

SEPEDI HOME LANGUAGE
GRADE 4 – BOOK 1
TERMS 1 & 2

ISBN 978-1-920458-43-0

THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.

15th Edition

ISBN 978-1-920458-43-0

9 781920 458430

SEPEDI LELEME LA GAE – Mphato wa 4. Puku ya 1

ISBN 978-1-920458-43-0

E boeditšwe
ebile e sepelelana
le CAPS

Leina:

Phapoši:

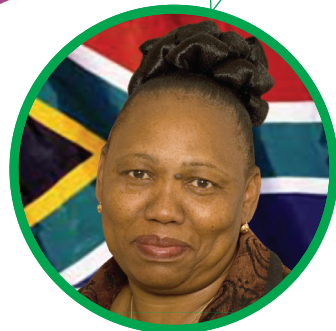
basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SEPEDI LELEME
LA GAE

Puku ya 1
kotara ya 1 & 2

Mdi. Angie
Motshekga, Tona
ya Thuto ya
Motheo

Ngk. Reginah Mhaule,
Motlatša-Tona wa
Thuto ya Motheo

Dipukutšhomo tše di tšweleditšwe go thuša bana ba Afrika Borwa ka tlase ga boetapele bja Tona ya Thuto ya Motheo, Mdi. Angie Motshekga, le Motlatša-Tona wa Thuto ya Motheo, Ngk. Reginah Mhaule.

Rainbow Workbooks di bopa karolo ya mohlwaela wa tsenogare woo maikemišetšo a wona e lego go kaonafatša mošomo wa barutwana ba Afrika Borwa bao ba lego mephatong ye tshela ya mathomo. Projeke ye, bjalo ka ge e le ye nngwe ya dinepokgolo tša Dithulaganyo tša go Diragatša tša Mmušo, e kgonne go diragala ka thekgo ya mašelang a go tšwa, ka ntle le go kgokgona go Sešegotlotlo sa Bosetšhaba. Se se kgontšhitše Kgoro go dira dipukutšhomo tše, ka maleme ka moka a semmušo, ka ntle ga gore Kgoro e lefe.

Re hutša gore barutiši ba tla holega ka dipuku tše mošomong wa bona wa tšatši ka tšatši wa go ruta, le go kgonthiša gore barutwana ba kgona go fetša lenanethuto. Re hlokometše gore re hlahle barutiši ditirong ka moka ka go tsenya maswao a ditaetši ao a laetšago seo morutwana a swanetšego go se dira.

Re tloga re hutša gore bana ba tla ipshina ka go dira mešomo ye e lego ka mo dipukwaneng tše ge ba dutše ba gola, ba ithuta, le gore wena, morutiši, o tla ipshina le bona mo lethabong la go ithuta.

Re kganyogela lena, barutiši, le barutwana ba lena, katlego, ka tšhomišo ya dipukutšhomo tše.

MAIKARABELO A BAFSA BA AFRIKA BORWA

Tekano Swara batho ka moka ka go lekana le ka tshwanelo. O se ke wa hlaola. 	Seriti sa botho Hlompha bohle. Bontšha go loka le go hlokomela. 	Bophelo Dilo ka moka tše di phelago di bohlokwa. Swara dilo ka moka tše di phelago ka tlhompho.
Ba lapa Godiša o be o hlomphe batswadi ba gago. Bontšha go loka le go botega go balapa. 	Thuto Tsena sekolo, ithute o be o šome ka maatla. Latela melao ya sekolo. 	Mošomo Thuša balapa ka mošomo wa ka gae. Bana ba se ke ba gapeletšwa go nyaka mošomo.
Tokologo le tšhireletšo O se ke wa gobatša, wa hlakiša goba wa tšhošetša ba bangwe, gomme o se ke wa dumelela ba bangwe go dira bjalo. Rarolla go se kwane ka khutšo. 	Thoto Hlompha dithoto tša ba bangwe. O se ke wa senya thoto ebile o se ke wa utswa. 	Bodumedi, go ba le tumelo le moakanyo Hlompha ditumelo le meakanyo ya ba bangwe.
Tšhireletšo Hlokomela lefase. O se ke wa senya meetse le mohlagase. Hlokomela diphoofolo le dimela. Swara legae la geno le motse wa geno o hlwekile, o bolokegile. 	Boagi Eba moagi wa go loka, wa potego wa Afrika Borwa. Hlompha melao, gomme o kgonthiše gore ba bangwe ba dira bjalo. 	Tokelo ya go hlagiša maikutlo O se ke wa phatlalatša maaka le lehloyo. Kgonthiša gore batho ga ba rogiwe goba ba hlabja ka mantšu.

Kereiti

4

YA SESOTHO

Buka ena ke ya:

SESOTHO

Buka

TATAISO YA HO SEBEDISA BUKATSHEBETSO ENA

Sebedisa Bukatshebetso mmoho le dithusathuto tse ding tsa hao. Tadima CAPS boemo ba bohareng Puo ya Lapeng.

Re lakatsa ho o amohela boemong ba bohare ba Bukatshebetso Puo ya Lapeng. Boemo ba bohareng ba Puo Ya Lapeng bo maikemisetsong a ho matlafatsa bokgoni ba morutwana ba puo dikamanong, maemong a botho, le ho matlafatsa bobatsi ba bokgoni ba ho etsa mosebetsi wa sekolo dithutong tsohle. Re tshepa hore o tla fumana Bukatshebetso ena e le molemo ho thusa barutwana ba hao ho matlafatsa bokgoni ba bona.

Bukatshebetso ena e raluwe ka ho ya ka disekele tsa dibeke tse pedi tsa CAPS. O tla fumana kakaretso ya se tla etswa ho e nngwe le e nngwe ya disekele tsena maqepheng a 1, 35, 69, le 103 Bukatshebetsong ena. Sekele ka nngwe ya beke ya 2 e bokelletswa ho kenyelletsa bokgoni bo latelang ba puo:

Ha re bueng

1 Ho mamela le ho bua(Puo) – dihora tse 2 ka sekele ya dibeke tse 2

Barutwana ba hloka menyetla e tlang kgafetsa ya ho matlafatsa bokgoni ba bona ba ho Mamela le ho Bua hore ba kgone tlhahisoleseding, ho rarolla qaka le ho matlafatsa maikutlo le dikgopolo. Bukatshebetso e na le mesebetsi e mmalwa ya ho bua le ho mamela eo o ka e matlafatsang ho netefatsa hore barutwana ba fumana monyetla wa ho kwetlisa mosebetsi wa ho bua.

Ha re baleng

2 Ho bala le ho boha – dihora tse 5 sekeleng ya dibebe tse 2

CAPS e hloka barutwana ho bala le ho sheba dingolwa tse itseng le mefuta ya dingolwa ho e nngwe le e nngwe yay a disekele tse pedi. Sena se kenyeletsa ho bala: dipale tse kgutshwane, ditshomo, diketsahalo tse etsahetseng ho yena, mangolo, di email, bukatsatsi, tshwantshiso, diatekele tsa koranta, diatikele tsa dimakazine, puisano ya rading, dithothokiso, dingolwa tse susumetsang, papatso, ditaello, ditaello tsa ho leba le le tsela ya ho etsa. Ho tlatseletsa CAPS e hloka hore barutwana ba bale dingolwa tsa tlhahisoleseding tse nang le ditshwantsho: mmapa, tjhate, tafole, ditshwantsho, mmapa wa mohopolo, tjhate ya boemo ba lehodimo, diphousetara, ditsebiso, ditshwantsho le dikerafo. O tla fumana kgetho e ngata e ntle ya dingolwa tsena Bukatshebetsong ena.

CAPS e kgetholla tsela ya ho bala e itshetlehileng mehatong ya se etsah alang pele ho balwa, ho bala, le kamora ho bala. O tla fumana tlhaloso e molemo ya ditshwantsho ya mokgwa wa ho bala kahare leqepheng le ka ple la khabara.

Ha re ngole

3 Ho Ngola le ho Behela – dihora tse 4 sekeleng ya dibeke tse 2

CAPS e hloka hore barutwana ba fumane monyetla wa ho kwetlisa ho ngola mefuteng e fapaneng ya dingolwa kgafetsa. Bukatshebetso e nehelana ka diforeimi le tlhophiso ya ho ngola ho tshehetsa nehelano ya barutwana ya tsela ya ho ngola, mmoho le dingolwa tse bonwang le tsa mefuta e meng e fapaneng.

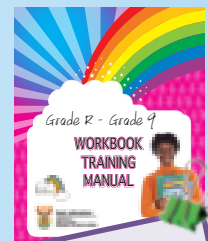

Ha re ngole

LAPENG

4 Sebopelo sa Puo le Diphetoho – dihora tse 1 ka sekele ya dibeke tse 2

CAPS e nehelana lenane la Dibopelo tsa Puo le Diphetoho tse tshwanetseng ho etswa kereiting e nngwe le e nngwe. Tlwaelo ke hore diketsahalo tsena di ba le "tlhokomediso" e hlalosang diphetoho tsena.

Bakeng sa tataiso e nngwe tadima bukana ya kwetliso ya Bukatshebetso.

Tema 1: Dipale le ditema

Dipale

Kotara 1: Dibeke 1 - 2

1 Ho bapala papadi

2

Tokisetso ya ho bala le ho lepa pale.
Ho bala pale.
Puo ka baphetwa, sebaka le moralo.
Puo ka ho lepa hore pale e tla fela jwang.
Ho ngola pheletso ya pale.
Ho etsa tshwantsho ka pale.
Hlakiso ya tlotlontswe e itshetlehleng mantsweng a ntshofaditsweng.

2 Ho nahana ka pale

4

Tlotlontswe: Ho amanya mantse le meelelo.
Kutlwisiso ho araba dipotso tse arajwang ka e kapa tjhe le dipotso tseo ho kgethwang e nepahetseng ho tse ngata.
Kgutsufatsa tatellano ya diketsahalo paleng.

3 Ho etsahetse eng kamorao ho moo?

6

Ho bala qetello ya pale.
Ho pheta hape se etsahetseng paleng ka ho hlhlamana.
Ho nomora dipolelo tse hlahang paleng ka ho hlhlamana.
Tsebiso ya mabitsotlwaelo.
Ho kgetholla mabitsotlwaelo paleng.
Ho tsepama tseleng ya ho ngola.

4 Ho ngola pale

8

Ho latela mehato ya tsela ya ho ngola pale.
Ho rala pale ho sebediswa mmapa wa mohopolo.
Ho ngola pale ho sebediswa foreimi.
Ho romela SMS, ho sebediswa dipolelonolo.
Ho rekota mantse a matjha le meelelo dikishinaring ya hao.

5 Mefuta e fapaneng ya mabitso

10

Ho kgetholla mabitsotlwaelo le mabitsobitso.
Ho sebedisa mabitsobitso dipolelong.
Mabitso a balehang le a sa balehang.
Ho nka qeto hore mabitso a a baleha kapa ha a balehe.

6 Jabu o pshatla mahe

12

Tokisetso ya ho bala le ho lepa hore pale e tla bua kang o sebedisa mohlala wa se bonwang.
Puo ka pale – mophetwa le moralo.
Sebedisa ditshwantsho tsa khathunu le dibudulwa tsa puo ho hodisa pale.
Lokisetsa ho ngola pale o sebedisa okanaesara e bonolo.
Ngola pale e itshetlehleng ho metako e fumanwang okanaesareng ya mantse.
Rekota mantse a matjha le meelelo dikishinaring ya hao.

7 Seo bokantle ba buka bo re bolellang sona

14

Ho sebedisa pale e fetileng ho sekaseka buka. Ho sebedisa pale e fetileng e le seikokotlelo sa ho sekaseka buka. Ho fumana tlhahisoleseding paleng le bokantleng ba buka, ho kgutsufatsa moralo le kaho ya baphetwa.
Ho kgetholla dipuisano bokantleng ba buka.
Ho kgutsufatsa pale boemong ba mophetwa wa sehlooho o sebedisa sebopeho sa bukatsatsi ho lekagathe lefatile.
Ho nyalanya makgethi le mabitso, malatodi le mabitsokgobokwa.

8 Ngola ka nepo

16

Ho etsa boitokiso le ho ngola ka tse etsahetseng ho wena. O tsepame ho dipolelo tsa sehlooho le dirapa.
Ho rekota mantse a matjha le meelelo dikishinaring ya hao.

Maqephe a thothokiso Kotara 1: Dibeke 3 - 4

9 Leqephe la thothokiso

18

Ho balla dithothokiso tse pedi hodimo.
Tsepama ho disebediswa tsa thothokiso: onomatopia, morethetho le raeme.
Araba dipotso tsa kutlwisiso thothokisong.
Ho bona mantse a raemang le ditshebediso tse ding tsa thothokiso.

10 Ingolle thothokiso ya hao

20

Ho ithuta mantse a raemang ho phethela thothokiso.
Ho ngola thothokiso ya raeme ya khapotele.

Ho hlhisa mabitsokgopolo
Ho tlatsa mabitsokgopolo a nepahetseng dipolelong.

11 Lengolo la mabitso

22

Ho tlatsa mefuta e fapaneng ya mabitso lengolong hore le be le moelelo.
Ho ngola bukatsatsing o sebedisa mabitsokgopolo.
Ho kgutsufatsa se ngotsweng bukatsatsing o sebedisa dipolelonolo ho SMS.
Tlatsa foromo ya boitsebiso ba hao ka tshebediso ya mabitsobitso.
Kgetholla mme o sebedise mabitsobitso dipolelong.
Hlophisa mabitso ka mabitsobitso a batho, sebaka kapa nako (letsatsi kapa kgwedi).

12 Leeto la sekolo la barati ba dikonyana

24

Bala memelo ya ho nka leeto la sekolo
Kgetholla mabitso.
Araba dipotso tsa kutlwisiso.
Bala thothokiso mme o kgetholle mantse a raemang. Taka setshwantsho se itshetlehleng hodima thothokiso.

13 Serurubele kgale o le kae?

26

Ho bala thothokiso tsa dibopeho.
Sebedisa matchwao a puo dipolelong.

14 Ho kopanya mabitso

28

Ho arola mabitsokopa.
Ho mamela medumo ya mantse.
Ho kgetholla mabitsokgopolo.

15 Bina pina

30

Bala thothokiso.
Sebedisa matchwao a puo dipolelong.
Dinthe tsa ho hopolwa ka mabitso a sa balehang.

16 Ha re ngoleng buka

32

Ho itokisetsa ho ngola buka ya dipale.
Ho ngola le ho behela ka buka ya dipale e kgepholwang.

Ho bapala papadi

Ha re bueng

Tadima setshwantsho mme o bolele hore pale e bua ka eng. Na o nahana hore e tla ba pale ya nnete? O nahana hore bana ba paleng ba dilemo di kae?

Pele o bala

● Sheba ditshwantsho le dihlooho mme o leke ho naha hore se ngotsweng se mabapi le eng. ● Bala leqhephe mona le mane o shebe seo o tlang ho bala ka sona.

Ha o ntse o bala

● Lekanya seo o se nohileng le seo o badileng ka sona. ● Ha o sa utwlise serapana seo, bala hape o iketlile. Se balle hodimo.

Ha re baleng

E ne e le letsatsi le phodile la Pherekong ha sehlopha sa bolo ya maoto se ka tlase ho dilemo tse leshome le motso o le mong se theoha bese se buela hodimo. Ba ne ba ilo bapala papadi ya ho qetela ya sehla. Jwalo ka ha ba ne ba tsamaya ba kgaola lebala ba lebile lebaleng la bolo, ba ne ba utlwa divuvuzela le ho hoa ha bana.

Bohle ba ne ba thabetse papadi ya ho qetela e pakeng tsa sekolo sa New Town le sekolo se tlase sa Sea View.

Ann le Mandu e ne e le bona feela banana sehlopheng sa New Town. Ba ne ba tshepa hore batla kgona ho hlola sekolo se tlase sa Sea View.

Ha mokapotene, e leng Anna a tsamaya hara lebala, a inahana a amohela mohope wa sehlopha sabo. A e bona e benya letsatsing. Anna o ne a tsotella. O ne a ile a etsa konsarete ya sekolo ho bokella tjhelete ho reka dieta tsa bolo bakeng sa bana ba sehlopha sa hae ba sa kgoneng ho ithekela. Kajeno o ne a ikemiseditse ho etella sehlopha sa hae pele ho leba tlholong.

Mandu ya dilemo tse leshome le motso o le mong le yena o ne a thabile. A ipona a se a kentse ntlha ya tlholo ka dieta tsa hae tse tsehla tsa bolo. Ka tshohanyetso a ntsha seboko ha a wela mokoting.

Anna a hemela hodimo.

"Tjhe Anna, tjhe! O ke ke wa etsa jwalo. Ke tla ema mona ho fihlela kamora papadi."

Anna a reteleha a tadima sehlopha sohle. A lwantsha dikeledi a re,

"Tsamaya o ilo bapala. Mme o etse bonnete ba hore le a hlola!"

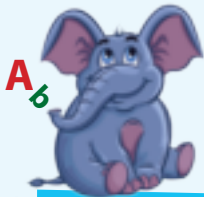

Bua le motswalle wa hao kamoo o hopolang hore pale e tla fella jwang.
Jwale ngola qetello ya pale ka mantswe a ka bang 40 – 50.
Na Anna o tla bapala kapa o tla thusa Mandu?

Ha re bueng

Re tseba ka baphetwa paleng ka diketso tsa bona, mehopolo le dipuo.
Bua ka botho ba Anna. Bua ka seo a se etsang, seo a se nahanneng le diketso tsa hae.

Mosebetsi wa mantswe

kakanyo
benya
bokolla
kotsi
Ka telo

E benya e phatsima

Bokolla kapa ho lla

Ho nahana ka

Ka matla

Roba, tswenyeha

Ha re ngoleng

Bala pale ya Anna le Mandu ebe o araba dipotso tsena.

Baphetwa ba sehlooho paleng ee ke bo mang?

Jwale etsa sedikadikwe tlhakung e thoko le karabo e nepahetseng

Re tseba jwang hore Mandu o ne a tshohile?

- 1 Ha a bona mokoti jwanng
- 2 O ipone a kenya ntlha ya tlholo
- 3 O ne a batla ka matla ho bapala
- 4 Ha a kgona ho robala bosiu bo fetileng

Re tseba jwang hore dibapadi di ne di thabile haholo?

- 1 Ba ne ba lakatsa ho hlola
- 2 Ba utlwile divuvuzela
- 3 Ba theohile beseng ba buela hodimo
- 4 Ha ba ka ba thusa Mandu

Ha re ngoleng

5

Ha re baleng

Jwale bala qetello ya pale.
Na ho na le e mong sehlopheng sa lona
ya neng a lebelletse qetello ee?

Anna o ne a thusa Mandu ha ba kgutlela beseng, mme bobedi ba ya tliniking. Ngaka ya hlahloba leoto la Mandu ka hloko. A nka x-ray, a e sheba mme a bososela. A tlamella ka bandeji mme a bolella Mandu hore a ka boela a bapala bolo hang ha a ikutlwa hantle.

“Ha o rata,” ho rialo ngaka, “Nka o isa lebaleng la dipapadi ka koloi. Ke qetetse kgale ho boha papadi ya bolo.”

Jwale ngaka e molemo ya ba kganna ho ya lebaleng. Ba fihlile ka nako ya kgefutso. Dintlha di ne di lekana mahlakore a mabedi ka 2 ho 2. Ha papadi e qala hape, banana bobedi ba bona ba kena lebaleng.

Hang Anna a kenya ntlha ya boraro ya sehlopha sa New Town, mme Mandu yena a hlaba ntlha ya bone pele feela ho phala ya ho qetela. Babohi ba thoholetsa mme divuvuzela tsa utlwahala motseng o thoko.

Banana bobedi ba ne ba le motlotlo ha ba ilo nka mohope.

Pele o bala

● Sheba ditshwantsho le dihlooho mme o leke ho noha hore se ngotsweng se mabapi le eng. ● Bala leqephe mona le mane o shebe seo o tlang ho bala ka sona.

Ha o ntse o bala

● Lekanya seo o se nohileng le seo o badileng ka sona. ● Ha o sa utwlisise serapana seo, bala hape o iketlile. Se balle hodimo.

Ha re bueng

Nehanang sebaka le motswalle ho bolela se etsahetseng paleng ho tloha ha sehlopha sa bolo se theoha bese ho fihla pheletsong ha New Town e hlola papadi. O se ke wa lebala palo ya dintlha.

Ha re ngoleng

Nomora dipolelo tsena ho tloha ho 1 ho isa ho 6 ho bontsha tatellano ya diketso.

	Mandu ha a bona mokoti jwanng mme a wela ka hara oona.
	Anna o isitse Mandu ngakeng.
	Ngaka e ile ya kgutlisetsa banana lebaleng la dipapadi.
	Bana ba ile ba tsamaya ka bese ho ya lebaleng la bolo.
	Ba kgaohantse thota ka hare ho leba lebaleng la bolo.
	Dibapadi tsa sehlopha di ne di thabile haholo ha se ilo nka mohope.

Mabitsobitso

Ha re ngoleng

Mabitsobitso ke mabitso a reilweng ntho, motho kapa sebaka

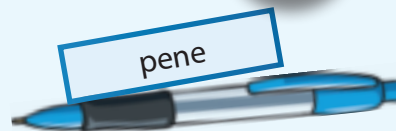
Seipati le Dineo

bolo

pene

Sellwane

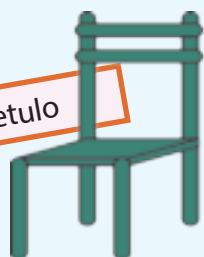

apole

Jwale ngola mabitsobitso ao o ka a hopolang.

setulo

Fumana mme o sehele mabitsobitso a hlahang paleng mela ka tlase.

Ha re baleng

Ha re ngoleng

Jwale ngola dipolelo tse tsheletseng o sebedisa a mang a mabitsobitso ao o a fumaneng.

Tsela ya ho ngola moqoqo

Ha o ngola moqoqo, o lokela ho latela mehato e mehlano.

- 1 Lokisetsa moqoqo o sebedisa mmapa wa mohopolo.
- 2 Ngola pale ya hao pele feela.
- 3 Lokisa mopeleto le matshwao a puo.
- 4 Ikgopotse pale.
- 5 Hlahloba le ho lokisa diphoso paleng ya hao.
- 6 Ngola ka makgethe bukeng ya hao.

Ha re ngoleng

Tlatsa mmapa ona wa mohopolo ho bontsha se etsahetseng
paleng ka papadi e kgolo.

1

Qalehong

Bana ba ne ba leba ho kae mme hobaneng?

2

Bohare

Ho etsahetse eng?

Tlatsa sehlooho sa pale

3

Bohare

Jwale yaba ho etsahala eng?

4

Qetello

Pale e felletse jwang?

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Jwale sebedisa mmapa wa mohopolo wa ho o thusa ho ngola pale ya hao leqepheng lena. Re kentse ditshwantsho ho o thusa. Pale ya hao e be mantswe a ka bang 120 – 140.

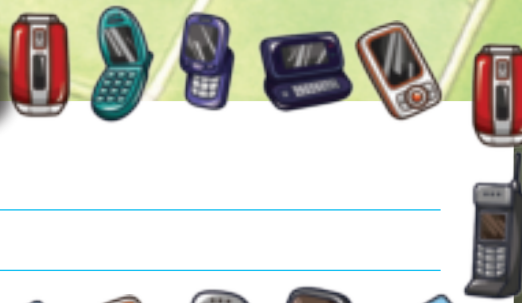
- Sebedisa mmapa wa mohopolo ho lokisetsa ho ngola ha hao • Ngola feela ntle ho makgethe • Kopa motswalle ho lokisa mosebetsi wa hao o sa etswang ka makgethe • Tadima mosebetsi wa hao hape mme o lokise moo ho hlokalalang • Jwale ngola mosebetsi oo ka makgethe bukeng ya hao.

Sehlooho sa pale

Qetile

Romella mokapoteni wa New Town SMS.

Titjhere: Saena

Letsatsi

Mabitsobitso

Mabitsobitso ke mabitso a batho, dibaka, dikgwedi le matsatsi.

Pherekongong

M	L	L	L	L	M	S
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

John

Bongi

Phato

M	L	L	L	L	M	S
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

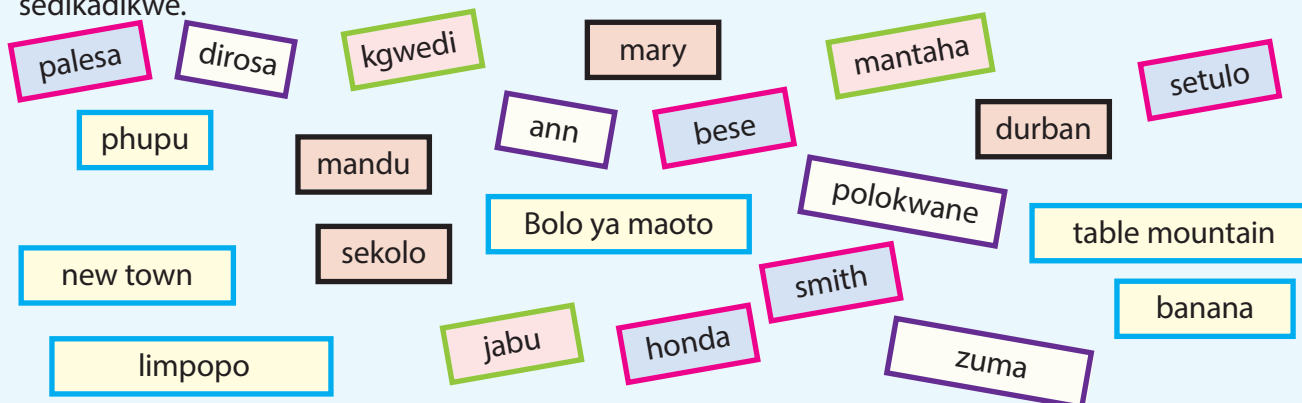
Sam

Ha re ngoleng Ngola tse a mang mabitsobitso a batho le dibaka.

Batho	
Dibaka	

Etsetsa mantswe ao e leng mabitsobitso mme a tshwanelang ho qala ka tlhaku e kgolo sedikadikwe.

Ha re ngoleng Ngola dipolelo tse nne o sebedisa mabitso.

Mabitso a balehang ke eng? Ke mabitso a dintho tseo reka di balang, jwaloka diphoofolo le batho. Re sebedisa mantswe mmalwa, ngata, tse itseng, le mabitso ana.

Mabitso a sa baleheng ke eng? Ke mabitso a dintho tse sa baleheng, jwaloka lehlabathe, metsi le letswai. Re sebedisa mantswe nnyane kapa ngata le mabitso a sa baleheng.

Botsa motswalle ka dintho ka tlelaseng kapa lapeng. Botsa dipotso tse qalang ka

Ha re bueng

Tse kae ? kapa Le lekae ?

Ha re ngoleng

Sehela mabitsobitso mela ka tlase ho e nngwe le e nngwe ya dipolelo tsena. Sheba hore na di a baleha kapa ha di balehe mme o behe letshwao lebokoseng le nepahetseng. Jwale etsetsa lebitsobitso sedikadikwe.

		Baleha	Balehe
1	Ke lapile empa ha ho na dijo tse kaalo tse setseng.		
2	Mandu o hlabile dintlha tse ngata.		
3	Jabu o bapalla lehlabatheng.		
4	Dan o na le dikgaitsedi tse pedi.		
5	Thabiso o rata borotheo.		
6	Re ile dibakeng tse ngata tse kgahlang Gauteng.		
7	Bana tlelaseng ya heso ba natefelwa ke dipapapdi.		
8	Ke na le dikatiba tse mmalwa.		
9	Dineo a se je tsewerekere e ngata.		
10	Thuli a nwa lebeso le lengata.		

Ha re bueng

Tadima ditshwantsho mme o bale dibudula tsa puo. Jwale bolella motswalle pale, le nehana sebaka. Tlatsa budulwana ya ho qetela ho bontsha seo Jabu a se nahanang.

1

Jabu, nka tijelete ke rena o ilo ho ntheketa mahe le lebese lebenkeleng.

Ho lokile, mme. Ke tla ya.

2

Jabu o kgutla lebenkeleng a tshwere mahe le lebese.

Ha re ngoleng

Jwale tlatsa pale dibakeng tse nepahetseng mmapeng wa mohopolo.

1

Qalehong

Sehlooho sa pale

- Sebedisa mmapa wa mohopolo ho lokisetsa ho ngola ha hao
- Ngola feela ntle ho makgethe
- Kopa motswalle ho lokisa mosebetsi wa hao o sa etswang ka makgethe
- Tadima mosebetsi wa hao hape mme o lokise moo ho hlokalang
- Jwale ngola mosebetsi oo ka makgethe bukeng ya hao.

2

Se etsahetseng ka morao

3

Hlalosa se etsahetseng setshwantshong sa 3

4

Qetellong, bolela hore pale e fedile jwang

Letsatsi:

M A N T S W E A

Ha re ngoleng

Jwale sebedisa mmapa wa hao wa mohopolo ho ngola pale ya hao.

M
A
T
J
H
A

3

Jabu
o kgahlwa ke
metswalle e bapalng
bolo. A itebala.

4

Mehe
a wa a pshatleha
le lebesa la qhaleha.

1

2

3

4

Titjhene: Saena

Letsatsi

13

Seo bokantle ba buka bo re bolellang sona

Ha re bueng

Tlhaloso e re bolellang
ka seo buka e leng ka
sona

Bua le motswalle ka seo bokantle ba buka bo re bolellang sona.

Mokokotlo wa buka

Jabu o kopanya mahe
Rebecca Msimang

Jabu
o kopanya
mahe

Sehlooho

E re bolella hore
ke mang ya
phatlaladitseng
buka

Ha re ngoleng Jwale ngola tekolo ka buka.

Lebitso la buka	
Mongodi	
Baphetwa ba sehlooho	
Mophatlalatsi	
Se etsahalang paleng?	
Ngola dipolelo tse pedi tse re bolellang hore ho na le dibuka tse ding ka Jabu Jabulani.	

Letsatsi:

Inahane o le Jabu. Ngola bukatsatsing o kgutsufatsa se etsahetseng tsatsing leo.

Ha re ngoleng

Dumela Bukatsatsi Letsatsi: _____

Ha re ngoleng

Nyalanya mabitso ana le makgethi a a hlalosing.

Makgethi a re bolella haholo ka lebitso le kgethwang, mohl. Ngwanana e motle

Makgethi	motjha	motle	hodimo	matla	buutle
Mabitso	palesa	ngwana	pholo	kgudu	moaho

Malatodi ke mantswe hananang ka moelelo o nehilweng, mohl. Ntle-mpe

Jwale nyalanya mantswe ana le malatodi a oona moleng o tlaase.

telele	ntsho	hannyane	ntle	mosa	bonolo
haholo	kgopo	kgutshwane	tshweu	thata	mpe

Thabisa

Tereisa mola ho tloha ho setshwantsho ho leba ho lebitsokgoboka le nepahetseng.

Mabitsokgoboka ke mabitso a dintho tse tshwanang mmoho.

mohlape

sekgakgatha

sehlopha

madinyane

nyeunye

sekgakgatha

Titjhere: Saena

Letsatsi

15

Ha re ngoleng

Sheba sehloho sa moqoqo/
pale bohareng ba mmapa wa
mohopolo. Jwale tlatsa ditaba
tse ding ka sehlooho se seng
le se seng lebokoseng la
mmapa wa mohopolo.

Leqephetshebetsong lena re tadima hore na
dirapa di ngolwa jwang. Dipale tsohle di nale
dirapa, mme serapa ka seng se bua ka taba
e itseng. Hangata polelo ya pele ke yona e
bolelang taba. E o bolella seo serapa sohle se
tlang ho bua ka sona.

Serapa 1

Lebitso la ka ke _____.

Ke dilemo tse _____.

Ke dula _____.

Serapa 2Lelapeng lesa ho na le batho ba
_____ ka palo.

Ke dula le _____.

Ke na le phoofolo ya setswalle e leng
_____.**Serapa 3**

Ke kena sekolo sa _____.

Ke kereiting ya _____.

Dithuto tseo e leng dithatohatsi ke
_____.**Serapa 4**

Kamora sekolo ke rata ho _____.

Metswalle ya ka ke _____.

Bosiu pele ke robala ke _____.

T
S
O
H
L
E

K
A
N
N
A

Ha re ngoleng

Sebedisa mmapa wa hao wa mohopolo ho ngola pale ka wena. Kamehla re siya mola pakeng tsa dirapa.

Ha o qetile ho ngola pale ha motswalle wa hao a e bale mme a lokise diphoso.

Qala ka ho ngola pale ya hao feela ntle ho makgethe.

Jwale e ngole ka makgethe bukeng ya hao.

Serapa 1

Serapa 2

Serapa 3

Serapa 4

Ha re baleng

Bala thothokiso haholo. Ha o ntse o e bala mamela morethetho wa yona le mantswe a raemang. Mamela mantswe a tshwanang le medumo ya diphoofolo.

PUO YA DIPHOOFOLO

Katse e a miauwa, tau e
a puruma
Morubisi o a lla, bere e a kgona.
Ditsiritsiri dia tsitsira
Nku mme, empa KE A BUA!

Ditshwene di a inanatha, kgomo muu,
Matata a kwakwatsa, maeba a bina,
Dikolobe di a tlerola, pere e a renketsa
Dikgoho di a lla, empa nna ke A TJHO!

Ditsintsi di a hoba, ntja e a bohola,
Bomankgane ba a tlerola,
diphokojwe di a lla,
Dinqanqane di a qoqotsa,
dipapakgae di a hweshetsa
Dinotshi di a bina, empa
NNA KE A BUA!

A Shapiro (fetoletswe)

Dithothokisong mantswe
a sebedisetswa matla
ao a nang le oona.
Ho na le lentswe le
ikgethileng bakeng sa
sena,-onimatopia. Etsa
medumo e tsheletseng
ya diphoofolo mme
motswalle a leke ho o
bolella hore ke modumo
wa phoofolo efe.

Ha re ngoleng

Tlatsa mabitso a diphoofolo tse tsheletseng tse bolelwang thothokisong mme o bolele le medumo eo di o etsang.

katse

miauwa

Jwale tlatsa mantswe a raemang le mantswe ho tswa thothokisong.

rora

kgona

bua

lla

hweshetsa

moo

tsitsira

A cartoon-style illustration of a blue butterfly with white spots on its wings and a yellow body. It is positioned in the center of the page.

Ha re ngoleng

E ile ya tshwara eng?

Ha re ngoleng

Qetella thothokiso ena ka ho tlatsa mantswe a raemang a siilweng.

galase

terene

tlelase

pula

mpolelletse

bata

Thothokiso ka nna

Ke kereiting ya 4 .Ke nwa jusi ka .Ke rata ha ho se .Jwale ke ya ka baesekele e seng .Ha ke rate ha ho .Ke tlwaetse ho etsa ha o .

Ha re ngoleng

Ingolle thothokiso ya hao. Leka ho sebedisa mantswe a raemang qetellong ya mantswe oohle a meleng ya dinomoro tse sa aroleheng ka pedi.

Sehlooho sa thothokiso

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

Ha re ngoleng

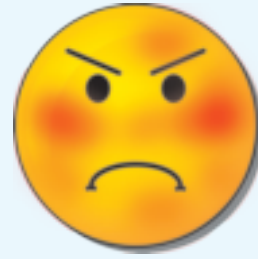
Tlatsa mabitso a maikutlo a bontshwang ke difahleho tsena.

boi

thabo

kgalefo

hlonamo

Batla mabitsokgopolo

Mabitsokgopolo ke ntho eo o ke keng wa e bona, utlwa, fofonela, ama, kapa latswa.

--	--	--	--

Ha re ngoleng

Phethela dipolelo tsena ka ho tlatsa mabitsokgopolo.

1. Mandu o ne a le ha a ne a lemaditse leqaqailane la hae.

2. O ha a nahana hore ha a na ho bapala.

3. O utlwile hore ha a sheba moo a neng a ya teng.

4. Re utlwile ha ambulense e tlo mo lata.

5. Ho hlokile hore Mandu a bapale hape.

6. Sekolo se seng se utlwile ha ba lahlehelwa ke papadi.

swabile

halefa

thahasello

bohlokong

bohloko

boi

Ha re baleng

Bala lengolo mme o tlatse mabitso hore lengolo le be le moelelo.

- Tlatse mabitsobitso a qalang ka ditlhaku tse kgolo meleng e metala.
- Tlatse mabitso a bolelang dintho meleng e mekgubedu.
- Tlatse mabitsokgopolo a bolelang maikutlo a hao meleng e bolou.

_____ ya ratehang.

Ke o ngolla ke le phomolong. Ke tlile le kgaitsemi ya
ka _____.

Ho monate mona _____.

Maobane re ile _____ hamorao ra bapala _____.

Hamorao re ile mabenkeleng moo re rekileng dijo.

Re ne re hloka _____, _____ le _____.

Ke ne ke _____ nako tsohle ha ke bona daenasoso ka moholo o _____.

Kamorao ho moo ke hlolehile ho robala. Ke ne ke na le _____ mme ka lora hampe.

Re tla kgutlela beke e tlang. Ke tatetse ho kgutlela sekolong.

Ditumediso

24 Steve Biko Road

Sea View

0120

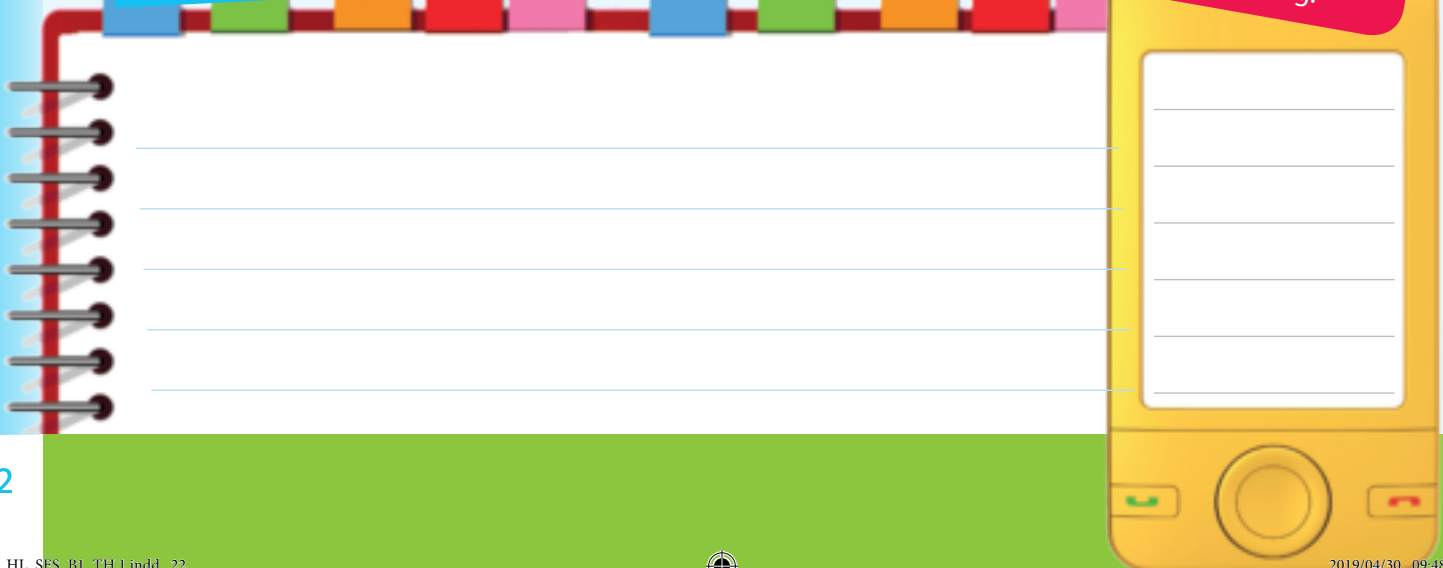
12 Hlakola 20____

Ha re ngoleng

Jwale ha re nahaneng ka buka e o natefetseng.
Bolela pale eo ka dipolelo tse ka bang 3 – 4.

Jwale romella motswalle SMS o
mmolella ka bokgutshwane hore
pale e etsa o ikutlwe jwang.

Tlatsa karete ena ka wena. Dikarabo tsohle ke mabitsobitso, kahoo di qala ka tlhaku tse kgolo.

Ha re ngoleng

Ka nna

Lebitso la hao o mang?	
O hlahetse kae?	
O hlahile ka kgwedi efe?	
Lebitso la sekolo sa hao ke mang?	
O dula profenseng efe?	
Lebitso la e mong wa metswalle ya hao ke mang?	
Lebitso la titjhere ya hao ke mang?	
Lebitso la buka eo o e ratisang ke mang?	
Ke lenaneo lefe la TV leo o le ratisang?	
Ke naha efe eo o ka ratang ho e etela?	

Jwale etsetsa mabitsobitso didikadikwe tafoleng e ka tlaase. E tla ba mabitso a batho, dibaka, matsatsi le dikgwedi.

Ha re ngoleng

Johannesburg	Veronica	Mandu	Lusikisiki	ntatemoholo
Mantaha	setulo	buka	Durban	Mandla
Cape Town	Palesa	bishopo	palesa	Dan
Anna	kuku	Polokwane	baesekele	pene
dibutse	kgomo	poho	nkwe	seeta
Labone	Mphalane	Phupu	nonyana	serobe

Ngola mabitsobitso ho hlaha lenaneng lena le ka hodimo dikholomong tse nepahetseng ka tlaase. Ngola mabitso a tlwaelehleng dikholomong tse pedi tsa ho qetela.

Mabitsobitso			Mabitso a tlwaelehleng	
Motho	Sebaka	Nako	Ntho	Ntho

Ha re baleng

MEMO

Mokgatlo wa Tlhokomelo ya Tikoloho wa sekolo sa Poraemari sa New Town

Dumelang barutwana ba Kereiti 4

Ha o batla ho tseba haholwanyane ka diphoofolo le dikokonyana, kenela mokgatlo wa tikoloho

Ho etsahalang matsatsing a phomolo

Leeto le ikgethileng la ho ya boha dikokonyana le lokiseditswe matsatsi a phomolo a Mphalane

O tla tseba ka dinotshi le dirurubele, dikokonyana, dinonyana le ditsienyana serapeng sa Green Valley.

Nako: 09:00–16:00

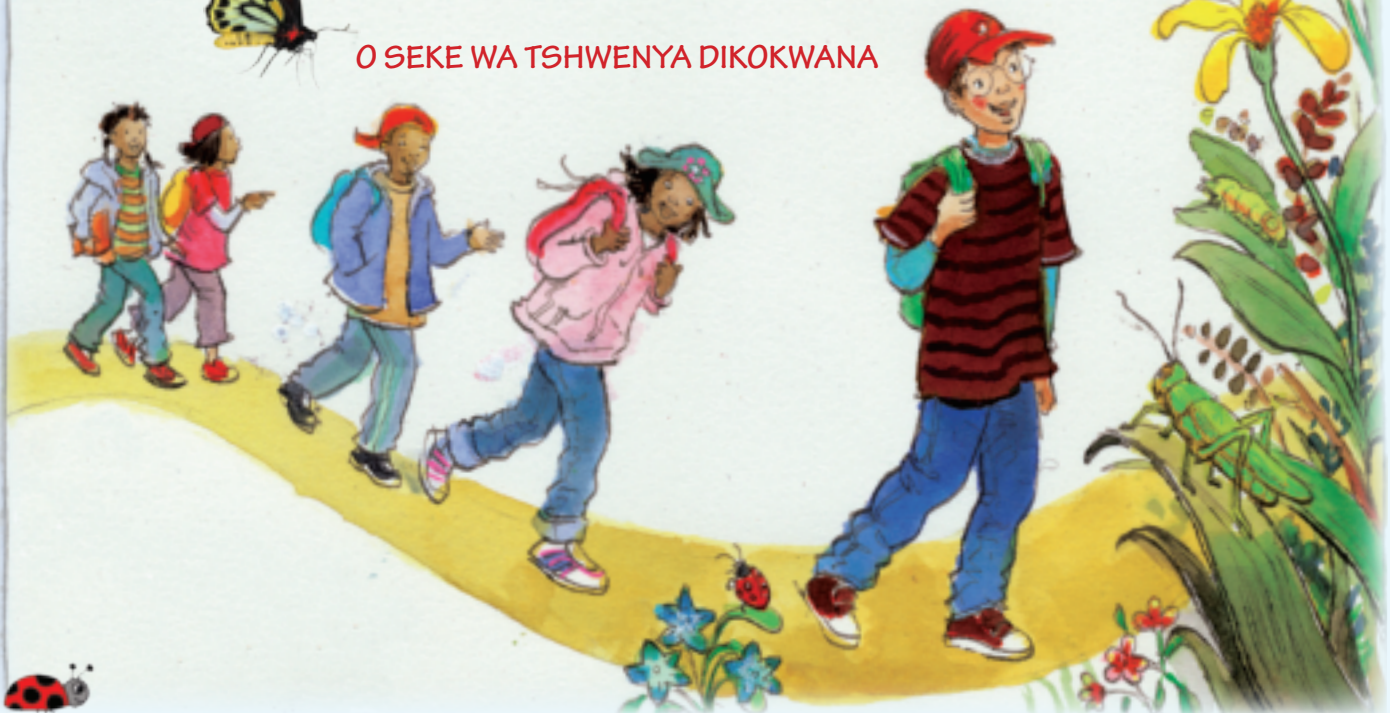
Letsatsi: Laboraro, 6 Mphalane

Ho tlohelwa: Tlaseng ya kereiti 4 D

O ka tla le: Dijo tsa hao le seno

Pene, buka ya dinoutsu, katiba ya letsatsi, khamera ha e le teng.

O SEKE WA TSHWENYA DIKOKWANA

Bala memo hape. Sehella mabitso ohle a hlahang sememong mola, o be o bolele hore ke a mofuta ofe. Jwale arabe dipotso tsena.

Ha re ngoleng

Bana ba kereiti ya 4 ba ne ba memetswe leeto lefe?

Leeto le tla qala ka letsatsi lefe, ka nako efe?

Ba naba ka tla le eng?

Ho bolelang hore "O seke wa tshwenya dikokwana"?

Na o ka rata ho nka leeto le jwalo la sekolo? Hobaneng?

KOKWANYANA

Kokonyana e na le dikarolo tsa mmele tse tharo. Hlooho, mmele le setono. Na ke tsona dikarolo tseo re di boneng?

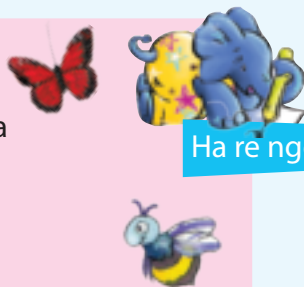
Hlooho e na le dikarolo tsa molomo tse bopilweng hantle, Le mahlo hape. Matshwala di utlwa se etsahalang tikolohong ya yona, Di a mamela, di a utlwa ebile di a fofonela ka tsona.

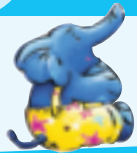
Mmele ke moo maoto a kopanang. Dipara tse tharo, maoto a tsheletseng kaofela. Moo mapheo a hoketsweng. Ho fofa, tlola, kapa ho hahaba.

Setonong ke moo ditshebetso di leng teng. Ditshebetso tseo e di hlokanang. Ho hema, ho ikatisa, le ho sila dijo tseo e di jeleng.

Ha re ngoleng

Balla thothokiso hodimo. Sehela dipara tsa mantswa a raemang mola. Jwale sebedisa tlhaloso ya thothokiso ho o tataisa ho taka setshwantsho sa kokonyana.

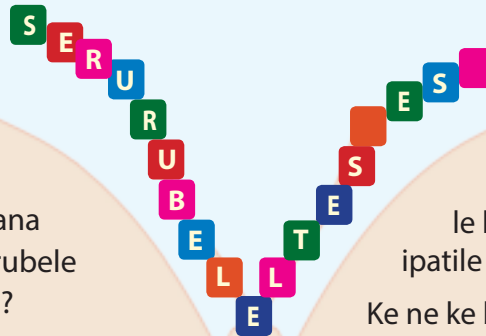
Ha re bueng

Ha re baleng

Jwale bala
thotho kiso.

Tadima dithothokiso tsena. O lemoha eng ka tsona? Di fapana jwang le tse ding tseo o di badileng? Bolela hobaneng?

Mofumahatsana
e motle serurubele
o ne o le kae?

Hobaneng o sa bonwa
letsatsi
lohle?

Serurubele se
setle o tswa kae?

Kgale ke o sheba
serapeng se setala

Letsatsi le ne
le kganya o ne o
ipatile kae?

Ke ne ke batla mapheo
a hao a matle hole le
haufi

Serurubele
se setle kgale
ke o batla

O palametse ho kae?

Dipaleseng tse
kgubedu, tshweu le
bolou serapeng.

Baesekele ya ka thabo ya ka!

Ha re ngoleng

Jwale ngola thothokiso ya hao ya dibopeho hodima ditshwantsho tsena.
Nahana jwale ka mantswe le dipolelo tseo o tla di sebedisa.

Ha re ngoleng

Kenya matshwao a puo dipolelong tsena. Hopola ho sebedisa ditlhaku tse kgolo
mabitsobitsong. Le qetellong ya dipolelo.

tumi o tla ba le mokete wa letsatsi la hae la tswalo thekong ka phupu

na jabu ke mokapoteni wa sehlopha sa swallows sa ba batjha

ke hoeleditse ngwaneso nomsa ka mmolella ho emisa

ke rekile kuranta buka lesedinyana le pene

ke entse samentjhisi ka tjhisi kgoho lethisi tamati le khukhamba

veronica le nna re rata ho etela rakgadi lulu polokwane

Ha re ngoleng

Tadima ditshwantsho mme o leke ho sheba hore ke mabitso afe a tlwaelehileng a kopantsweng ho bopa mabitsohokwa.

 + _____ + _____ = _____	 + _____ + _____ = _____
 + _____ + _____ = _____	 + _____ + _____ = _____
 + _____ + _____ = _____	 + _____ + _____ = _____
 + _____ + _____ = _____	 + _____ + _____ = _____
 + _____ + _____ = _____	 + _____ + _____ = _____

Ha re etseng

Taaka mme o leibole mabitsohokwa a hao.

+ _____ + _____	+ _____ + _____	+ _____ + _____
--------------------	--------------------	--------------------

Mantswe a modumo

M A N T S W E A

Ha re ngoleng

Taka mola ho nyalanya modumo le lentswe le nepahetseng.

ng ng

nngaau

tjhepa

tuut tuut

thoo thoo

nkele nkele

tswii

th th th

Ha re etseng

Taaka mantswe a modumo.

Paqa pada

Poopop

Ha re ngoleng

Arola mantswe ana o etse mabitsokgopolo a 15.

thabo/mahlomolaboitshepo/nnetesetswalle thabo/mahlomolaboitsheponnetesetswalle thabo/ thabo/mahlomolaboitsheponnetesetswalle thabo/mahlomolaboitsheponnetesetswalle

Thabisa

Binang pina ena le le sehlopha.

TAU E ROBOTSE BOSIUNG BONA

Morung, morung o moholo
Tau e robotse bosiung bona
Morung o thotseng
Tau e robotse bosiung bona.

Lehlaso

He, ha hehelemama

Ohi'mbube

Morung, morung o moholo
Tau e robotse bosiung bona
Morung o thotseng
Tau e robotse bosiung bona.

Lehlaso

Motseng, o kgutsitseng,
Tau e robotse bosiung bona,
Motseng, o kgutsitseng,
Tau e robotse bosiung bona.

Lehlaso

Keletso ho titjhere:

Ha o sa tsebe morethetho wa pina ena
kopa wa mphato wa hao ho o binela
yona hore o tle o e bine le tlelase.

Ha re bueng

Bolella motswalle ka sebaka sa pina ena. E nakong efe? Sebaka se shebeha jwang?
Na o nahana hore ho na le kgotso? Ke motse kapa toropo? Meru e jwang?

Ha re ngoleng

Sebedisa matshwao a puo serapeng sena hore o tle o utlwisise moo pina ena e hlahang teng.

Ka 1939 sebini sa Mozulu se bitswang Solomon Linda o ile a etsa kgatiso ya pele ya pina ena Johannesburg

Hopola ho sebedisa ditlhaku tse kgolo bakeng sa mabitso le difeellwane ho arola manane a mabitso.

a bitsa pina mbube, lentswe la sezulu ho bolela tau

pina ena ke e tsebahalang haholo ho hlaha afrika

pina ena e hatisitswe ka seforentjhe sejapane sepenishi lesedanishi

Seo re tshwanelang ho se hopola

Mabitso a balehang le a sa baleheng

Ha o sa kgone ho e bala, ha e na bongata. Sheba tsena.

Bonngwe	Bongata
lebesa	lebesa le leng
tswekere	tswekere e ngata
oli	oli e itseng
lehlabathe	lehlabathe le itseng
metsi	metsi a mangata
folouru	folouru e e itseng
letswai	letswai le itseng

Ho hlahloba

	😊	😞
Nka bala pale mme ka utlwisisa melaetsa ya sehlooho.		
Nka araba dipotso tsa kutlwisiso hodima pale.		
Nka lepa pheletso ya pale.		
Nka hlalosa baphetwa paleng.		
Nka pheta pale eo ke e badileng ka tatellano e nepahetseng.		
Nka sebedisa mmapa wa mohopolo ho etsa tokiso ya pale.		
Nka ngola buka e nang le qalo, bohare le qetello.		
Ke tseba ho bona mabitso a tlhahlehleng, mabitsobitso le mabitsokgopolo.		
Ke kgona ho bona mabitso a balehang le asa baleheng.		
Ke tseba ho sebedisa matshwao a puo dipolelong.		
Ke tseba ho ngola dipolelonolo.		
Nka bopa mabitsokopane ka ho kopanya mabitso a mabedi.		
Ke utlwisisa tlhahisoleseding e ngotsweng bokantleng ba buka.		
Nka sekaseka buka.		
Nka ntsha tlhahisoleseding e sengolweng kapa thothokiso.		
Nka lepa pale ho hlaha ditshwantshong.		
Nka ngola pale e nang le qalo, boha re le qetello.		
Nka ngola bukatsatsi.		
Nka ngola sms.		
Nka ngola thothokiso.		
Nka ngola thothokiso ya dibopeho.		
Nka kgetholla mantswe a medumo thothokisong.		
Nka kgetholla mantswe a raemang thothokisong.		
Tse ding:		
Tse ding:		

Ha re ngoleng

Etsa tokiso ya ho ngola pale ya hao. Nka qeto hore o tla ngola ka eng. Tlatsa mmapa wa mohopolo ka tlaase ho neha pale qalo, bohare le qetello.

Jwale tlatsa mmapa wa mohopolo o latelang

Baphetwa ke bo mang?

Moralo o jwang?
Pale e etsahala kae?

O tlo ngola
ka eng?

Ho etsahalang?

E felletse jwang?
Ke eng se neng se kgahla ka seo?

Qalo

Qala ka hore ho etsahetseng qalehong.

Bohare

Bolela se etsahetseng bohareng ba pale.

Pale ya ka

E latelang

Bolela se latetseng.

Qetello

Pale e fedile jwang?

Seha leqephe le latelang ho etsa buka. Hodima bokantle ngola sehlooho sa buka ya hao. Ngola lebitso la hao tlasa sehlooho, hoba o mongodi. Taka setshwantsho hodima bokantle ba buka.

Pele o bala

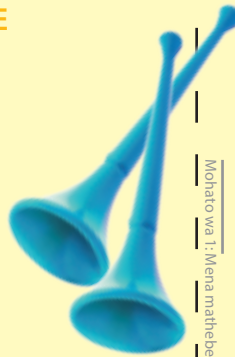
● Sheba ditshwantsho le dihlooho mme o leke ho noha hore se ngotsweng se mabapi le eng. ● Bala leqephe mona le mane o shebe seo o tlang ho bala ka sona.

Ha o ntse o bala

● Lekanya seo o se nohileng le seo o badileng ka sona. ● Ha o sa utwlisis serapana seo, bala hape o iketiile. Se balle hodimo.

BOKAMORAO BA BOKANTLE

KA MONGODI

Ngola lebitso la hao

Dilemo tsa hao

Moo o dulang

8

Mohato wa 4: Seha moleng o motenya kamora hoba o kenye seteipolara bukeng ya hao.

BOKANTLE

Taaka setshwantsho mona.

Ngola sehlooho sa buka mona.

Tlatsa lebitso la hao (o mongodi).

1

Mohato wa 2: Mena mathebeng moleng.

5

Tswella pele ka pale.

Taaka setshwantsho mona.

4

Ngola bohare ba pale.

Taaka setshwantsho mona.

Taaka setshwantsho mona.

Qala ho ngola pale ya hao mona.

2

3

Tswella pele ka pale.

Taaka setshwantsho mona.

Taaka setshwantsho mona.

Qetella pale ya hao.

7

9

Ngola se etsahalang qetellong ya pale.

Taaka setshwantsho mona.

Tema 2: Nnete kapa tshomo

Ditshomo

Kotara 1: Dibeke 5 - 6

17 Moshanyana ya hweleditseng "phokojwe" 36

Selekela sa ditshomo.
O araba kutlwisiso ya dipotso tse kgethwaneng tse itshetlehleng paleng.
Puo ka pale: molaetsa, baphetwa le moralo.
Ho etsa nehelo ya ho tshwantsha ka pale.
Hlakiso ya tlotlontse.

18 Moshanyana ya hweleditseng "sehwana" 38

Tshwantshiso e itshetlehleng paleng.
Phehisano le mosebetsi wa ho ngola ka moralo, baphetwa le poloto.

19 Sehlongwapele 40

Tlhahiso ya dihlongwapele le metso ya mantswe.
Seo dihlongwapele tse tlwaelehleng di se boelang.
Ho kgetholla dihlongwapele le ho di sebedisa ho fetola meelelo ya dipolelo.
Ho bapala papadi ya sehwana. Ho sebediswa dipolelonolo le dikaotaelo.

20 Maele le dihlongwanthao 42

Puo ka seo maelana a se boelang.
Nyalanya maelana le ditlhaloso tsa oona.
Tlhahiso ya dihlongwanthao.
Dihlongwanthao tse tlwaelehleng ke eng.
Ho kgetholla dihlongwanthao le metso ya mantswe.
Ho sebedisa dihlongwanthao tse nehetsweng polelong.
Rekota mantswe a matjha le meelelo dikishinaring ya hao.

21 Lehlakvu la mebala e mengata 44

Ho bala pale.
Puo ka baphetwa ba diphoofolo tse nang le boleng ba batho, poloto, le kamoo pale e ka fellang kateng.
Ho pheta tatellano ya diketsahalo mabapi le baphetwa ba bang.
Tlotlontse e sebedisitsweng sengolweng.
Ho rala "mmapa" ho itshetlehlile diketsahalong tsa pale.
Puo dihlopheng mabapi le hore pale e tla fella jwang.
Kgutsufatsa tatellano ya pale ho sebediswa mantswe a hokelang, pele, ya ba, kamorao ho moo le qetellong.

22 Se etsahalang ka morao 46

Tswelopele ya pale.
Etsa tshwantshiso ho bontsha ho hola ha poloto.
Kgutsufatsa pale ho ya ka tatellano ya diketso.
Rekota mantswe a matjha le meelelo dikishinaring ya hao.

23 Ho rala pale 48

Bontshitse mehato e fapaneng ya pale mme o ngola pale ka tatellano ho tsepamisitswe ho qalo, bohare le qetello.
Rekota mantswe a matjha le meelelo dikishinaring ya hao.

24 Dihlongwapele le maele 50

Ho bua ka maelana, ho bontsha le ho a hlalosa.
Papadi ya mantswe. Peiso ya sehlongwanthao-sehlongwapele.
Ho kgetholla dihlongwapele le dihlongwanthao le metso ya mantswe.
Ho sebedisa mantswe ho hlaha papading ho bopa dipolelo.

Sengolwa se rutang Kotara 1: Dibeke 7 - 8

25 Ho bala resepe 52

Ho bala resepe ya salate ya ditholwana.
Ho fumana theko, ho kgetholla dihlokwa le disebediswa tse tla batleha.
Ho ngola resepe ya sejo se ratwang haholo.
Ho kgetholla masupi.
Ho sebedisa masupi ho ngola dipolelo.

26 Ho sebetisa ka maemedi 54

Ho sebedisa maemedi ena, eo, tsena, tseo.
Ho ngola dipolelo o sebedisa maemeditsupi.

27 Ke tsa bo mang tsena 56

Ho kgetholla le ho sebedisa marui.
Ho kgetha maemedi a nepahetseng.
Rekota mantswe a matjha le meelelo dikishinaring ya hao.

28 Etsa tsuonyana chick pompom 58

Ho bala sengolwa se rutang.
Ho araba dipotso tsa kutlwisiso ho ya ka se laetsweng.

Puo ka tatellano le tshebediso ya dikaotaelo.
Phano ya ditaello tse hlakileng.
Puo ka disebediswa tse hlokalalang le mogwa wa ho etsa.
Ho etsa tsamaiso le ho hlalisa se hlokalalang ho tswa ho ditshwantsho se bontshang hore o etsa tsuo yana ka kha thune jwang.

Sengolwa sa tlhahiso leseding Kotara 1: Dibeke 9 - 10

29 Ka eng ditabeng? 60

Ho bala ditaba dikoranteng tse pedi.
Tsepama ho sehlooho, sehloohwana, letsatsi, serapa sa selelekela mme o sebedise ditshwantsho le selelekela sa tsona.
Araba dipotso ho hlaha ho sengolwa bakeng sa moelelo le ho kgona ho bona tsela e tlwaelehleng.
Ho sebedisa matshwao a puo le pheletso tse nepahetseng.

30 Ho bolela ditaba 62

Tokiso le ho rala ditaba tsa koranta o sebedisa mantswe "mang", "neng", "hobaneng", "eng".
Kopanya dihlooho sehlopheng ho fumana dintlha.
Ngola taba ya koranta a sebedisa mekgwa ya sehlooho, sehloohwana jwalojwalo.
Lokisa le ho etsa puo ka taba e koranteng.
Lokisa dinoutsu bakeng sa puo e tlo ngolwa ho lekgethe lefetile.
Sebedisa bongata.
Rekota mantswe a matjha le meelelo dikishinaring ya hae.

31 Nehelano ya puo 64

Hlahiso leseding ka ho fana ka puo e lokiseditsweng.
Bongata.
Lekola ho ngola pale.

32 Ngola pale 66

Ho Itokisetsa ho ngola pale o shebile poloto sebaka.
Ongola pale bukeng filweng.

Ha re baleng

Pale ena ke tshomo: Ditshomo ke dipale tseo batho ba di boletseng kgale. Di ne di sa ngolwa, di ile tsa tlala ha batho ba ntse ba bolellana ka tsona. Kaofela ha rona re tseba ditshomo, dipale, merethetho le dipina tsa kgale. Bongata ba tsona bo na le thuto e itseng.

Ka tsatsi le leng ho ne ho na le moshanyana wa modisa ya nang le lemo tse leshome. Tsatsi le leng le le leng o ne a nka dinku a di isa naheng ho ya fula. Tsatsi le leng le le leng o ne a dula tlasa sefate se le seng hodima thaba a shebe mehlape ya dinku. Qetellong, a jewa ke bodutu. Ka tsatsi le leng ho ithabisa a hweletsa, "Phokojwe! Phokojwe! Thusa! Phokojwe e mathisa dinku!"

Motseng, ha ba utlwa sello sa thuso, batho ba tla ba matha thabeng ho mathisa phokojwa. Empa, ha ba fihla hodima thaba, ba se ke ba fumana phokojwe. Ba ile ba utlwa moshanyana feela ya neng a ba tsheha.

"Se ka hweletsa phokojwe, ho se na phokojwe!" ho honotha e mong wa baahi ha ba kgutlela hae ba theoaha thabeng.

Ka tsatsi le latelang, moshanyana a hweletsa hape, "Phokojwe!" "Phokojwe!" Nthuseng! Phokojwe e mathisa dinku. Baahi ba matha hape ba hlwa thaba ho thusa ho tebela phokojwe.

Ha baahi ba bona ho sena phokojwe, ba re, "Moshanyana, o tlameha ho hweletsa feela ha ho na le ho hong ho senyehileng! O seke wa hweletsa phokojwe, ho sena letho!"

Moshanyana a bososela a ba sheba ha ba honotha ba theosa thaba hape.

Ka matsatsi a latelanag a se makae, moshanyana a bona phokojwe e nkgella dinku. A tshoha haholo a ba a hweletsa haholo. "Phokojwe! Phokojwe! Nthuseng!"

Empa baahi ba hopola hore o leka ho bapala ka bona hape empa a le mong a ya ho ya mo thusa.

Bosiung ba tsatsi leo, baahi ba makala ha ba bona moshanyana wa modisa a sa kgutla le dinku. Baya ho mo batla ba mo fumana a lla a le mong.

"Phokojwe e ne e le teng ka nnete! E jele dinku tse ding ha tse ding di balehile! Ke hweleditse hore le nthuse! Hobaneng le sa tla?" A lla.

E mong wa baahi ba kgale a leka ho kgothatsa moshanyana ha ba kgutlela motseng.

"Re tla o thusa ho batla dinku tse lahlehileng hoseng," a realo, a beha letsoho la hae ho moshanyana. "Empa o tlameha ho ithuta jwale, hore ha o bua leshano ka mehla, batho ba keke ba o kgolwa, le ha o se o bua nnete!"

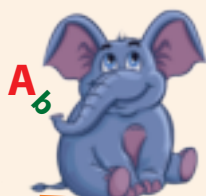

Ha re bueng

Hobaneng ho se na motho ya ileng a thusa moshanyana?

Etsa papadi ka pale ena. O hloka moshanyana, phokojwe, dinku le baahi ba itseng.

Lotlontswe

Fumana mantswe ana phazeleng e ka tlase ya mantswe.

honotha

tshoha

lla

h	o	n	o	t	h	a	h	s
o	e	s	h	s	s	e	s	e
e	l	e	s	h	e	t	s	n
l	b	o	s	o	s	e	l	a
e	s	e	n	h	h	o	h	n
t	h	l	l	a	e	l	e	s
s	n	o	s	h	n	s	l	e
a	o	l	e	s	h	a	n	o

bososela

hoeletsa

leshano

sena

Ha re ngoleng

Bala dipotso o etse sedikadikwe haufi le karabo e nepahetseng.

Hobaneng moshanyana wa modisa a ile a hweletsa "phokojwe!"

A	O ne a le bodutu a batla hore batho batle ho yena.
B	O ne a nahana hore ho na le phokojwe.
C	O ne batla ho bua leshano.
D	O ne a batla ho tshosa phokojwe.

Hobaneng baahi ba sa tla ha a hweletsa?

A	Ba ne ba sebetsa masimong.
B	Ba ne ba nahana hore o leshano hape.
C	Ha ba ka ba mo utlwa.
D	Ba ne ba batla hore phokojwe e je dinku.

Ke sehlooho sefe se tshwanetseng pale?

A	Letsatsi leo phokojwe e jeleng dinku ka lona.
B	Moshanyana e monnyane wa modisa.
C	Moshanyana ya ileng a hoeletsa a kopa thuso.
D	Letsatsi le tjhesang thabeng.

Thuto ya pale ke efe?

A	Ha o hweletsa o kopa thuso ha ho ya tla o thusa.
B	O se ke wa etsa lerata haholo.
C	Ha o bua leshano ka nako tsohle, ha ho ya tla o kgolwa le ha o bua nnete.
D	O tlameha ho ba le botshepehi.

Ha re baleng

Thabo o ne a rata hore batho ba tle ho yena. O ne a ye a bitse ba leloko le metswalle hore ba tlo bona sehwana seo a se boneng. "Tloo le boneng sehwana!" o tla hweletsa, kapa "thusa, ntho e sa tsebisahaleng e theohile!"

Ka nako Thabo ha a bitsa, toropo yohle e tla mathela lebaleng ho ya bona sehwana. Ebe ha ho letho leo ba le boneng. "Se se se ile!" o bolella batho bohle.

Thabo o entse sena hang, habedi, hararo- hangata

Yaba, ka tsatsi le leng, Thabo a bona sehwana e le ka nnete. "Thusa!" a hweletsa, "Sehwana se eme masimong. Thusang hle! E mong thusa!"

Empa ha ho motho ya tlileng.

Ka nako eo, phoofolo e tala ya tloha ho tswa sehwana, yaba e re Thabo, "nthuse hle! Ke hloka peterole le dijo tsa ba lapa la ka. Bana ba hloka dijo ka potlako! Re tllisetse mahlaku hle, a mangata ka moo o ka kgonang!"

"Thusa!" thabo o a hweletsa. "ho na le diphoofolo tse lapileng tshimong!"

Empa ha ho motho ya tlileng.

Jwale Thabo a matha ho tloha sefateng se seng ho ya ho se seng a kga mahlaku, yaba o mathela seteisheneng sa peterole ho ya reka peterole. Phoofolo e tala ya leboha ka thabo.

Thabo o ne a kgathetse yaba o robala fatshe ha sehwana se tloha.

"Ke eng seo Thabo?" ho botsa mme ha a bona sehwana se finyella ho tloha mahlong a hae.

"Ho thusang ho o bolella mme", ho bua Thabo a phahamisa mahetla. O keke wa nkgolwa.

Ha re bueng

Etsang papadi ka pale ena. Le tla hloka sehlahantle, bana ba yona, Thabo le mme wa hae.

Pale ena e tshwana jwang le "moshanyana ya hweleditseng "phokojwe!"?

Ha re ngoleng

Nahana ka bobedi ba pale tsena ebe o tlatsa tafole.

Pale	Ke mang sebakadi sa sehloho?	Poloto ke eng?	Molaetsa wa pale ke ofe?
Moshanyana ya Hweletsang "Phokojwe!"			
Moshanyana ya hweletsang "Sehwana!"			

Ha re ngoleng

Jwale ngola pale ya hao ya mantswe a ka bang 120 ka ngwanana kapa moshanyana ya ileng a hweletsa a batla thuso. Pele ngola pale ya hao pampriring ebe o kopa motswalle wa hao hore a e tshwaye. Ha a qeta e ngole hantle ka tlase.

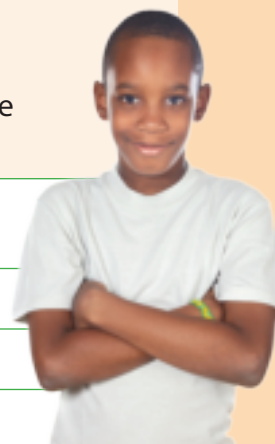
Sehlooho sa pale ya hao.

Na o llela eng?

Ho etsahalang ka tsatsi la pele ha ho se na ya arabang.

Pale e fela jwang?

Molaetsa kapa thuto ya pale ke eng.

Sehlongwapele se fetolela mōelelo wa lentswe.

Sehlongwapele ke eng?

Sehlongwapele ha se lentswe le feletseng. Ke karolo ya lentswe le hlomathiswang qalong ya lentswe le feletseng (le bitswang motso). Sehlongwapele se seng le se seng se na le moelelo. Ha sehlongwapele se hlomathisetswa motsong se fetolela moelelo wa lentswe leo.

Ha re etseng

Sheba mohlala ona. Ho etsahalang ha o hlomathisa sehlongwapele le motso wa lentswe? Lentswe le letjha le bolelang?

Sehlongwapele	Motso wa lentswe
le-	fatshe

Dihlongwapele tsena di bolelang?

Sehlongwapele	Moelelo
mo	-tho
ba	-tho
le	-jwe
ma	-siu
se	-supo

Etsa sedikadikwe ho sehlongwapele sa lentswe le leng le le leng la mantswe ana. Etsa mola ka tlasa motso.

Ha re ngoleng

morena

sefate

lepedi

lehodimo

moruti

senqanqane

batho

selepe

mahodimo

dieta

meroho

mehoma

Ha re ngoleng

Kenya dihlongwapele ho mantswe a sehetsweng mola ka tlasa ho fetola mēelelo ya dipolelo tsena.

O itshwara hantle ka mehla tlelaseng.

O na le moradi feela.

Sebapadi sa bolo se ne se thabile.

O tlameha ho etsa mosebetsi wa sekolo wa mmetse hae.

O ne a na le baesekele e kgubedu.

Boikgathollo

Ha re bapaleng papadi ya moyeng. Sebedisa letaese le dipene tsa ho bapala, o thube ho tloha ho 1.

Ha re bueng

Bua ka seo o nahanang hore maele ana a ka sona. Jwale sehella mola ho moelelo kholomong e ka letsohong le letona.

Maele ke polelo e kgutshwanyane e re nehang molaetsa wa bohlokwa.

Serobe se hahuwa phiri e se e jele.	Ngwana ha a ke a futsa / tshwana le batswadi ka mekgwa le diketso.
Lebitla la kgomo ke molomo.	Bathusi ba hae ba ile.
Raka le shwetswe ke molebo.	Matsamai ha a kgethe oja eng kapa eng eo a e fuwang moo a fihlang teng.
Motsamai o ja noha.	Motho o elellwa a se a senyehetswe.
Leshala le tswala molora.	Kgomo ha e shwele ha e lahlwe e a jewa.

Dihlongwanthao ke eng?

Dihlongwanthao di tshwana le dihlolongwapele, kantle le hore tsona di hlomatliswa qetellong ya lentswe ho fetolela moelelo wa lona.

Mohlala:
qetello- ng e bolela "tulo",
lentswe sekolong le bolela
tulong e itseng

Dihlongwanthao tsena di bolela eng?

Sehlongwanthao	Moelelo
-ng	tulo
-eng	sebaka
-eng	ho etsa ho hong

Ha re ngoleng

Thala mola ka tlasa metso ena ya mantswe.
Ebe o etsa sedikadikwe ho sehlongwathao.

Words in boxes:

- sefateng
- dipapading
- lebaleng
- sefubeng
- seemahaleng
- bathong
- mmileng
- selokong
- mafikeng
- tereneng
- seyaalemoyeng
- kerekeng
- bolong
- tereneng
- moreneng
- ofising
- nokeng
- tlung
- ting
- dipapading
- sefubeng

Kgetha mantswe a mahlano mme o a sebedise dipolelong.

Kgetha lentswe le nepahetseng, Kenya sehlongwanthao –ng ho lona ebe o ngola lentswe le letjha.

sebaka	O bapala bolo_____ la dipapadi Orlando.
lebala	Ha o mmatla ka _____ bua ka dibuka.
babatseha	O dula _____ se ka thoko le motse wa heso.
sefate	Setshwantsho sa hae se _____.
botle	Motse o mong wa Foreistata ke _____.
thabo	O wele _____ sa diperekisi a robeha letsoho.

Ha re baleng

Dipaleng tse ngata, diphoofolo di phela le ho bua seka batho. Bala pale ena mme o nahane ka dibapadi tsa diphoofolo.

Sefate se ne se le tshimong. Moya wa qala ho foka mme lehlaku le lennyane la qala ho reketla.

La wa sefateng. La wela fatshe la ya fatshe la ba la ya fatshe, ho fihlela le wela hodima jwang tlasa sefate. Katse e ne e dutse hodima jwang. "Dumela, lehlaku le letala le lennyane, ho bolela katse. "Na nka bapala le wena"?

Lehlaku le lennyane le ne le le haufi le ho dumela, ha moya o qala ho foka hape. Wooo! Moya wa foka, wa phahamisa lehlaku le lennyane, hodimo hodimo ho ya marung. Moya wa lenka sebaka se selelele. Wa lahlela lehlaku le lennyane ha bonolo pela tsela.

"Dumela, lehlaku le lesehlana le lennyane, ho dumedisa nonyana e le thoko ho tsela. "Na o tlo dula le nna?: Ho a makatsa, ho bolela lehlaku le lennyane. "katse e itse ke motala. Jwale nonyana e re ke mosehla. Ke a makala na mmala waka ke o jwang?"

Lehlaku le ne le le haufi le ho botsa nonyana ha moya o qala ho foka hape. Wooo! Ho foka moya, wa kuka lehlaku le lennyane wa le isa hodimo hodimo haholo ho ya marung. Moya o nkile tsela e telele. Yaba o lahlela lehlaku le lennyane butle naheng e kgolo.

Ho ne ho na le dikgomo naheng, di ja jwang. E nngwe ya dikgomo ya fihla ya sheba lehlaku le lennyane. "Muu," ho bolela kgomo. "Dumela, lehlaku le lennyane la mmala wa lamunu." Jwale kgomo e re ke mmala wa lamunu. Ke a makala na ke mmala ofe?

Lehlaku le lennyane le ne le le haufi le ho botsa kgomo ha moya o qala ho foka hape. Wooo! Moya wa foka wa kuka lehlaku le lennyane ho ya hodimo hodimo marung. Moya wa le nka tsela e telele. Wa lahla lehlaku le lennyane butle hodima thaba e kgolo.

Pele o bala

● Sheba ditshwantsho le dihlooho mme o leke ho noha hore se ngotsweng se mabapi le eng. ● Bala leqhephe mona le mane o shebe seo o tlang ho bala ka sona.

Ha o ntse o bala

● Lekanya seo o se nohileng le seo o badileng ka sona. ● Ha o sa utwisis serapana seo, bala hape o iketlile. Se balle hodimo.

Letsatsi:

Ha re buang

Ke eng e entseng hore lehlaku le we sefateng?
Lehlaku le tsamaile jwang ho tloha phoofolong e
nngwe ho ya ho e latelang.
Hobaneng mongodi a sebedisa lentswe "woo"?
Na ho na le dipale tse ding tseo o di tsebang moo
diphoofolo di buang?
O nahana ho tla etsahala eng hape paleng?
O nahana pale e tla fela jwang?

Ha re etseng

Taaka tsela eo lehlaku le e tsamaileng ho tloha sefateng ho ya
ho kgomo.

Ha re ngoleng

Jwale hlalosa setshwantsho o sebedisa mantswe "pele", "jwale",
"kamorao ho moo" le "qetellong".

Pele lehlaku
Yaba le
Ka morao ho moo
Qetellong

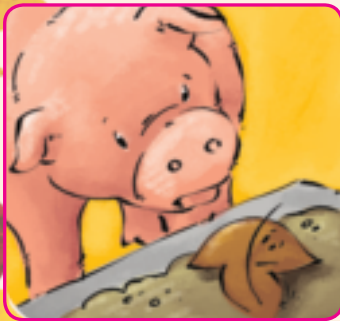

Ha re baleng

Ha re bone hore pale e fela jwang.

Lehlaku le lennyane la robala moo nakonyana. Yaba podi e tla ho lona. "Dumela lehlaku le lennyane le lekgubedu" ho bolela podi. "na o tlo dula le nna thabeng?" "Ho a makatsa," ho bolela lehlaku le lennyane. "Katse e itse ke motala, nonyana e itse ke mosehla ha kgomo yona e re ke mmala wa lamunu. Jwale podi yona e re ke mokgubedu. Ke a makala naa ke mmala o jwang?"

Lehlaku le lennyane la thola la robala. "Dumela lehlaku le lennyane le sootho." Ho realo kolobe. "Ke batlile ke ho ja hona jwale. Na o tlisitswe ke moya mona?" "Ho a makatsa, ho realo lehlaku le lennyane. "Katse e itseke motala, nonyana e itse ke mosehla ha kgomo yona e re ke mmala wa lamunu. Podi yona e re ke mokgubedu. Jwale podi e re ke mosootho. Ke a makala naa ke mmala o jwang?"

Ka yona nako eo moshanyana e monnyane a bona lehlaku a le thonaka. "Sheba," o bolella mme wa hae. "Sheba lehlaku lena le lennyane la gauta. Ebe o sheba mahlaku a mang oohle. A matala le bosehla le mmala wa lamunu le bokgubedu le bosootho le gauta, "Ke nnete," ho realo mme wa hae. "Jwale ka ha lehlabula se fetile, mahlaku a mmala wa selemo.

Ha re etseng

Etsang papadi ka pale ena. Le hloka dibapadi tse robong:

- Motho a le mong e tla ba lehlaku
- Bana ba tshelala e tla ba diphoofolo
- Motho a le mong e be seapadi sa moshanyana
- Motho a le mong e tla ba mme
- Qetellong, motho a le mong e tla ba sebohodi.

Sebohodi se bolela karolo ya pale e sa bolelweng ke diphoofolo, moshanyana, mme le lehlaku.

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Lehlaku le boletse le diphoofolo tse kae? Etsa lenane la tsona o bolele hore phoofolo ka nngwe e bolelletse eng lehlaku.

Phoofolo	E itseng ho lehlaku?
1	
2	
3	
4	
5	

Moshanyana e monnyane o itseng ka mmala wa lehlaku?

Mme wa moshanyana o qetelletse ka ho reng ka mmala wa lehlaku?

O nahana pale ena ke nnete? Hobaneng?

O nahana pale e etsahetse ka kgwedi efe? Hobaneng o bolela sena?

Titjhere: Saena

Letsatsi

47

Ha re bueng

Sheba morao paleng ya lehlaku le lennyane.

- Bolela ka moo pale e qadileng ka teng.
- Bolela ka moo e fedileng ka teng.

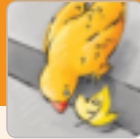
Ha re ngoleng

Taaka setshwantsho sa ka moo pale e qadileng ka teng, ebe o ngola seratswana ka qalo ya pale.

Ngola pale o e nehe motswalle wa hao a e tshwaye. Ebe o e ngola ka makgethe ka tlase. Pale ya hao e be mantswe a ka bang 120 – 140 ka bolelele.

Letsatsi:

Ha re etseng

Taaka setshwantsho sa se etsahetseng ka lehlaku ha le ntse le fofa ebe o ngola seratswana ka se etsahetseng bohareng ba pale.

Taaka setshwantsho sa ka moo pale e fedileng ka teng ebe o ngola seratswana ka qetelo ya pale.

Titjhere: Saena

Letsatsi

49

Ha re etseng

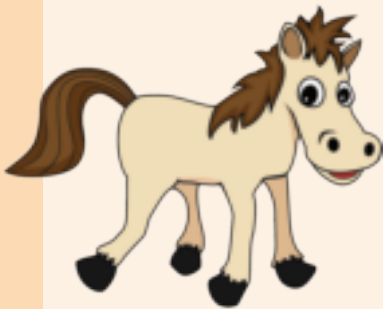
Bala ka maele mme o bue ka moelelo wa ona. Ebe o taaka setshwantsho ho a hlalosa. Qetellong ngola polelo ho hlalosa maele.

1

Ntjapedi ha e hlolwe ke sebata.

2

Lefura la ngwana ke ho rongwa.

3

Lepotlapotla le ja potdi.

Peiso ya sehlongwanthao-sehlongwapele

Boikgathollo

Jwale leka peiso ya sehlongwanthao-sehlongwapele. Etsa peiso le motswalle wa hao. Bona ke mang ya lebelo ho feta e mong ka ho fumana le ho thala mola ka tlasa dihlongwapele kapa dihlongwanthao.

Ha re ngoleng

Kgetha mantswe a mahlano setshwantshong mme o a sebedise ho etsa polelo.

Ha re baleng

Sheba kamoo
tsebeso e qalang
ka laetsi ka teng.

Ha re ngoleng

R1,50 ka nngwe

R2,00 ka nngwe

R6,00 ka nngwe

R4,00 ka nngwe

Kaofela

Ranta	disente

Ha re bueng

O etsa eng ha o qeta ho sehella
dipanana?

O etsang pele o fafatsa tswikere ho selai?

Sheba hore ke disebediswa dife tseo o tla
di hloka ho etsa selae sena. Di ngole.

Resipe ya selai sa ditholwana

Diñlokwana

2 diapole

2 dikgaba tsa tswekere

2 dipanana

1 phopho

1 lamunu

1 paene apole

Mokgwa

1. Ebola diapole o di sehe dikotwana.

2. Sehella dipanana.

3. Ebola phopho o e sehelle dikotwana.

4. Ebola paeneapole o e sehelle dikotwana.

5. Kopanya ditholwana ka sekotlolong.

6. Pepeta lamunu.

7. Tshela lero hodima selae.

8. Fafatsa tswekere.

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Ngola resepe ya hao ya sejo seo o se ratang.

Ha re etseng

Bala polelo ka nngwe, ebe o etsa sedikadikwe ho leemedi leo o ka le sebedisang sebakeng sa Lebitso le lekgubedu.

O dula Durban.

Nna	yena	wena	yona	bona	yona	bona
-----	------	------	------	------	------	------

O tseba kgwele ya maoto.

Nna	yena	wena	yona	bona	yona	bona
-----	------	------	------	------	------	------

Bona ba rata ho bapala bolo ha sekolo se tswile.

Nna	yena	wena	yona	bona	yona	bona
-----	------	------	------	------	------	------

E rata ho sesa nokeng.

Nna	yena	wena	yona	bona	yona	bona
-----	------	------	------	------	------	------

Resepe ya _____

Dihlokwa

Mokgwa

Leemedi ke lentswe le sebediswang ho emela lebitso. A etsa hore polelo e be kgutswanyane le bonolo ho e bolela le ho e bala.

Titjhere: Saena

Letsatsi

Are ngoleng

Tlatsa ena kapa yane.

Maemeditshupi a a bontsha boemo ba ntho kapa dintho. Re sebedisa ena kapa tsena ha dintho di le haufi. Re sebedisa ela kapa tsela ha dintho di le hole.

	mane	hole
bonngwe	sena	ena
bongata	tsena	tsane

_____ ke jase yaka.

_____ ke ngwedi.

_____ ke seterata seo ke dulang ho sona.

_____ ke sekepe.

_____ ke seterata se bitswang Biko.

_____ ke baesekele yaka.

Ha re ngoleng

Ngola dipolelo tse 4 o qala ka sena kapa sane.

Jwale leka sebopelo sa bongata sa maemedi ana.

Tlatsa **ena**, **ona**, **tsena** kapa **tsane**

_____ ke katse yaka.

_____ ke mose waka o motjha.

_____ ke dikatse tsaka.

_____ ke koloi ya titjhere wa ka.

_____ ke dinaledi.

_____ ke dikoloi.

Ha re ngoleng Ngola dipolelo tse 4 o qala ka **tsena** kapa **tseno**.

Ha re ngoleng

Sehella leemedi le nepahetseng polelong ka nngwe.

Ke baesekele ya **hae/hao**Ke koloi ya **bona/hona**Na ke pene ya **hao/tseo?**Ke sekolo sa **rona/hona**Ke jase **ya/tsa** hae.Ke founu ya **hao/tseo?**Ke ntja **ya/ba** ka.Ke **yena/tsena**.Key a **bona/hona**.Ke ya **hao/hae**.Ke ya **rona/tsona**.Ke ya **hae/hona**.Ke ya **ka/tsa**.Ntja ke ya **ka/ba** ka.

Ha re ngoleng

Bapisa dipolelo tse ka letsohong le letshehadi
le dipolelo tse ka letsohong le letona tse nang
le thuo ya maemedi a nepahetseng.

Ena ke koloi ya rona.

Ena ke baesekele ya Nomsa.

Ena ke ntja yaka.

Tsena ke dibuka tsa motswalle waka.

Ena ke hempe ya Thabo.

Tsena ke dibuka tsa hao.

Ke ya hae.

Ke tsa bona.

Ke tsa hao.

Ke ya hae.

Ke ya rona.

Ke yaka.

Lerui ke lentswe
le emelang lebitso
mme le bontsha
thuo.

Sebedisa marui ana meleng e sa ngolwang thoko ho dipolelo tse nepahetseng.

Sebedisa mantswe ana ho o thusa.

tsa bona

ya hae

tsa rona

ya hae

Ke koloi ya John. Ke ya hae

Ona ke mose wa Ann. Ke _____.

Ena ke koloi ya rona. Ke _____.

Ena ke founu ya Thabo. Ke _____.

sena ke dibuka tsa bashanyana.

Ke _____.

Ena ke selefounu ya Jim. Ke _____.

Ena ke polasi ya leloko la heso. Ke _____.

Ha re ngoleng

Bapisa mantswe a kholomong ya 1 le a nepahetseng kholomong ya bobedi. Tadima mantswe a sehetsweng mela ka tlase. A tla o thusa ho kgetha maemedi a nepahetseng.

Nna le lelapa leso ha re dule Bisho.

Maria ha a etse mosebetsi wa hae bosiu.

Ntja yeso ha e je hlapi.

Ha o bapale chese motshehare .

Jabu ha a sese sekolong.

Bana ha ba rate diapole.

Ha ke na ntja ya setswalle.

Moholwane le nna ha re robale ka hora ya 8 .

O bapala tenese.

O bapala bolo.

Ba rata dilamunu.

Re dula Mtata.

O sheba TV.

E ja masapo.

Re robala ka hora ya 9.

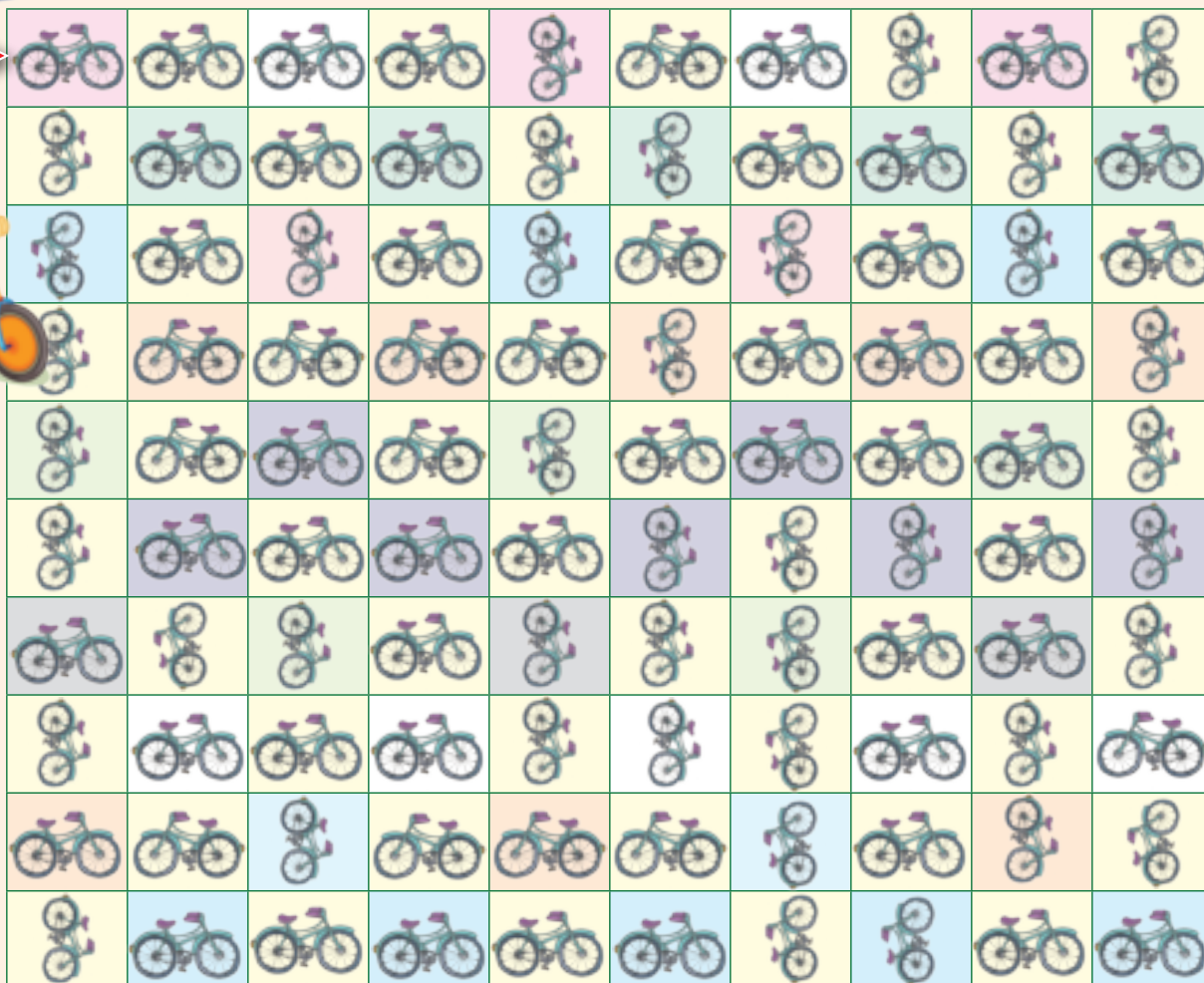
Ke na le tlou.

Boikgathollo

Thusa Jim ho fumana tsela ho leba lapeng. O tsamaye kamoo baesekele e tobileng teng ho mo thusa ho feta hara meizi.

QALA

HAE

Ha re bueng

Bala ditaello ebe o hlalose tsa motswalle wa hao hore o tshwanetse ho etsang ho etsa tsuonyana popo ya tsuonyana.

Ha re etseng

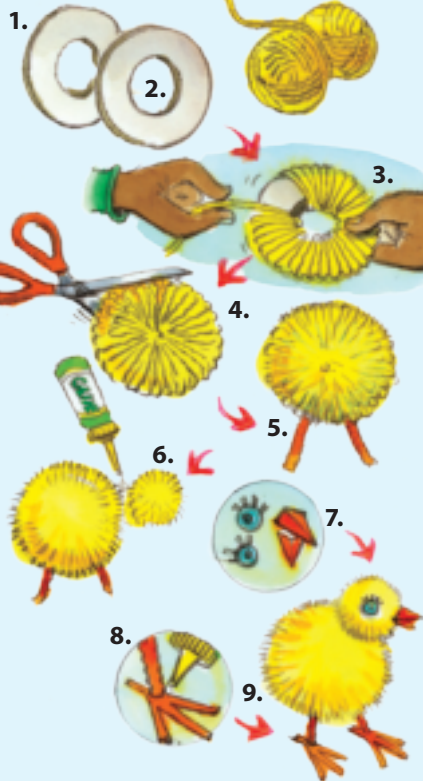
Seo o se hlohang

Wulu e lohang e tshehla.

Sehlwekise sa peipi.

Mahlo, molomo le maoto ho hlaha ho leqephe la disehwa.

Semamaretsi e matla.

Tsela ya ho etsa popo ya tsuonyana

- 1 Taaka didikadikwe tse pedi tse kgolo, tse tshwanang hodima boroto. Jwale di sehe.
- 2 Taaka didikadikwe tse pedi tse nnyane hara tse kgolo. Di sehe, hore jwale tse kgolo di be le lesoba mahareng.
- 3 Beha didikadikwe mmoho, mme o phuthele wulu le lesobeng le mahareng le ho pota bokantle ho fihla didikadikwe di kwahetswe. O ka sebedisa dikgwele tse pedi kapa tse tharo tsa wulu mmoho ho kwahela sedikadikwe ka pele.
- 4 O sebedisa sekere se bohale, seha wulu e pakeng tsa pheletso tsa didikadikwe tse pedi.
- 5 Kenya sehlwekisi sa peipi mahareng ho etsa maoto a tsuonyana.
 - Jwale etsa pompom e nnyane ka didikadikwe tse pedi tse nnyane.
 - Etsa ka ho tshwana, ntle le hore ena ha e na maoto.

Jwale etsa tsuonyana ya hao.

- 6 Mamarisetsa diphomphomo tsena mmoho.
- 7 Koba sehlwekisi sa peipi ho etsa maoto a tsuonyana.
- 8 Seha maoto, mahlo, le molomo ho tswa ho leqephe la disehwa kamorao bukeng ya hao.
- 9 Mamarisetsa tsena ho phomphomo.

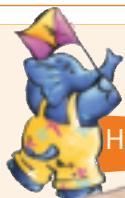
Ha re ngoleng

Neha ditsuonyana tsa hao lebitso.

O hoka eng ho etsa diphomphomo?

O etsang ka semamaretsi?

Ha re etse

Tadima ditshwantsho mme o ngole ditaelo tsa ho etsa tsuonyana ya khathono ya mahe.

O ka sebedisa mantswe ana ho o thusa.

pente

khathono ya mahe

ka ntle

ka hare

seha

sekere

dibopeho tsa kgutlotharo

O hloka eng?

Ditaelo

1

2

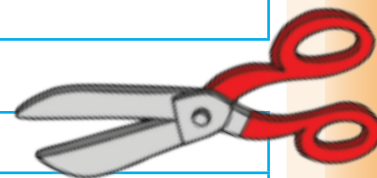
3

4

5

6

7

A

Lebitso la
lesedinyana

MOTSWALLE WA BANA

Letsatsi

22 Mmesa 2015

Tsa sehlohong

Ngwana ya lemo di 11 o phatlalatsa buka ya ho pheha

Zoe Bain

Sehlooho

Serapa sa selelekela

Jack Witherspoon o tshwana le moshanyana e mong le e mong ya dilemo di 11. O etsa skateboard, o bapala bolo, ebile o rata ho pheha.

Empa Jack ya qetileng nako e ngata bophelong a kula haholo, o phatlaladitse buka ya ho pheha, e bitswang “*Twist it up*”.

Jack o ratile ho pheha a le dilemo di tshela ha a qetile nako e telele sepetlele. O ne a ye a shebe mananeo a TV ya sepetlele, ke moo a ileng a ba le tjantjello ya ho ithuta ho pheha, a fumana “*Food Network channel*”. A qala ho iketsetsa diresepe tsa hae ha a le sepetlele mme ha a fihla hae a leka ho di pheha.

Buka ya Jack e rekiswa lefatshe lohle, mme o nehelana ka tjelele eo ho mekgatlo e thusang bana ba futsanehileng ba kulang.

Ha re buang

Bala ditaba tse pedi A le B. Sehlotshwaneng sa lona, buang ka ditaba tsa A le B. Buang ka dikarabo tsa dipotso tsena.

Pele o bala

- Sheba ditshwantsho le dihlooho mme o leke ho naha hore se ngotsweng se mabapi le eng.
- Bala leqhephe mona le mane o shebe seo o tlang ho bala ka sona.

Ha o ntse o bala

- Lekanya seo o se nohileng le seo o badileng ka sona.
- Ha o sa utwisis serapana seo, bala hape o iketile. Se balle hodimo.

Ke eng dihlooho ebile di hohela jwang maikutlo a lona?

Ke eng se diratswaneng tsa pele ebile di hohela jwang maikutlo a lona?

Ditaba tsee di bua ka mang?

Di hlalosa eng?

Sekolo sa New Town se hlola hape 8 Hlakubele 2015

Bheki Phakati

Kereiti ya 4 ya sekolo sa New Town e hapile kgau moketeng wa letsatsi la World Book Day maobane. Kereiti ya 4 e balletse bana ba dikereiti tsa 1 le 2 dipale sekolong.

Ngwana ka mong wa kereiti ya 4 o balletse bana ba dikereiti tse tlaase dipale. Ba kereiti ya 4 ba iketseditse tse ding dibuka ka bo bona. Dibuka tse ding ba di fuwe ke baphatlalatsi ba dibuka mahala.

Ba baba dikereiti tsa 1 le 2 ba ratile dibuka. Bongata ba bana ba hlaha malapeng a futsanehileng mme ha ba na dibuka tse monate tjena.

Tlhodisano ya ho rala letshwao la buka

Banana ba babedi kereiting ya 4 ba hapile tlhodisano ya *Bookmark Competition*. Bongsi Dube le Mary Smit ba ne ba thabile, ba hapile dibuka tse 10 bakeng sa ho etsa dimaraka tsa dibuka tse sa tlwaelehang.

Bongsi Dube le Mary Smit

Bahlodi ba tlhodisano ya *Design a Bookmark*

Ha re ngoleng

Qetella dipolelo ka mantswe ana **le, ka, ya, o, ho, ka?**

Ke na ____ pene.	Ke batla ____ ja aesekeirimi.
O badile buka e buang ____ dinnete tsa tjhokolete?	O hapile moputso ____ maraka wa buka e ntle.
Moshemane ____ ne a kula.	Ke kopa ____ ja lamunu.
Kereiti ____ 4 e hlotse.	Ke na ____ buka e ntjha.

Kenya matshwao a nepahetseng a puo qetellong ya dipolelo tsena.

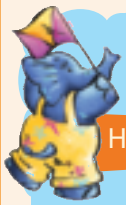
Kgele o ngotse buka e ntle ____

Kajeno e ne e le *World Book Day* ____

Ke mang ya hapileng moputso ____

Hobaneng sekolo sa New Town se hlotse ____

Ha re etseng

Sebetsa le motswalle ho lokisa taba ya koranta ka katleho tsa sekolo sa heno. Sengolwa sa hao se be mantswe a ka bang 60 – 80 ka bolelele.

Nahana ka seo o tlang ho ngola ka sona. Tlatsa sehlooho sa ditaba tsa hao mahareng a mmapa wa mohopolo ebe o tlisa dintho tse nne tseo o tlo ngola ka tsona mabokoseng a mane. O ka sebedisa mmapa wa mohopolo ho o tataisa ho ngoleng taba ena ya kuranta.

1

2

Ditaba tsa ka tsa koranta ke:-

3

4

- Sebedisa mmapa wa mohopolo ho lokisetsa ho ngola ha hao
- Ngola feela ntle ho makgethe
- Kopa motswalle ho lokisa mosebetsi wa hao o sa etswang ka makgethe
- Tadima mosebetsi wa hao hape mme o lokise moo ho hlokalalang
- Jwale ngola mosebetsi oo ka makgethe bukeng ya hao.

Letsatsi:

MOTSWALLE WA BANA

Sehlooho

Letsatsi

Taaka setshwantsho sa taba ya hao

Titjhere: Saena

Letsatsi

63

Ha re bueng

Etsa tokiso ya puo hodima sehlooho sa
taba ya koranta.

Sebedisa dikeletso tsena ho o thusa.

DIKELETSO TSA PUO E LOKISITSWENG

- Nehelano ya hao e be le Qalo, bohare le qetello.
- Diketsahalo di latellane ka nepo.
- Hopola ho ema ka nepo.
- Sebedisa lentswe le nepahetseng.
- Netefatsa hore o utluwa ke bohle.
- Sebedisa lentswe le hlakileng.
- Tadima bamamedi.

Ha re ngoleng

lketsetse dinoutso
tse kgutshwane.

Ha re ngoleng

Bakeng sa bongata re eketsa "di", "ba" kapa "ma", ho ya ka sehlongwapele sa lebitso mohlala: lehe > mahe, sefate > difate.

1
Ngwana a le mong
Bana ba babedi

2
Leino le le leng
Meno a mabedi

3
Letata le le leng
Matata a mabedi

4
Leoto le le leng
Maoto a mabedi

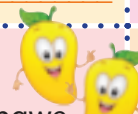
5
Tamati e le nngwe
Ditamati tse pedi

6
Tapole e le nngwe
Ditapole tse pedi

7
Mengu e le nngwe
Dimengu tse pedi

8
Nku e le nngwe
Dinku tse pedi

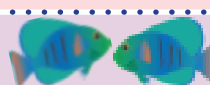
9
Monna a le mong
Banna ba babedi

10
Mosadi a le mong
Basadi ba babedi

11
Hlapi e le nngwe
Dihlapi tse pedi

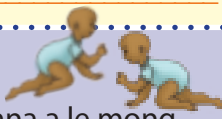
12
Tweba e le nngwe
Ditweba tse pedi

13
Naha e le nngwe
Dinaha tse ngata

14
Ngwana a le mong
Bana ba babedi

15
Mofumahadi a le mong
Mafumahadi a mabedi

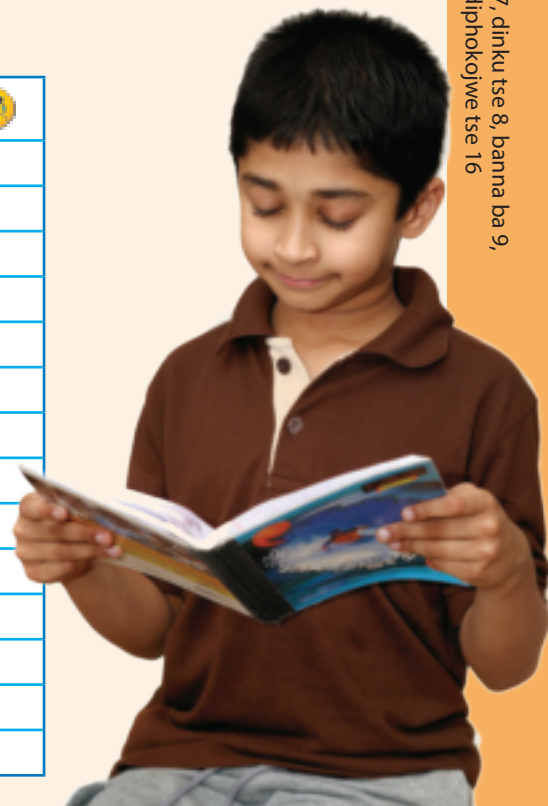

16
Phokojwe e le nngwe
Diphokojwe tse pedi

Ho lekola feela

Nka	😊	😞
bala pale.		
bala resepe.		
bala ditaelo.		
bala taba ya lesedinyana.		
kgetholla sehlooho, taba ya sehlooho le selelekela.		
lokisa le ho ngola pale.		
lokisa le ho ngola ditaelo.		
lokisa le ho ngola resipe.		
lepa dipale le pheletso ya tsona.		
tshwantsha pale.		
kgetholla baphetwa, poloto le moralo.		
sebedisa dihlolongwapele le dihlolongwanthao.		
sebedisa.		
sebedisa letshwao la puo ya dipolelo e nepahetseng.		

ngwana a le 1, meno a 2matata a 3, maoto a 4, ditamati tse 5, ditapole tse 6, dimengu tse 7, dinku tse 8, banna ba 9, basadi ba 10, dihlapi tse 11, ditweba tse 12, dinaha tse 13, masea a 14, mafumahadi a 15, diphokojwe tse 16

Ha re ngoleng

Bua le motswalle wa hao ka pale
eo o batlang ho e ngola.

Jwale tlatsa mehopolo
leqepheng lena.

- Sebedisa mmapa wa mohopolo ho lokisetsa ho ngola ha hao
- Ngola feela ntle ho makgethe
- Kopa motswalle ho lokisa mosebetsi wa hao o sa etswang ka makgethe
- Tadima mosebetsi wa hao hape mme o lokise moo ho hlokahalang
- Jwale ngola mosebetsi oo ka makgethe bukeng ya hao.

Letsatsi:

Ke bomang dibapadi?

Pale e etsahala ho kae?

Pale

Ho etsahetseng paleng?

Pale e fela jwang?

Etsa buka ya hao. Sehella leqephe le latelang la buka. Seha moleng o matheba. Koba leqephe moleng. Ngola sehlooho sa buka ho khabara. Beha lebitso la hao ka tlasa sehlooho, hobane o mongodi. Taka setshwantsho khabareng. Jwale ngola pale ka hara buka.

KHABARA KA MOARAO

KA TSA MONGODI

Ngola lebitso la hao

Dilemo tsa hao

Moo o dulang

8

Mohato wa 4: Seha moleng o motenya kamora hoba o kenye seteipolara bukeng ya hao.

KHABARA

Taaka setshwantsho mona.

Ngola sehlooho sa buka mona.

Tlatsa lebitso la hao (o mongodi).

1

Mohato wa 2: Mena mathebeng moleng.

5

Tswella pele ka pale ya hao mona.

Taaka setshwantsho mona.

4

Ngola bohare ba pale ya hao mona.

Taaka setshwantsho mona.

Taaka setshwantsho mona.

Qala ho ngola pale ya hao.

2

Taaka setshwantsho mona.

Qetella pale ya hao mona.

7

Tswella pele ka pale ya hao mona.

3

Ngola ka se etsahalang pheletsong ya pale ya hao.

9

Taaka setshwantsho mona.

Taaka setshwantsho mona.

Tema 3: Ke sohle seo o se balang

Sengolwa sa tlhahisoleding Kotara 2: Dibeke 1 - 2

33 Ke dife ka tsa boemo ba lehodimo? 70

Bala palo ya tlhahisoleding e nang le ditshwantsho. Bala tjhate ya boemo ba lehodimo le tjhate ya bongata ba pula. Puisano ka tjhate ya boemo ba lehodimo. Ho fumana tlhahisoleding ho hlaha ho tjhate ya boemo ba lehodimo mme o bapisa boemo ba lehodimo dibakeng tse fapaneng.

34 Boemo ba lehodimo ba kajeno e ka ba ... 72

Etsa tjhate ya boemo ba lehodimo o sebedisa disehwa. Hasa lenaneo la bolepi ho TV. Barutwana ba neha peho tsa bona hammoho le tsa bomphato maemo.

35 Ho sebedisa makgethi ho hlalosa mabitso 74

Ho sebedisa makgethi ho hlalosa ditshwantsho. Tlhahiso ho papiso ka boholo. Ho bopa dipolelo ka maetsi a nehlweng.

36 E etsahetse kgale 76

Lekgathe lefetile: maetsi a tlwaelehang le a sa tlwaelehang. Ho ngola bukatsatsi lekgatheng lefetile. Ho kgetholla maetsi a lekgatheng lefetile. Ho ngola sengolwa hape ho tloha ho lekgathe letlang ho ya ho lekgathe lefetile. Makgethi a papiso.

37 Bala tlhahisoleding 78

Ho bala sengolwa sa tlhahisoleding phamofote. Kutlwisiso e itshetlehleng hodima phamofote. Ho etsa phamofote e nang le ditshwantsho ho fan aka lesedi. Rekota mantswe a matjha le meeelo dikishinaring ya hao.

38 Ho fana ka ditaba 80

Tokisetso ya ho ngola phamofote. Ho etsa phamofote e nang le ditshwantsho ho le mongolo ho nehelana ka lesedi.

Rekota mantswe a matjha le meeelo dikishinaring ya hao.

39 Ditaba tsa ho bala tjhate 82

Ho bala tjhate ya bara diketsahalang tsa dipapadi. Araba dipotso tse itshetlehleng ho tjhate ya bara. Ho etsa tekolo mme o sebedisa lesedi ho etsa tjhate.

40 Ho bapisa dintho 84

Hlakiso ka makgethi a papiso. Ho sebedisa makgethi a papiso ho hlalosa se bolelwang. Makgethi a papiso a ho hopolwa. Rekota mantswe a matjha le meeelo dikishinaring ya hao.

Ho bala pale mme o ngola tihalošo ya mophetwa Kotara 2: Dibeke 3 - 4

41 Ho bala pale: Lulu o ne a le jwang 86

Ho araba kutlwisiso e itshetlehleng paleng. Ho tsepama ho kamoo mphetwa wa sehlooho a fetohang kateng ho tloha qalong ho fihla pheletsong. Ho sebedisa makgethi ho hlalosa mophetwa paleng.

42 Ho nahana ka papadi 88

Ngola bu ka ,ahlalosi. Fumana mantswe a hlalosang a sebediswang ke dibapadi. Ho fumamdi moetsi le leetsi polelong. Ngola mantswe amatjana le moelelo dikishinaring ya hao.

43 Ho ngola pale 90

Tokiso ya ho ngola pale ho hlaloswa le ho hodisa mophetwa. Ho sebedisa mmapa wa mohopolo ho hlalosa sebopeho sa mophetwa. Hlalosa kamoo mphetwa a fetohlang kateng ho tloha qalong ho fihla pheletsong.

44 Maetsi ke mantswe a supang ketso 92

Ho ngola dipolelo tse itshetlehleng ho maetsi a bontshitsweng ditshwantshong. Nyalanya maetsi a lekgathe lelwale le letlang mme o hlakola maetsi a fosahetseng.

Tumellano ya moetsi-leetsi. Ho kgetha makgethi a nepahetseng. Rekota mantswe a matjha le meeelo dikishinaring ya hao.

45 Bukatsatsi ya Mandu ya lekunutu 94

Ho bala pale o tsepame ho mophetwa wa sehlooho. Kutlwisiso ya dipotso tse etellang pele tse amanang le baphetwa.

46 Ba jwang? 96

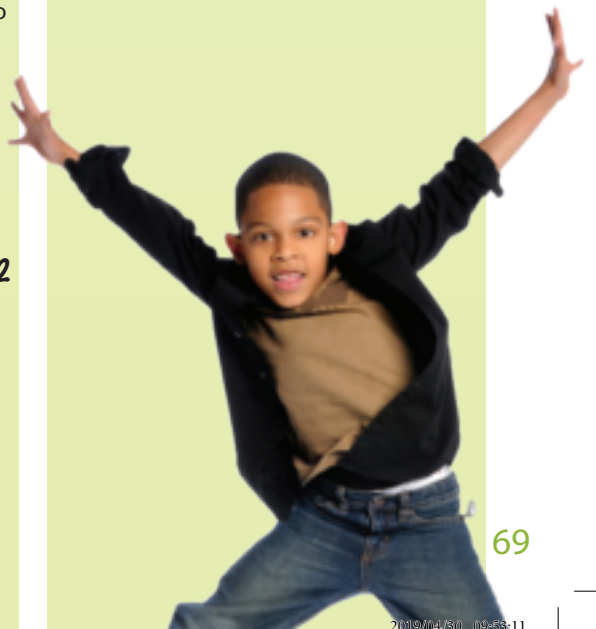
Ho kgutsufatsa pale bukatsatsing lekgatheng lefetile. Ho buisana ka mophetwa wa sehlooho le boleng ba hae. Ho kgetholla sebopeho sa mophetwa wa sehlooho mme o sebedisa makgethi ho mo hlalosa. Ngola tihalošo ya mophetwa wa sehlooho. Matshwao a puo: ho ngola ka ho bolela le qetello ya dipolelo.

47 Maetsi hape 98

Maetsi a sa tlwaelehang Ho fetola maetsi dipolelong ho tswa ho lekgathe lelwale ho ya ho lekgathe lefetile. Tumellano ya leetsi la moetsi. Rekota mantswe a matjha le meeelo dikishinaring ya hao.

48 Itokisetso ho ngola pale 100

Ho sebediswa tsela ya ho ngola, ho kopanya mehopolo, ho ngola le ho hlaola diphoso.

Ha re baleng

Ha re baleng mmapa wa tsa boemo ba lehodimo.

Senotlolo sa dintlha tsa boemo ba lehodimo

Moya	22	Maru a itjadileng	
Temperetjhara	20°C / 31°C	Pula	
Letolo le mahadima		Tjhesea	
Maru		Mohodi	

Ha re bueng

Bua le motswalle wa hao ka mmapa wa tsa boemo ba lehodimo.

- Tjhate e reng ka tsa boemo ba lehodimo profenseng ya hao?
- Na boemo ba lehodimo bo jwalo kajeno?
- Bu aka tsa boemo ba lehodimo diporofenseng tse ding?
- Batho ba Kapa Botjhabela ba tshwanela ho apara diaparo tse jwang boemong bo tjena ba lehodimo?
- Moo boemo ba lehodimo bo leng botle teng? Moo boemo ba lehodimo bo leng bobe teng?

Ha re ngoleng

Pula ya kgwedi le kgwedi : Newville

Inahane o ilo bala tsa boemo ba lehodimo ho TV o sebedisa mmapa o leqepheng le ka pele. Ngola seo o tla se bolela ka profense ka nngwe.

Tlatsa mabitso a diprofensi.	Hlalosa tsa boemo ba lehodimo. Pele bolela hore temperetjhara e tlang ke efe? Ebe o bolela hore na ho tla ba le pula, maru kapa letsatsi.

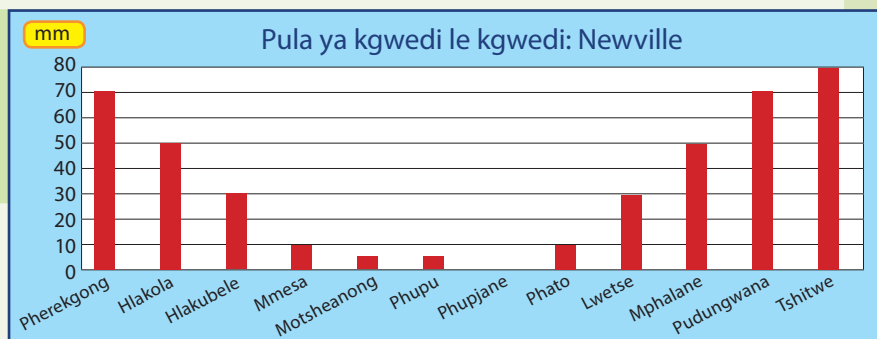
Ha re baleng

Bala tjhate e bontshang bongata ba pula ya Newville nakong ya kgwedi tse 12. Bua le motswalle ka bongata ba pula e neleng kgwedi le kgwedi.

Ha re ngoleng

Jwale araba dipotso tsena.

Ke kgwedi efe e nang le pula e ngata?

Ke kgwedi efe e nang le komello?

Ke dikgwedi dife tsa pula?

Ke pula e kaakang e neleng selemo sena?

Ke dikgwedi dife tse bileng le pula e lekanang?

Ke (di)kgwedi dife tse sa kang tsa ba le pula?

O nahana ke nako efe e lokelang dijalo? Hobaneng?

tjhesa

tjhesa haholo

tjhesa haholoholo

Ha re etseng

Etsa tjhate ya tsa boemo ba lehodimo. Sehella diicons tsa boemo ba lehodimo tlase ho leqephe o di kgomaretse mmapeng ona, diprofenseng tse fapaneng.

Ha re bueng

Ha o qetile ho kgomaretsa matchwao, bua le motswalle wa hao ka tjhate ya tsa boemo ba lehodimo. Bolela hore boemo ba lehodimo ke bofe profenseng ka nngwe.

Rain

Maru

Maru a
itjadileng

Letsatsi

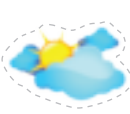
Mohodi

Letolo le
mahadima

Lehlwa

Moya

Letsatsi

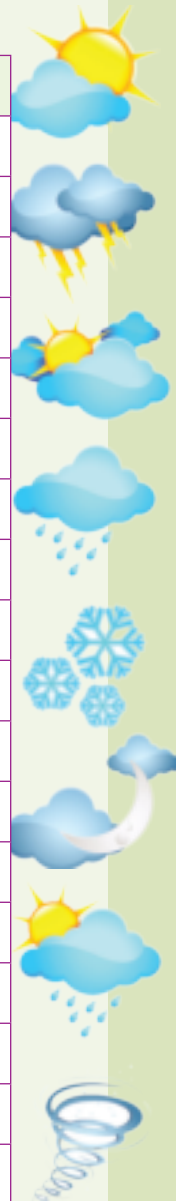

Ha re ngoleng

Inahane o ilo bala tsa boemo ba lehodimo. Hlalosa boemo ba lehodimo ba profensi e nngwe le e nngwe. Ka nako e nngwe le e nngwe, neha babohi keletso hore ba apare eng ho tsa boemo ba lehodimo. Ba bolelle ka moo tsa boemo ba lehodimo di tla amang mesebetsi ya bona hae (mhl. Ho hlatswa diphahlo), kapa ho rwala dikgalase tsa letsatsi. Bolella borapolasi hore ba emele boemo bo jwang ba lehodimo.

Profense	Boemo ba lehodimo
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	

Ha re bueng

Jwale ba bolelle ka tsa boemo ba lehodimo.

Dumelang, ke nna

Ka tsa boemo ba lehodimo kajeno.

Ho hlaloba

Ke ile	✓	✗
Ke bolela tsa boemo ba lehodimo ka nepo?		
Nehana ka ditaba tse felletseng ka tsa boemo ba lehodimo profenseng ka nngwe?		
Ka sebedisa polelo e nepahetseng ho batho ba baholo?		
Ka sebedisa mantswe a nepahetseng a tsa boemo ba lehodimo?		
Ka shebana le babohi ha ke bua?		

MAHLALOSI: O tla hopola hore mabitso ke mareo a batho, dibaka le dintho, Mahlalosi a re neha tlhaloso ka motho, sebaka kapa ntho. A hlalosa **mabitso**.

Re bolelle kamoo ntho kapa motho a shebahalang ka teng, kutlo, lerata, monko le hore di ka o thusa ho ngola kapa ho bolela se kgahlisang.

Ha re bueng

Sheba ditshwantsho tsena. Di bua ka mabitso kaofela ha tsona. Bolella motswalle wa hao hore ntho tsena di shebahala jwang, dinkga jwang, dikutlo tsa tsona di jwang le hore tatso ya tsona e jwang.

Ha re ngoleng

Jwale, bapisa mahlalosi a kholomong ya pele le mabitso a kholomong ya bobedi.

nku	e mpe
tsela	le leholo
palesa	e monate
kuku	le lebe
motse	e ntle
lefatshe	le moholo
lejwe	le kgopo
puo	e kgolo
ntlo	katse

Kgetha dipara tse pedi tsa mabitso le mahlalosi lenaneng le ka hodimo mme o a sebedise dipolelong tse hlano.

Letsatsi:

M A N T S W E A

Ha re ngoleng

Dipale tse se nang mahlolosi di

BODUTU

Bala pale a ka tlase. Jwale ngola lehlalosi la lebitso le leng le le leng o shebe hore dipale di ka o thabisa jwang.

E ne e le letsatsi le itseng _____.

Tleloko ya ka _____ ya lla.

Ka tsoha _____ betheng.

Ka apara borukgwe bo _____ le jeresi.

Ka nwa jusi e _____ le disamentjhisi.

Ka palama bese _____.

Ke ile ka ikutlwa ke thabile ge ke namela pese ya _____ gomme ka _____.

Jwale ngola dipolelo tse robedi kamoo pale e felang ka teng.

kapele

kapele haholo

kapele haholoholo

Titjhere: Saena

Letsatsi

75

Lekgathe lefetile: Hangata ha re ngola re sebedisa lekgathe lefetile ebe re kenya –ne pele ho leetsi.

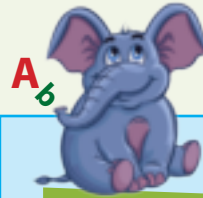
Maetsi a mang a fapane ho hang, mohlala robala-robotse. Re bitsa sena lekgathe lephethi.

Ha re ngoleng

Ngola bukatsatsing ka mantswe a ka bang 40 ka seo o se entseng mafelong a beke a fetileng. Maetsi kaofela ao o a sebedisang a tlameha ho ba maetsi a phethahetseng.

Dumela tayari

A
6

Boikgathollo

Taaka mola o bapise lekgathe lelwale le leetsi lephethi.

ja

tsamaya

tsheha

tsoha

bapala

qala

batla

tsamaile

nka

matha

kganna

bina

matha

sesa

reka

robala

tshehile

tsohile

jele

tsamaile

qadile

bapetse

tsamaya

batlile

mathile

nkile

binne

sesile

kgannile

robotse

mathile

rekile

Jwale etsa sedikadikwe maetsing a fellang ka **-ile**. Ka tlasa ao a sa tlwaelehang le ao a nang le lekgathe lelwale le lekgathe lephethi le sa tshwaneng, mhl. **Robale-robotse**.

Letsatsi:

Ha re baleng

Bala emeili ya Jim e yang ho Mandu. O e ngotse ka lekgathe le tlang. Etsa sedikadikwe maetsing a emeili ya Jim. Ebe o ngola seo a se ngotseng ka lekgathe lefetile.

Ho

manduK@gmail.com

Ho tswa ho

jimS@yahoo.com

11 Hlakubele 2015

15:14

Mandu ya ratehang

Hosane ke ya kampong ya bolo. Re tla kganna hora tse tharo ho ya moo. Re tla ja tinara ha re qeta ho qhanolla mme re tla robala ka mora hore letsatsi le di kele. Re tla tsoha hoseng haholo re je dijo tsa hoseng. Mokwetlisi o tla re bontsha hore re ikwetlisa jwang. Re tla bapala dipapadi tse mmalwa ebe re bohela ditshwantsho.

Ho tswa ho

Jim

Romela

Blank lined area for writing the email response.

ntle

ntle haholo

ntle haholoholo

Titjhere: Saena

Letsatsi

77

Ha re baleng

Pele o bala: Sheba ditshwantsho le dihlooho mme o leke ho akanya pele hore sengolwa se bua ka eng. Bala leqephe o tloisa mahlo ho bona hore o ilo bala ka eng.

Bana ba bangata ba sekolo ba ikwetlisa ka nako tsohle ba sa nahane ka sena. Ba ikwetlisa ha ba papala lebaleng la dipapadi kapa ba ha ba raha bolo sekolong kapa ha ba mathela bese.

Ha o ikwetlisa, o thusa mmele wa hao ho hola hore o be matla hore o kgone ho etsa seo o tshwanelang ho se etsa. Leka ho ikwetlisa ka matsatsi oohle. Hobaneng o sa ye ho sesa, ho matha, ho tsamaya, ho kganna baesekele, ho ikotlolla, ho tantsha, le ho papala bolo kapa netebolo?

Ho ikwetlisa ho o neha pelo e thabileng

Ha o ikwetlisa pelo ya hao e pompa kapele le mmele wa hao o fumana moya. Sena se etsa pelo e be matla.

Motsotso o mong le o mong wa ho ikwetlisa o bohlokwa.

Ho ikwetlisa ho matlafatsa mesifa

Ho ikwetlisa ho etsa mesifa ya hao e matlafale. O ka etsa tse ngata o sa ikutlwe o kgathetse.

Ho ikwetlisa ho etsa hore o etse tse ngata

Ho ikwetlisa le ho ikotlolla ho etsa mmele wa hao o etse tse ngata. Hona ho bolela hore o ka tsamaisa matsoho le maoto o sa kgathele kapa ho utlwa bohloko.

Ho ikwetlisa ho etsa hore mmele wa hao o lekane

Ha o ikwetlisa, mmele wa hao o boloka mafura a lekaneng. Sena se thusa hore mmele wa hao o dule o tsepame/lekane- e seng ho ota haholo kapa ho nona haholo.

Fokotsa ho sheba TV le ho papala dipapadi tsa khomphutha.

Ha o ntse o bala

● Bapisa kakanyo ya hao le seo o se balang. Ha o sa utlwisise karolo e bale hape o oketlile. E balle hodimo.

Bophelo bo botle ba bana

Bana ba tshwanela ho ikwetlisa hangata le ho sebedisa nako e nnyane ba shebile TV

Ha re ngoleng

Bala atikele ebe o araba dipotso.

Ke tema ya mofuta ofe ena?

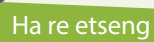
A	resepe
B	pale
C	ditaba
D	ho hlalosa

Ditaba di re bana ba tshwanela ho sebedisa nako e nnyane ba etsa eng?

A	Ba je hanyane
B	Ba shebe TV hanyane
C	Ba ikwetlise hanyane
D	Ba tsamaye hanyane ka koloi

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue lines. On the right side, there are three circular punch holes arranged vertically. The paper appears to be part of a notebook or a binder, as it has a slight shadow and a folded edge on the right.

A row of 14 small, colorful illustrations of children engaged in various sports and activities, including martial arts, gymnastics, cycling, and soccer, positioned along the bottom edge of the page.

79

- Sebedisa mmapa wa mohopolo ho lokisetsa ho ngola ha hao
- Ngola feela ntle ho makgethe
- Kopa motswalle ho lokisa mosebetsi wa hao o sa etswang ka makgethe
- Tadima mosebetsi wa hao hape mme o lokise moo ho hlokahalang
- Jwale ngola mosebetsi oo ka makgethe bukeng ya hao.

Ha re etseng

Itokisetse ho ngola phamfolete ya hao.

O tla ngola ka eng?

1

Ke tlhahisoleseding efe eo o tla fana ka yona?

2

Hobaneng tlhahisoleseding ena e le bohlokwa?

3

Ke mang ya tla una molemo tlhahisoleseding ena?

4

Ditsebi di reng ka taba ena?

Ke tlhahisoleseding efe eo o batlang ho fana ka yona? Bolela tse pedi.

Hobaneng tlhahisoleseding ena e le bohlokwa?

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Ha o qetile ho lokisa sengolwa sa hao, se ngole ka makgethe dibakeng tse siilweng. Ngola sehlooho lebokoseng ka leng.

1

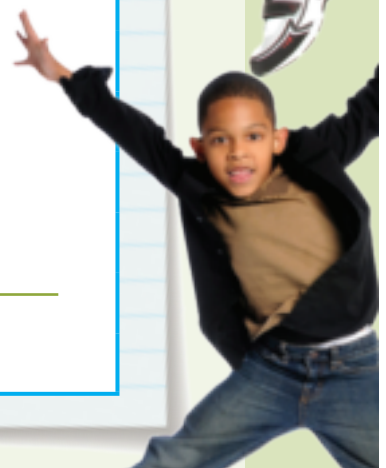
2

3

Taaka setshwantsho ho bontsha taba.

4

Ngola sehloohwana bakeng sa setshwantsho.

Titjhere: Saena

Letsatsi

81

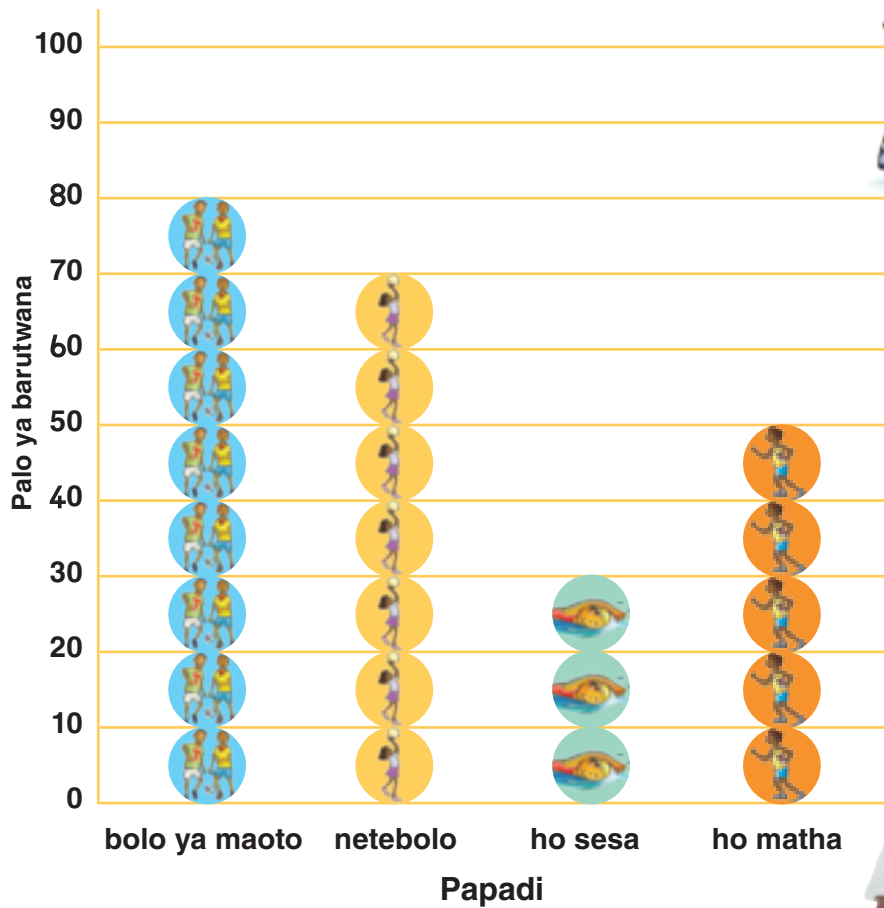

Ha re bueng

Setshwantsho se ka tlase se re bollella hore bana ba rata dipapadi dife. E shebe metsotso e mekae.

Dipapadi tseo bana ba di ratang haholo

Ha re bueng

- Mofuta ona wa setshwantsho o bitswa tjhate ya mola. Ena e re bolella palo ya bana ba nang le seabo dipapading tse letotong le ngotsweng.
- Sheba mola o ka tlase o bolelle motswalle wa hao ka dipapadi tse boletsweng.
- Sheba dinomoro tse ka letsohong le letshehadi la tjhate o bolele hore ke dinomoro dife tse boletsweng.

Ha re ngoleng

Jwale araba dipotso tsena.

Ke papadi efe e nang le ba bangata ba nang le seabo?	
Ke papadi efe e nang le ba mmalwa ba nang le seabo?	
Ke bana ba bakae ba ratang bolo?	
Ke bana ba bakae ba ratang netebolo?	
Ke bana ba bakae ba ratang ho matha?	
Ke bana ba bakae ba ratang ho sesa?	

Ha re etseng

Botsa metswalle e leshome hore na ba rata dipapadi dife. Kgabisa diboloko tse ka tlase ka mmala o bontshe dipapadi tseo ba di ratang haholo. Qala tlase tafoleng.

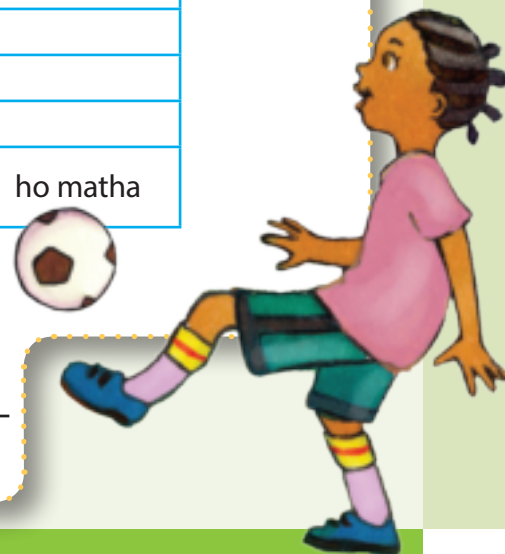
10				
9				
8				
7				
6				
5				
4				
3				
2				
1				
	bolo	Netebolo	hosesa	Ho matha

Tafole ya hao e tla shebahala tjena.

10				
9				
8				
7				
6				
5				
4				
3				
2				
1				
	bolo ya maoto	netebolo	hosesa	ho matha

Ke papadi efe eo o e ratang haholo? _____

Ke papadi efe eo o e ratang hannyane? _____

Ha re ngoleng

Tlatsa dikgeo ka mantswe a
nepahetseng ho hlalosa e nngwe
le e nngwe ya ditshwantsho.

**Katse e nnyane. Katse e nnyenyane.
Kokwanyana e nnyananyana.**

telelehadi

matlahadi

tenya

tenyahadi

telelehadi

telele

kgolo

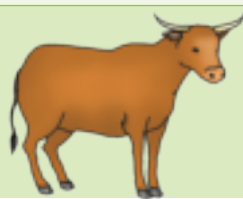
matla

kgolohadi

nnyane

telele

nnyenyane

kgolwanyane

telele

nnyenyane

telelehadi

tenyahadi

Tse fetang tsohle

Ha re ngoleng

Jim

Jabu

Ajay

Qetella dipapiso tsena.

Jim o na le dipalesa tse ngata.

Borikgwe ba Jim bo bolelele telele.

Jabu o na le dipalesa .

Borikgwe ba Jabu bo .

Ajay o na le dipalesa .

Borikgwe ba Ajay bo .

Bongki

Pam

Devi

Bongki o motelele.

Bongki o na le buka kgolo.

Pam o .

Buka ya Pam e .

Devi ke .

Buka ya Devi e .

Ke na le tshwene tshwene e nnyane. Moriana ona o na le tatso e mpe.

O na le tjehelete .

Tatso ya moriana ona e .

O na le tjehelete .

Moriana ona o .

Ana ke a mang a mahlalosi ao o tshwanelenag ho a hopola:

mpe

mpenyana

mpehadi

ntle

ntlenyana

ntlehadi

nnyane

nnyanena

nyanehadi

ngata

ngatan-
yana

ngatahadi

Ha re bueng

Pele o bala: Sheba ditshwantsho le dihloho mme o leke ho akanya pele hore sengolwa se bua ka eng. Bala leqhephe o tlovisa mahlo ho bona hore o ilo bala ka eng.

Ha re baleng

Bala pale o tlatse sehlooho se nepahetseng.

Ha o ntse o bala

- Bapisa kakanyo ya hao le seo o se balang. Ha o sa utlwise karolo e bale hape o oketlile. E balle hodimo.

Qalong

Lulu e ne e le ngwana ya ikgohomosang ya dilemo di leshome.

O ne a dula ntlong e ntle e kgolo ho feta tse ding. Jwale ka ngwana a le mong, o ne a tefa. O ne a fumana dintho tse ntle ka mehla tseo a dijang, tseo a neng a dija pela metswalle ya hae a sa ba ngwathele. O ne a sa kadime metswalle ya hae dibapadiswa.

Ka Moqebelo o mong ho tjhesa, Adam, Muzi le Kate ba ya bapala le Lulu. Ba ithaopa ho mo ruta botho.

Bohareng

Muzi a nka *skateboard* sa hae se setjha ho ya teng, Bana bana ba kadimisana ka sona ba sielana ha boLulu.

Lulu o ne a kopile batswadi ba hae hore ba mo rekele *skateboard* e le mpho ya keresemese empa ba hana. A utlwa bohloko le ho swaba ha metswalle ya hae e hana ho mo kadima.

"Fumana skateboard sa hao Lulu" ho hoeletsa John. "Kahoo o ka ithabisa le rona!"

Lulu a utlwa bohloko le ho swaba. O ne a nahana hore o tla ithabisa tsatsing leo, empa a swaba le ho utlwa bohloko. A bona kamoo a ileng a utlwa metswalle ya hae bohloko ka teng.

Qetellong

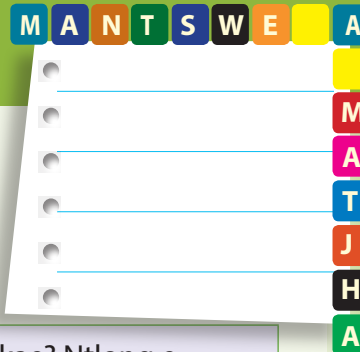
Ka motsotso oo a ba le kelello. "Hobaneng le sa kene ka tlung le tlo nwa jusi le kuku ya tjhokolete?" a realo ho bona. "Ka mora moo re ka bapala ka khomputa ya ka."

Metswalle ya Lulu ya makatswa ke ha a fetola botho ba hae. Ba ile ba thaba ha ba bona Lulu a sa hlola a inahanela yena feela. Ba nahana hore o tla qala ho bapala le bana ba bang ka dibapadiswa tsa hae le ho ba arolela dipompong.

(E qotsitswe ho hlahlobo ya ANA Exam 2012.)

Ha re ngoleng Etsa sedikadikwe haufi le karabo e nepahetseng.

Lulu e ne e le motswalle ya jwang qalong?

- A Ya lokileng ya fanang.
- B Ya inahanelang a le mong ya lonya.
- C Ratang kapa rateng.
- D Ya sa hlompheng le kgopo.

Lulu o ne a dula kae? Ntlong e ...

- A Motseng o thotseng
- B Mmileng o sebediswang haholo haufi le lewatle
- C Motseng o haufi o motle
- D Difoleteng tse telele

Metswalle ya Lulu e mo tjhaketse neng?

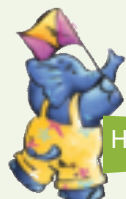
- A Ka Moqebelo o mong ho tjhesa.
- B Ka Moqebelo o mong o batang mbosiu.
- C Ka Moqebelo o mong o nang le moya hoseng.
- D Tsatsi le leng motsheare ba hlaha sekolong.

Metswalle ya Lulu e entse jwang hore a bone hore seo a neng a se etsa ha se fosahetse?

- A Motse o monnyane o thotseng.
- B Ba buile ka ho arolelana ha hae.
- C Ba ne ba batla ho bapala ka dibapadiswa tsa hae.
- D Ba ile ba mo rekela mpho ya Keresemose.

Ke dipolelo dife paleng tse re bolellang hore Lulu o ne a shebile boyena feela?

Metswalle ya Lulu e ne e nahana eng ka mkgwa wa hae wa ho ikgohomosa?

Ha re etseng

Sehlotshwaneng sa lona etsang papadi ka pale ena. Le tla hloka dibapadi tse nne. Lulu, Mary, John le Muzi.

Ha re ngoleng

Inahane o le Lulu. Ngola serapa sa mantswe a ka bang 40 o kgutsufatsa se etsahetseng ho wena kajeno.

Ha re ngoleng

Tlatsa mahlalosi a hlalolang hore Lulu o ne a le jwang ha pale e qala.

kgopo

ikgohomosa

bohlale

mosa

bohale

Ha re ngoleng

Ngola o hlalose botho ba Lulu ha pale e qala. Ha o qetile, sehela mahlalosi ao o a sebedisitseng ka tlase.

Jwale ngola tlhaloso ya mantswe a 40 ka motswalle wa hao. Ha o qetile, sehela mahlalosi ao o a sebedisitseng ka tlase.

Ha re shebeng maetsi

Maetsi ke mantswe a re bolellang seo motho a se etsang kapa ntho eo e e etsang.

Moshanyana o raha bolo. Lehlaku le wetse fatshe.

Leetsi ke lentswe la bohlokwa polelong; ha le le siyo, polelo e ke ke ya ba le moelelo.

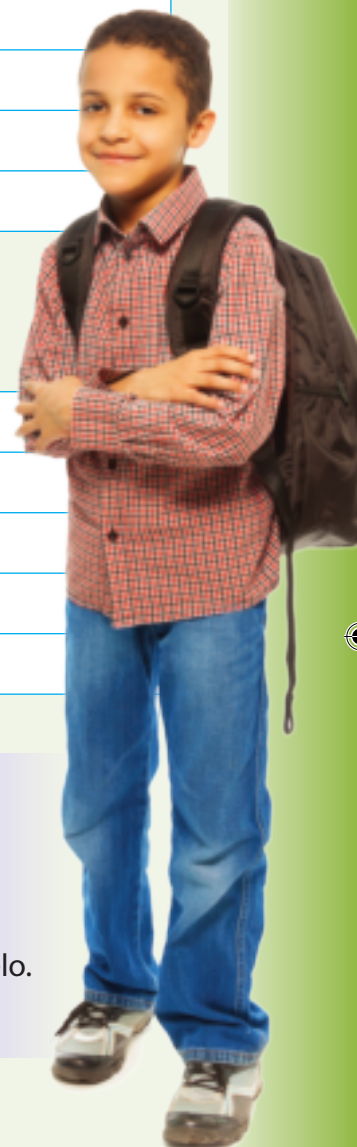
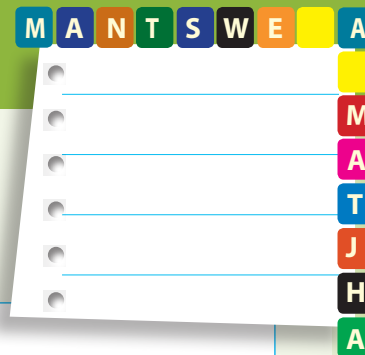
Mohlala: Moshanyana bolo Kapa Lehlaku lefatshe.

Ha re ngoleng

Bala dipolelo ebe o sehella maetsi ohle mola kapa mantswe a etsang ketso. Ebe o etsetsa motho sedikadikwe kapa ntho e etsang ketso. Mantswe ana e tla ba mabitso kaofela.

Lulu o jele tjhokolete le ditjhipisi.	Bana ba bapetse tshimong ya habo Lulu.
Lulu o entse teye.	Ntja e mathisitse John.
Bana ba bapetse ka Khomputa ya Lulu.	Ntja e a bohola.
Lulu o bapetse ka dibapadiswa tsa hae le bana ba bang.	Lulu o ile a tshela jusi bana ba e nwele kapele.

Ha re bueng

Itokisetse ho etsa pale e kang ya Lulu ya fetohang botho ba hae hara pale.

Sebetsa le metswalle ya hao ho qapa pale ka motho ya se nang setswalle empa ka morao a be le setswalle.

Ha re ngoleng

Qetela mmapa ona wa monahano ebe o Itokisetse pale ya rona.

- Sebedisa mmapa wa mohopolo ho lokisetse ho ngola ha hao
- Ngola feela ntle ho makgethe
- Kopa motswalle ho lokisa mosebetsi wa hao o sa etswang ka makgethe
- Tadima mosebetsi wa hao hape mme o lokise moo ho hlokalang
- Jwale ngola mosebetsi oo ka makgethe bukeng ya hao.

Ke mang seapadi sa ka sehlohong le dibapadi tse ding?

Seapadi sa sehlohong se jwang ha pale e qala?

Sehlooho

Ho etsahetseng hore a fetohe?

Seapadi sa ka sehlohong se jwang ha papadi e fela?

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Ha re etseng

Tshwantshisa pale ka tlelaseng. Ba bolelle ke mang sebakadi se ka sehlohong le hore moralo ke eng.

Jwale sebedisa mmapa wa hao wa monahano ho o thusa ho ngola pale.

Ngola sehlooho

O jwang qalong ya pale?

Qalong

Ho etsahala eng se etsang hore a fetohe?

Bohareng

O jwang qetellong ya pale?

Qetello

Titjhere: Saena

Letsatsi

91

Ha re bueng

Wena le motswalle wa hao, shebang setshwantsho le bolele hore le bona ketso tse kae tse etsahalang setshwantshong. Shebang diketso tse kang ho raha kapa ho matha. Tsena ke maetsi.

Ha re ngoleng

Jwale tlatsa maetsi kholomong ya pele ebe o ngola polelo o sebedisa leetsi. Ngola dipolelo ka lekgatehe lelwale. *O raha bolo.*

raha	O raha bolo.

Jwale ngola polelo ka lekgatehe lefetile.

Ha re ngoleng

Sheba lenane la lekgathe lelwale le lekgathe lefetile.
Tlosa tse sa nepahalang. Ngola maetsi a lekgathe lelwale tafoleng.

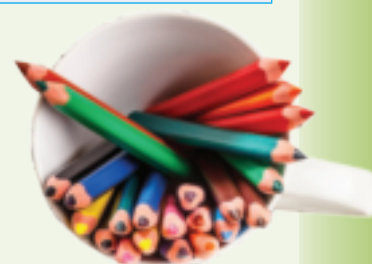
ja ngola utlwa buile nwele robetse lwanne
nwa tshwara jele nka tshwere lwana rutila ngotse nahanne
nahana bua utlwile ruta robala tseba nkile tsebile

Lekgathe lelwale	Lekgathe lefetile

Lekgathe lelwale	Lekgathe lefetile

Ha re ngoleng

Tlatsa leetsi le dumellanang le polelo.

ba batla	Jabu _____ ho reka skateboard.
o batla	Bashanyana bao ba babedi _____ ho reka skateboard.
di robala	Ntja enyane _____ ka tlasa bethe ya Mandu.
e robala	Dintja tse kgolo _____ tshimong.
ba rata	Moshanyana _____ dipompong.
o rata	Bana _____ dipompong.
ba palama	Anna _____ baesekele ya hae.
o palama	Anna le Mandu _____ dibaesekele tsa bona.
ba ile	Lerato _____ sekolong hona jwale.
o ile	Bashemane _____ sekolong hona jwale.

Ha re bueng

Sheba sehlooho le ditshwantsho o bolele seo o se nahanang hore pale ena e bua ka sona.

Na o na le Bukatsatsi?

Batho ba ngolang bukatsatsing?

Ha re baleng

Mandu o rata ho ngola bukatsatsing ya hae tsatsi le letsatsi. Letsatsi ka leng o ngotse seo a se entseng motsheare. O ngotse le makunutu a hae ao a sa batleng hore batho ba a bone. O ne a tseba hore o tshwanetse ho fumana tulo ya ho pata

tayari ya hae. A sheba ka kamoreng ya hae a ipotsa naa a ka e pata kae, moo ho se motho ya ka e fumananag. Qetellong a nka qeto ya ho e pata ka tlasa bethe.

Ka tsatsi le leng, ha Mandu a hlaha sekolong le motswalle wa hae Anna, A fumana tayari ya hae e le fatshe e butswe ka kamoreng ya hae.

"Aa, sheba Anna motho e mong o ne a bala bukatsatsing ya ka!" a hoeletsa.

"Seka tshoha," Anna a mo eletsa. "Fumana tulo e nngwe eo o ka e patang ho yona."

Ba fuputsa bukatsatsing. Sheba matsoho a dikgatiso tsa menwana e ditshila. "Ho bolela" Anna. "Sena ke sesupo sa nnete."

"Ke a hlapanya ke kgaitsemi ya ka e monyane, Thabo, Thabo o na le menwana e ditshila kamehla. Empa a hopola hore kgaitsemi ya hae o dilemo di 5 ha a soka a tseba ho bala."

Jwale a fumana hore ho na le moriri o mosehla ka hara maqephe a bukatsatsing. "Sena ke sesupo sa bohlokwa" a rialo. "Motho wa moriri o mosehla o tlamehile a badile tayari ya ka. Batho bohle ba lelolo la heso ba na le moriri o motsho. Jwale e ka ba mang?" Ke mang eo ke mo tsebang wa moriri o mosehla? A botsa, a shebile moriri wa Anna o mosehla ka pelaelo.

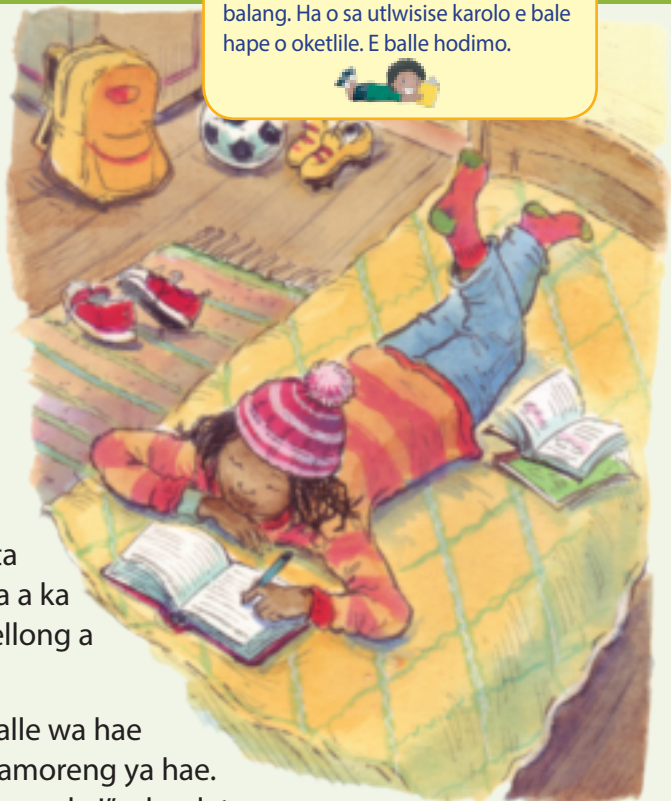
Banana ba babedi ba nka qeto ya ho beha lemena. Mandu a beha bukatsatsi ya hae hape tlasa bethe. A fafatsa folouru fatshe haufi le bethe.

Ha motho e mong a ka atamela pela bukatsatsing, ba tla fumana dikgatiso tsa maoto fatshe, Banana ba tswa ka phaposing ba ipata haufi ba ema!

Hanghang, ba utlwa modumo wa ho ingwaya ka kamoreng. Ba mathela kamoreng ya Mandu. Ba bone eng?

Ha o ntse o bala

● Bapisa kakanyo ya hao le seo o se balang. Ha o sa utlwisise karolo e bale hape o oketlile. E balle hodimo.

Fatshe ho ne ho tletse menwana ya folouru. Ke leo leshodu e leng Zola. Ntja ya Mandu, le nang le moriri o molelele o mosweu, e bapala ka bukatsatsi! Banana ha ba ka ba kgolwa mahlo a bona.

“Ho bolela hore Zola e ne e le mobadi!” nako e tlang, ho bolela Anna, a mathisa matsoho moriring wa hae o mosehla, “o tla tshwanela ho fumana sebaka se seng ho beha bukatsatsi ya hao.”

E qotsitswe ho hlahlobo ya 2012 ya ANA.

Ha re bueng

Ke bomang dibapadi tsa pale tsa ka sehlohong?

Moralo ke eng?

Ke tulo efe, moo pale e etsahalang teng?

Ha re ngoleng

Fumana lentswe paleng le nang le moelelo o le mong le mantswe ana:

ya molato hweletsa nahanela

Hobaneng Mandu a ne a batla ho pata bukatsatsi ya hae?

Hobaneng a ne a nahanela kgaitsemi ya hae e nnyane Thabo?

Ba tjhehile lemena lefe?

Hobaneng a ne a nahanela Anna?

Ha re etseng

Nomora dipolelo tsena ho tloha ho 1 ho ya ho 6 ho bontsha tatelano ya diketsahalo tsa pale.

O fumane moriri o mosehla bukatsatsi ya hae.

O fumane dikgatiso tsa menwana bukatsatsi ya hae.

O fumane hore e mong o badile bukatsatsi ya hae.

A pata bukatsatsi.

A bona ntja e bapala ka bukatsatsi ya hae.

A beha lemena ka ho fafatsa folouru fatshe.

Ha re ngoleng

Inahane o le Mandu. Ngola ka bukatsatsing. O akaretsa se o etsahaletseng kajeno. Sebedisa lekgathe lefetile.

Dumela bukatsatsi

Ha re bueng

Bua le ba sehlopha sa hao ka botho ba Mandu. Bua ka seo Mandu a se bolelang le seo a se etsang. Re tseba jwang hore Mandu ha a nehelane ha bonolo? Re tseba jwang hore o motle ka ho itokisetsa? O shebahala jwang?

Ha re ngoleng

Tlatsa mahlalosi a mang a hlaosang Mandu.

Jwale ngola seratswana o hlalosa Mandu.

Ha re ngoleng

Mandu o na le botho bo tshehisang. O

Ngola polelo ka.

"Thabo o nkile bukatsatsi ya ka?"

Mandu o a botsa

"Tjhe. Ke dilemo di hlano ha ke so tsebe ho bala."

Thabo o a araba

"Re etse eng motsheare wa mantsiboya kaofela?"

Anna

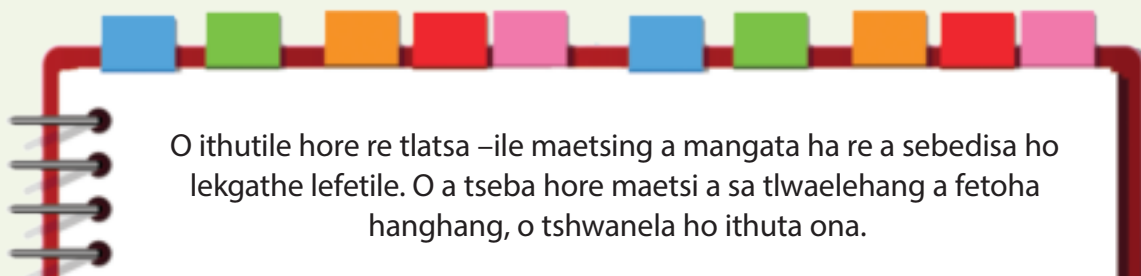
Ha re ngoleng

Kenya matshwao dipolelong tsena.

kamora nako ya sekolo banana ba babedi ba palama bese ba tsamaya ka maoto ho tloha setopong sa bese ho ya tlung habo Mandu

tseleng ba ema lebenkeleng ba reka yokate dipanana le lebese

ba tsamaya ka seterata sa Mandela ba tjekela letsohong le letshehadi avenyung ya bohano

O ithutile hore re tlatsa –ile maetsing a mangata ha re a sebedisa ho lekagathe lefetile. O a tseba hore maetsi a sa tlwaelehang a fetoha hanghang, o tshwanela ho ithuta ona.

Ha re ngoleng

Bala mantswe ana ka hloko.

bua	buile
thuba	thubile
utswa	utswitse
ja	jele
ngola	ngotse
ewa	wele

fofa	fofile
tsamaya	tsamaile
bina	binne
kganna	kgannile
nka	nkile
neha	nehile

fumana	fumane
o na le	o bile le
tshwara	tshwere
nahana	nahanne
reka	rekile
robala	robetse

Jwale sebedisa disete tse 3 tsa mantswe o qetelle dipolelo tsena.

Kajeno

Maobane

Kajeno

Maobane

Kajeno

Maobane

Ha re ngoleng

Etsetsa lentswe le nepahetseng sedikadikwe dipolelong tsena.

O tla bona hore dipolelo tsohle di ngotswe ka lekagathe lekwale. Di ngololle ka lekagathe lefetile, sebedisa lenane le ka hodimo le leqephe ho o thusa.

Mandu **o/ba** kgenne hobane e mong o badile tayari ya hae.

Maobane

Re/ke palame skateboard.

Maobane

Letsatsi:

M A N T S W E A

Banana ba babedi **ba/o** bohlale ho tshwara leshodu.

Maobane

Bana **ba/o** se ba kgutlile sekolong.

Maobane

Sehlopha sa bolo **se/ba** lebaleng la dipapadi.

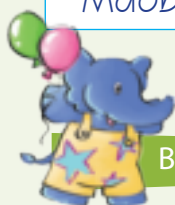
Maobane

Re/o na le mokwetlise e motjha wa kgwele ya maoto.

Maobane

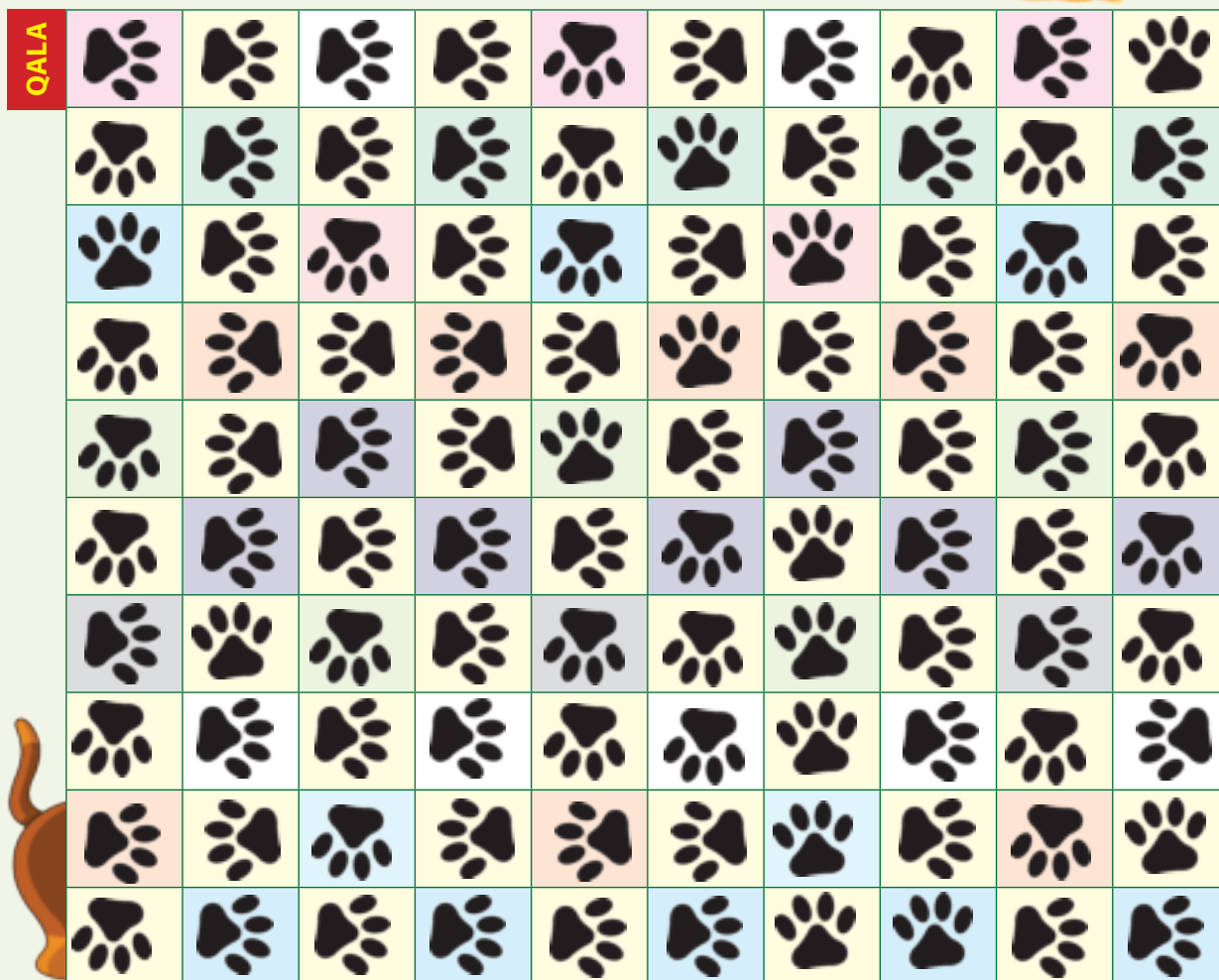
Ke/re na le beke e ntjha ya sekolo.

Maobane

Boikgathollo

Thusa Mandu ho latela tsa maoto a ntjanyana.

Titjhere: Saena

Letsatsi

- Sebedisa mmapa wa mohopolo ho lokisetsa ho ngola ha hao
- Ngola feela ntle ho makgethe
- Kopa motswalle ho lokisa mosebetsi wa hao o sa etswang ka makgethe
- Tadima mosebetsi wa hao hape mme o lokise moo ho hlokahalang
- Jwale ngola mosebetsi oo ka makgethe bukeng ya hao.

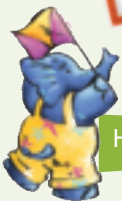
Ha re ngoleng

Ke bomang dibapadi?

Sebaka ke eng?

Moralo ke eng

E fela jwang?

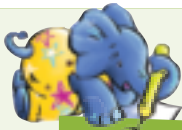
Ha re etseng

Tshwantshisetsa tlelase papadi ya pale ya hao.

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Sebedisa mmapa wa mohopolo ho ngola pale
ya mantswe a ka bang 120.

Qalo

Handwriting practice lines for the 'Qalo' section.

Bohare

Handwriting practice lines for the 'Bohare' section.

Qetello

Handwriting practice lines for the 'Qetello' section.

Titjhere: Saena

Letsatsi

101

Letsatsi:

Tema 4: Nnete le tshomo

Ditshomo

Kotara 2: Dibeke 5 - 6

49 Ho bala ditshomo 104

Tlhahisoleseding ka ditshomo Mosebetsi wa pele ho bala hodima ditshwantsho, dihlooho le diforeimi tse fapaneng. Seha pale mme o e mamaretse bukeng. Bala pale ya *Mmutla le kgudu*. Tlatsa dibudulwana tsa puo le mabokose a sengolwa ho phethela pale.

50 Ka mora peiso 107

Puo ka pale, baphetwa, moralo le poloto. Barutwana ba taka lebala la mabelo ba latela tlhaloso ya pale. Kutlwisiso: ho araba dipotso tse kgethwang. Ho sebedisa makgethi ho hlalosa mmutla le kgudu. Ngola tlhaloso ya e mong wa baphetwa.

51 Ho bolela ditaba 108

Ho kgutsufatsa pale ka tatellano o sebedisa makopanyi: Pele, ya ba, kamora moo, qetellong. Ho itokisetse ho ba sebohodi sa dipapadi se tlo bohola ka peiso pakeng tsa mmutla le kgudu. Ho ngola dinoutsu mabapi le pehelo. Ho hlahloba tsamaelano ya pehelo le lenane la se tshwanetseng ho etswa. Ho hlalosa mahaelli. Ho sehela mahaelli mela dipolelong le ho bolela lekgathe. Rekota mantswe a matjha le meelelo dikishinang ya hao.

52 Maetsi ke mantswe a bontshang ketso 110

Ngola serapa o hlalosa seo o se entseng mafelong a beke a fetileng. Sehela maetsi a lekgathe lefetile mela ka tlase. Ngola serapa o hlalosa seo o tla se etsa matsatsing a tlang a phomolo ya sekolo. Sehela mantswe a lekgathe letlang mela ka tlase. Ngola serapa ka se etsahalang tlelaseng ka motsotso ona. Sehela maetsi a lekgathe lefwale mela ka tlase. Bapala papadi ya pehiso ya maetsi a sa tlwaelehang.

53 Senqanqane le kgofu 112

Tokisetso ya ho bala: ho tadima ditshwantsho mme o nahana hore na pale e tla bua ka eng. Puo ka baphetwa, poloto, moralo le qetello.

54 Nahana ka senqanqane le kgofu 114

Sebedisa makopanyi ao o a nehilweng le mohopolo wa ho ngola hammoho le ditshwantsho ho ngola pale.

55 Moetsi, leetsi, moetsuwa 116

Tlhahiso ya moetsi le moetsuwa. Sehela maetsi a moetsi le moetsuwa mola katlase dipolelong. Ho bapisa matswelli le maetsi ao e seng matswelli. Ho fumana le ho sehela mela katlasa matswelli le maetsi a sa tswelleng. Ngola bukatsatsing ya hao o bue ka seo o se entseng mafelong a beke a fetileng. Kgetholla makgethi a lekgathe lefetile le moetsuwa ho se ngotsweng bukatsatsing.

56 O bolela eng? 118

Ho bua ka maele, ho ngola ka seo o se bolelang ebe ho takwa setshwantsho ho bontsha seo.

Sengolwa se rutang Kotara 2: Dibeke 7 - 8

57 Ho etsa mafofora 120

Ho bua ka dihlokwa, mokgwa le disebediswa. Kutlwisiso ka tatellano ya ditaello. Kutlwisiso ya dikaotaelo. Ho bua ka tlotlontse le themoreologi tse sebedisitsweng.

58 Ho ngola resepe eo e leng ya ka 122

Ngola resepe o sebedisa foreimi seo o e nehilweng. Kenya dihlokwa, mokgwa le disebediswa. Kgetholla mme o sehele maetsi oohle a sebedisitsweng diresepeng mola ka tlase. Tlhahiso ya dimodale. Tsebediso ya dimodale dipolelong.

Fumana le ho sehela dimodale tse sebedisitsweng dipolelong mola ka tlase.

Phethela dipolelo o qala ka dimodale.

59 Ho laela motho tsela 124

Ho nehelana ka ditaello tsa ho leba dibakeng tse fapaneng sekolong ka ho bua. Taka mmapa wa sekolo seno mme o ngole ditaello tsa ho tloha hekeng ho leba dibakeng tse fapaneng sekolong. Karohanyo ya mantswe. Ho arola mantswe ka dinoko le ho bala palo ya tsona.

60 Ho bala mmapa 126

Ho nehelana ka dikarabo tsa molomo le tse ngotsweng dipotsong tse itshetlehlileng ho se bonwang. Ho bapala papadi ya makgathe, ho kwetlisa ka molomo makgathe a lefwale, letlang le lefetile.

61 Moo ditho di leng teng 128

Ho bala mmapa o sebedisa maemo a mabedi a fapaneng. Ho bapisa maemo mme o araba dipotso ka oona. Ho hlalosa mathusi. Ho ngola dipolelo o sebedisa mathusi.

62 Ho nehana ka ditaello tsa ho leba 130

Ho nehana ditaello ka molomo tsa ho leba nqa e nngwe o sebedisa dimmapa tse pedi tse fapaneng.

63 Sebetsa resepe 132

O sebedisa ditshwantsho ho sebetsa tatellano ya resepe. Ho ngola ditaello tsa ho etsa ho hong.

64 Ha re ngoleng buka 134

Re sebedisa mmapa wa mohopolo ho rala pale. Ho ngola pale ho itshetlehlilwe hodima mmapa wa mohopolo.

Ha re baleng

Kotareng ya pele le badile ditshomo ka moshanyana ya hweleditseng "phokojwe" Bekeng tsena le tliilo sheba ditshomo tse ding.

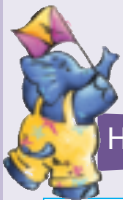
Tshomo ke eng?

Tshomo ke pale ka dibopuwa tse sa kgolweheng, diphoofolo, meroho le dibaka. Di bolelle pale le molaetsa wa botho. Ditshomo tse ngata ke tsa kgale haholo ebile di ngata, jwale ka moshanyana ya lileng "sefofane sa moya", di bolela hape tikolohong ya sekwalejwale, empa ka molaetsa o le mong. O tla fumana diphoofolo tse ka buang, motse o se nang meru le difate le dinoka, ditshomong tse ngata.

Ha re bueng

- Sheba ditshwantsho tse ka leqepheng le ka pele. Tshomo ena e bua kang.
- Na e kenyeleditse le diphoofolo tse ka buang?
- Sheba setshwantsho o bolele ka tikoloho hore e jwang, moo pale e etsahalang teng.
- Ntsha leqephe le latelang bukeng ya hao. Seha leqephe moleng o matheba a makgubedu ebe o e mena moleng o motsho ho etsa buka. Ha o qetile sena balla ba sehlotswana sa hao pale. Tlatsa polelo dipudulwaneng tse bulehileng Hape tlatsa dikarolwana tsa pale tse siyo meleng e bulehileng.

Ha re etseng

Kamora ho bala pale, sebedisa tlhaloso ho taka lebala la mabelo moo mmutla le kgudu di neng di beisa teng.

Diphoofolo tsa thoholetsa ke thabo ha kgudu e feta mola wa tlhoho. Ba hweletsa haholo hoo diphoofolo tse morung o latelang di ileng tsa utlwa bohole ba dikilometara tse mmalwa. Ha bere e neha kgudu kgau, ya re:

8

Mmutla le kgudu

1

Mmutla wa matha ka pele ho kgudu. Wa dulela ho sheba morao ho bona kgudu. A mo tsheha.

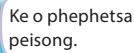
5

Qetellong letsatsi la peiso la fihla. Diphoofolo tsohle tsa moru tsa tla ho tshhetsa mmutla. Tsa thoholetsa tsa fofisa difolaga. Ba butswela divuvuzela mme tsa bina dipina.

Bere e ne e le yena ya qadisang. "Emang meleng, itokiseng, Ha e ye!"

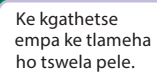
4

2

7

6

Ha re ngoleng Bala dipotso ebe o etsa sedikadikwe haufi le karabo e nepahetseng.

Ke bo mang dibapadi tse ka sehlohong paleng ena?

- A Kgudu le serurubele.
- B Mmutla le kgudu.
- C Nare le kgudu.

Ke eng dibapading tse latelang e hlalosing mmutla?

- A Loka le ho hlokomela.
- B Kgopo le lonya.
- C Ikgantsha le bohlale.

Ke eng tikoloho ya pale ena?

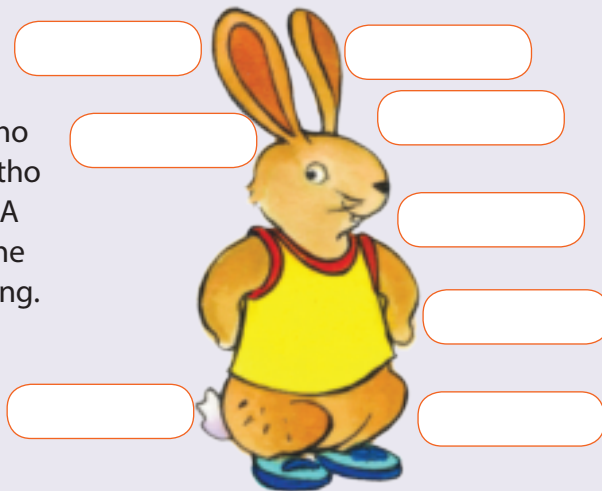
- A Muru
- B Serapengsa diphoofolo.
- C Kruger Park

Pale ena e re ruta eng?

- A Ha o kopa thuso ho se na ya ka o thusang.
- B Ho tsamaya hannyane ho tliša tswelopele ya tlhōlo ya ho matha.
- C O tlameha ho ba le nnete.

Na o a dumela hore pale ena ke tshomo? bolela hobaneng

Nahana ka mahlalosi ho hlalosa botho ba kgudu. A ngole fatshe mabokoseng.

Sebedisa a mang a mantswe a hlahang mosebetsing o fetileng ho ngola seratswana o hlalosa dibapadi tsena tse pedi.

Ha re ngoleng

Akaretsa pale ya mmutla le kgudu ka mela e ka bang robedi.

Pele
Yaba
Ka morao ho moo
Qetellong

Ha re bueng

Iketsise o le sebohodi sa dipapadi o tshwanela ho bolela ka peiso mahareng a mmutla le kgudu. O tla reng?

Bolella sehlotswana ka raporoto ya hao.

Ngola mehopolo e meng hape.

Jwale ka ditaba tsa dipapadi. _____ o a bolela. Peiso pakeng tsa mmutla le kgudu e etsahetse morung wa Green Tree kajeno.

Re a lekola feela

Ke ile ka	✓	✗
Buisana raporoto ya papadi hantle, ka tatelano e nepahetseng?		
Fana ka ditaba tsa peiso, dibapadi le sebaka.		
Sebedisa polelo e nepahetseng ya bana?		

Leetsi le re bolella seo motho a se etsang kapa seo batho ba fetang bonngwe ba se etsang, le fetoha ho ya ka lekgathe.

Maobane ke ne ke **hlatswa** dijana. Kajeno ke **hlatswa** dijana

Ha re ngoleng

Sehella mola maetsi a dipolelong tsena. Bolela hore di lekgatheng lelwale kapa lekgathe lefetile.

Lekgathe

Ke ya lebenkeleng.	
O ya ngakeng.	
Ba ile setediamo.	
Ke bapala nolo.	
Ke jele dijo tsa motsheare.	

Lekgathe

O tsamaya ho ya setopong sa bese.	
O nwele lebese.	
Ba shebile TV.	
Ke kgannile baesekele yaka.	
O hlatswa meno a hae ka borashe.	

Sebedisa maetsi ana dipolelong o bolelele hore dipolelo tsena di lekgatheng lefe.

neha

file

tsamaya

matñile

ile

jele

matña

eja

Lekgathe

Ha re ngoleng

Ngola dipolelo tse hlano ka seo o se entseng bekeng e fetileng.

Jwale etsa sedikadikwe ho mantswe ohle a maetsi a lekgathe lefetile.

Ngola dipolelo tse hlano ka seo o batlang ho se etsa ka nako ya phomolo ya Tshitwe.

Jwale etsa sedikadikwe maetsing a lekgathe le tlang.

Sheba ka tlelaseng ya hao jwale. Ngola dipolelo tse hlano ka se etsahalang hona jwale.

Etsa sedikadikwe ho maetsi a lekgathe le jwale.

Maetsi a sa tlwaelehang

Boikgathollo

Matha peisong. Bolela lekgathe lelwale le lekgathe lephethi la leetsi le leng le le leng seporong se se sehla. Motswalle wa hao o tlameha ho bala mantswe a seporong se bolou. Bona ke mang ya hlolang. Jwale kwahela kholomo ya lekgathe lefetile ebe ho botsa ka mong hore na lekgathe lefetile la leetsi le leng le le leng ke eng.

ja

jele

bona

bone

nahana

nahane

tsoma

tsomme

sunu

sunne

loma

lomme

inola

inotse

tsola

tsotse

nona

nonne

dula

dutse

kgathala

kgathetse

utswa

utswitse

rwala

rwetse

etsa

entse

roma

romme

tsikinta

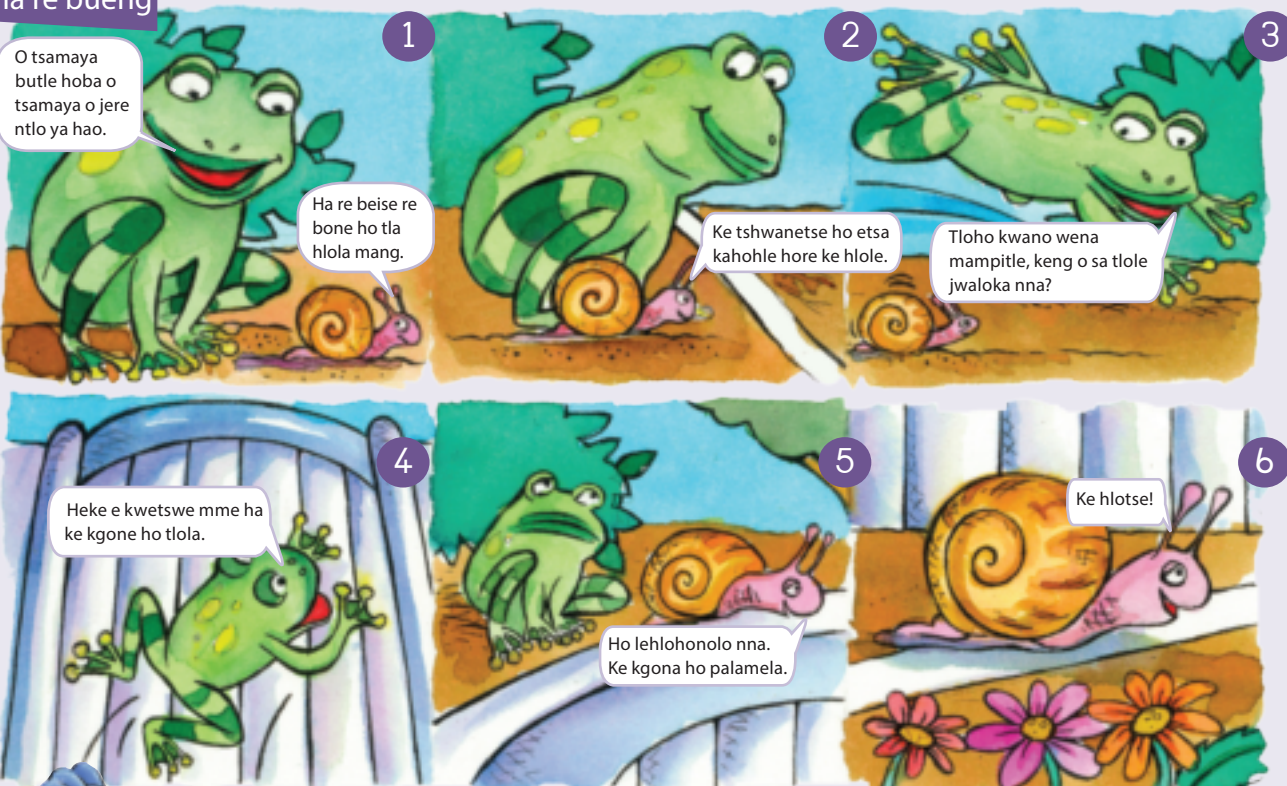
tsikintse

Ha re bueng

Bua le motswalle wa hao ka khathuni. E bolela ka pale e kang ya mmutla le kgudu. Sheba ditshwantsho o akanye hore na pale e bua ka eng?

Ke bomang dibapadi?

Ha re ngoleng

Tikolo ho ke eng?

Moralo ke eng?

Qetello ke eng?

- Sebedisa mmapa wa mohopolo ho lokisetsa ho ngola ha hao
- Ngola feela ntle ho makgethe
- Kopa motswalle ho lokisa mosebetsi wa hao o sa etswang ka makgethe
- Tadima mosebetsi wa hao hape mme o lokise moo ho hlokalang
- Jwale ngola mosebetsi oo ka makgethe bukeng ya hao.

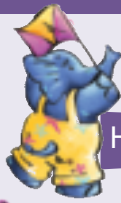
A cartoon illustration of a green frog with yellow spots jumping over a small snail. The frog is smiling and has its mouth open. The snail is purple and yellow. The background is a simple landscape with green bushes and a blue sky.

2019/04/30 09:56:38

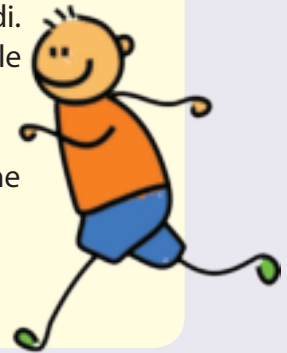
Ha re baleng

Balla dipale tsa hao
hodimo o balla
sehlopha sa hao.
Na dipale di a
tshwana? Di fapane
ka tsela dife?

Ha re etseng

A re etseng papadi.
Etsa papadi ya pale
le ba sehlopha sa
hao. O tla hloka
kgofu, senqanqane
le sebohodi se
bolelang pale.

Ha re ngoleng

Bala pale ya hao kaofela ebe o etsa lenane la maetsi kaofela ao o a sebedisitseng.
Etsa sedikadikwe ho ao a leng ho lekgethe lefetile.

Ha re bueng

Iketsise o le sebohodi sa dipapadi o tshwanela ho bolela ka peiso mahareng a
Senqanqane le kgofu. O tla reng?

Bolella sehlotschwana ka raporoto ya hao.

Ngola mehopolo e meng hape.

Jwale ka ditaba tsa
dipapadi. _____ o a
bolela.

Peiso pakeng tsa
senqanqane le kgofu e
etsahetse murung wa
Green Tree kajeno.

Re a lekola feela

Ke ile ka	✓	✗
Buisa raporoto ya papadi hantle, ka tatelano e nepahetseng?		
Fana ka ditaba tsa peiso, dibapadi le tikoloho?		
Sebedisa polelo e nepahetseng ya bana?		

Ha re ngoleng Tlatsa leetsi dipolelongtse latelang.

ba etela	Bana _____ Lesotho.
o etela	Mosuwe _____ Lesotho.
sa hase	Dibohodi _____ papadi.
di hase	Sebohodi _____ papadi.
o nwa	Bashemane _____ lebese hore ba kwene.
ba nwa	Moshemane _____ lebese hore a kwere.
e lakatsa	Tsotsi _____ ho tswana le nna.
di lakatsa	Ditsotsi _____ ho ba le tjhelete.
ba hlaha	Mmone hore o jwang ha _____ ka monyako.
a hlaha	Bohang botle ba bona _____ ka kgoro.
di fula	Namane _____ haufi le hae.
e fula	Dipere _____ hole le hae.
o ya	Ngwana _____ sekolong ka mehla.
ba ya	Batswadi _____ mosebetsing ka mehla.
di batleha	Lerato _____ sekolong ka nako tsohle.
ba batleha	Bo Lerato _____ sekolong ka nako tsohle.

Jwale etsa dipolelo o sebedisa maetsi a hao.

rata	
lekanya	
thabisa	
hopola	
nkgella	
tatso	

Ha re ngoleng

Bala dipolelo tsena le motswalle.

Sehella moetsi mola ka bokgubedu. Moetsi ke motho kapa ntho e etsang ketso.

Sehella leetsi mola ka bolou. Leetsi ke lentswe le bontshang ketso.

Sehella moetsuwa mola ka botala. Sena se o bolella hore leetsi le ama mang kapa eng.

Ō nwele tee ya
hae

Dikatsa di lelekisa ditweba.

Ann o rata Jabu.

Seapehi se tjhesitse dijo.

Moshemane o thubile fensetere.

Ngwanana o fofisitse khaete.

Re bakile kuku.

Fumana mme o sehella leetsi mola ho polelo ka nngwe. Ebe o etsetsa moetsuwa sedikadikwe.

Maetsi a mang ha a na moelelo ha a na moetsuwa. Ke maetsi a hlohang moetsuwa. Maetsi a theransithifo.

O thubile fensetere.

Seiso o lelekisitse tsotsi.

O hlatswa sefahleho sa hae.

Mandu o patile bukatsatsi ya hae.

Bere e qadile pehiso.

Ann o ngotse emeili.

Jwale tadima dipolelo tsena. Sehela moetsi le leetsi mola. Dipolelo tsena ha di na moetsuwa.

Maetsi...ha a hloke moetsuwa ho ba le moelelo.

O a bala.

Ntja e robetse.

O a ja.

Ba a sebetsa.

O a lla.

Ba a natha.

Katse e a hihitsa.

Sekepe se nweletse.

Ha re ngoleng

Jwale fumana o etsetse maetsi mola ka tlase seratswaneng sena.

Ke ne ke batlile ho bina konsareteng empa ka tshwanelwa ke ho ya ngakeng.

Tekesi ha e ya fihla jwale ka tshwanelwa ke ho tsamaya ka maoto. Ngaka e sisintse hore ke je meroho e mengata. Ke tla e jala tshimong ya ka.

Ha re ngoleng

Ngola bukatsatsing o hlalose seo o se entseng bekeng e fetileng.

Ha o qetile ho etsa sena, thala mola ka tlasa sehlooho ka bokgubedu, leetsi ka bolou le ntho ka botala.

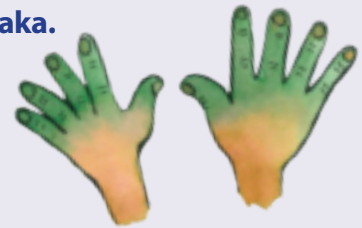
Ha re bueng

Maele ke dipolelo tse hlalosang ntho ho fapana le tlhaloso e tlwaelehileng ya ka mehla. Re a sebedisa hangata ha re bua.

Ha re ngoleng

A ko bone feela hore ntlo ya ka e jwang feela.
Ho a bonahala hore ha **katse e le siyo tweba di a hlanaka.**

Leoto ke moloji, o ne a nahane hore ha re na ho kopana.

Ntate a ko tlohele ho hlekefetsa mme, nna o a tseba hore **mosadi ke morena?**

Ka moo a hlophehileng ka teng, ho hlakile hore **bitsolebe ke seromo.**

Ke o hlokomeditse hore o potlake hobane **tieho e tswala tahleho.**

Nka se kgone ho lefa Khomputa ya papadi. **E theko e boima haholo.**

Letsatsi:

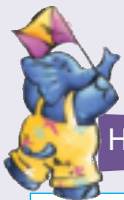
Teboho le Tau ba ne ba ilo bona Puleng habo.
Ba tswile ka ntshwe disa fohlwa ke ntata Puleng.

O tshwana le bana ba Moloi, ka nnete bana ba tadi ba tsejwa ka mereto.

Ke o kgalemetse hore bana bana ba tla o hlola, hopola hore thupa e kojwa esa le metsi.

Ha re etseng

Kgetha leele le leleng leqepheng lena ebe o taaka setshwantsho sa seo mantswe a le kang ho se bolela.

--

Titjhere: Saena

Letsatsi

119

Ha re baleng

Bala resepe ebe o araba dipotso.

Resepe ya mafofora

Motswako

Kgaba tse 4 tsa botoro

Kopi e 1 ya folouru

Kgaba tse 3 tsa tswekere

Qolo ya letswai

Kgaba tse 2 tsa

pōiri ya hō baka

mahe a 3

Kopi e 1 ya lebese

Halofa ta kgaba ya
tee ya vanilla

Mokgwa

1. Futlhumatsa botoro mollong o tlase.
2. Kopanya motswako kaofela hāra sekotlolo tsa hō kopanya.
3. Kopanya motswako o metsi o kenyeletsa le botoro sekotlolong se seng
4. Tshela motswako o metsi ka sekotlolong se nang le motswako o mong o fuduwe motsotsō o 1.
5. Tshela kgaba e tletseng ya botoro ka hāra pane.
6. Ha dibudulwana di hlahella hōdimō, fetola bohobe ba mafoforotsane.
7. Ha mahlakore bobedi a le bosootō ba gauta o ka fepa ka sirapo.

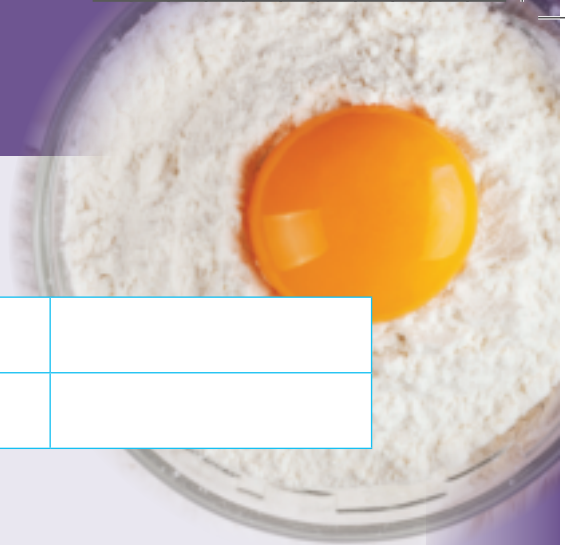
Ha re ngoleng

Bala resepe ka hloko ebe o araba dipotso ka yona.

Metswako e ommeng ke efe? Etsa lenane la ona.

Letsatsi:

Metswako ya mokedikedi ke efe?

Panekuku e fepuwa jwang?

Re bolelang ka ho tjhesa ho tlaase?

--

Re bolelang ka ho fetola?

--

Bosootho ba gauta ke eng?

--

Re bolelang ka qolo ya letswai?

--

Ho tshasa ke eng?

--

Re tshwanela ho etsa eng ka mora ho tshela motswako o mokedikedi hara sekotlolo se seholo?

Titjhere: Saena

Letsatsi

121

Ha re ngoleng

Jwale ngola resepe ya hao eo o e ratang.

Sehela maetsi mola ka tlaase leresepa ya mafofora

Resepe ya _____

Motswako

Mokgwa

Disebediswa tse hlokahalang

Ha re bueng

- Hlalosa resepe ka lenane le nepahetseng sehlopheng sa hao.
- O sebedisitse mantswe a kang tlamehile le tlamehile ha kae?
- Tsena di bitswa mantswe a modale.

nka

tlameha

Tadima mantswe a na a modale.

tlamehile

ho

Dimodale tsena di o bolellang?

tlamehile

ho

Re sebedisa nka ho bontsha bokgoni.

Re sebedisa na nka ho bontsha kopo ya tumello.

Re sebedisa tlamehile ho, tshwanetse ho bontsha tlhoko.

Re sebedisa tla ho bontsha maikemisetso.

Ha re ngoleng

Fumana le ho sehela mola dimodale dipolelong tsena. Re o etseditse ya pele.

O tshwanela ho tla le khostumo ya ho sesa ha o batla ho sesa.

Bese e tla tloha sekolong ka 9:00.

O tlameha ho tla le dijo tsa hao tsa motsheare.

O tshwanela ho etsa mosebetsi wa hao wa hae wa sekolo ka mehla.

Ke tla bapala bolo hosane.

O se ke wa tsuba.

Nke ke ka bala kajeno ke tlameha ho ithutela teko.

Na nka tsamaya sekolong kajeno?

A ka bapala bolo hantle haholo.

Ke tshwanela ho ya ngakeng ya meno hobane leino la ka le a opa.

Ha re ngoleng

Jwale qetella dipolelo tsena.

O seke wa

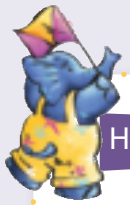
O tshwanela ho

Ke tlameha ho

Nka

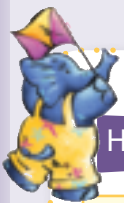
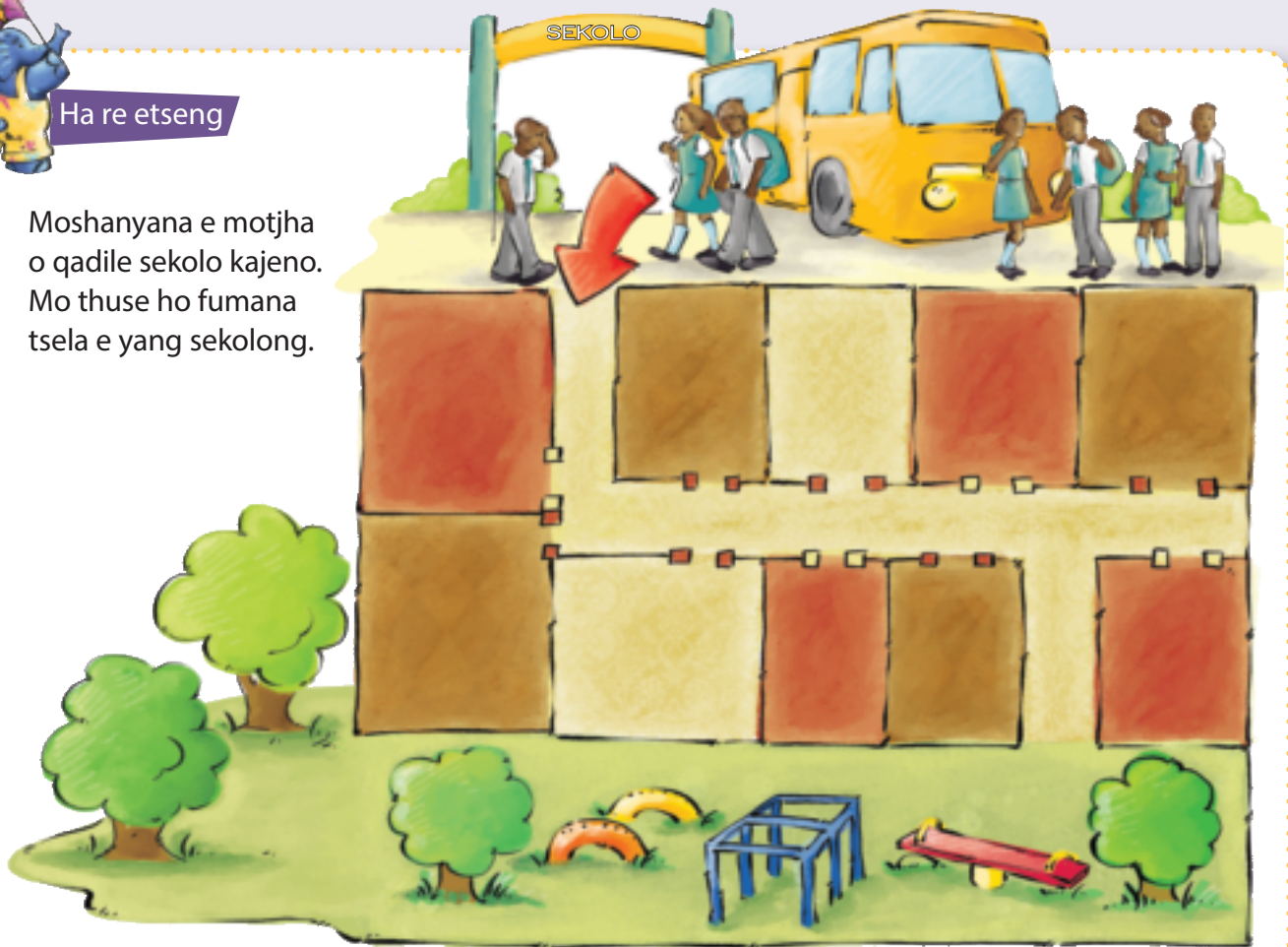
Na nka

Ha re etseng

Moshanyana e motjha o qadile sekolo kajeno. Mo thuse ho fumana tsela e yang sekolong.

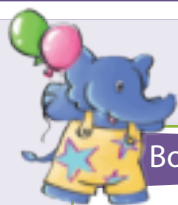

Ha re etseng

Bala ditsela hantle. Ebe o latela ditsela ka hloko ho fumana dibaka tse fapaneng sekolong se ka hodimo. Ha o fumane dibaka, tlatsa mabitso a tsona mmapeng.

Tlase ya kereiti ya 4	Tlase ya pele ka letsohong le letona
Ofisi ya mosuwehloho	Ha a fihla o tlameha ho thinyetsa ka letsohong le letona. Ke phaposi ya bobedi ka letsohong le letona.
Matlwana	Ha a kena sekolong o tlameha ho tjekela ka letsohong le letshehadi
Lebala la dipapadi	O tla le fumana ka phaposing ya bone ka letsohong le letona.

Letsatsi:

Jwale taaka mmapa wa sekolo sa hao.

Boikgathollo

Ha re ngoleng

Ngola ditsela ho tloha keiting ya sekolo ho ya tlelaseng ya hao.

Karolo ya mantswe ÷

Ha re ngoleng

Arola mantswe ho ya ka dikarolo _____. Jwale ngola palo ya dikarolo _____ tlotlontsweng ya hao. Ha o qetile sena, sebedisa mantswe a 6 ho etsa dipolelo. Di ngole bukeng ya hao ya ho ngolla.

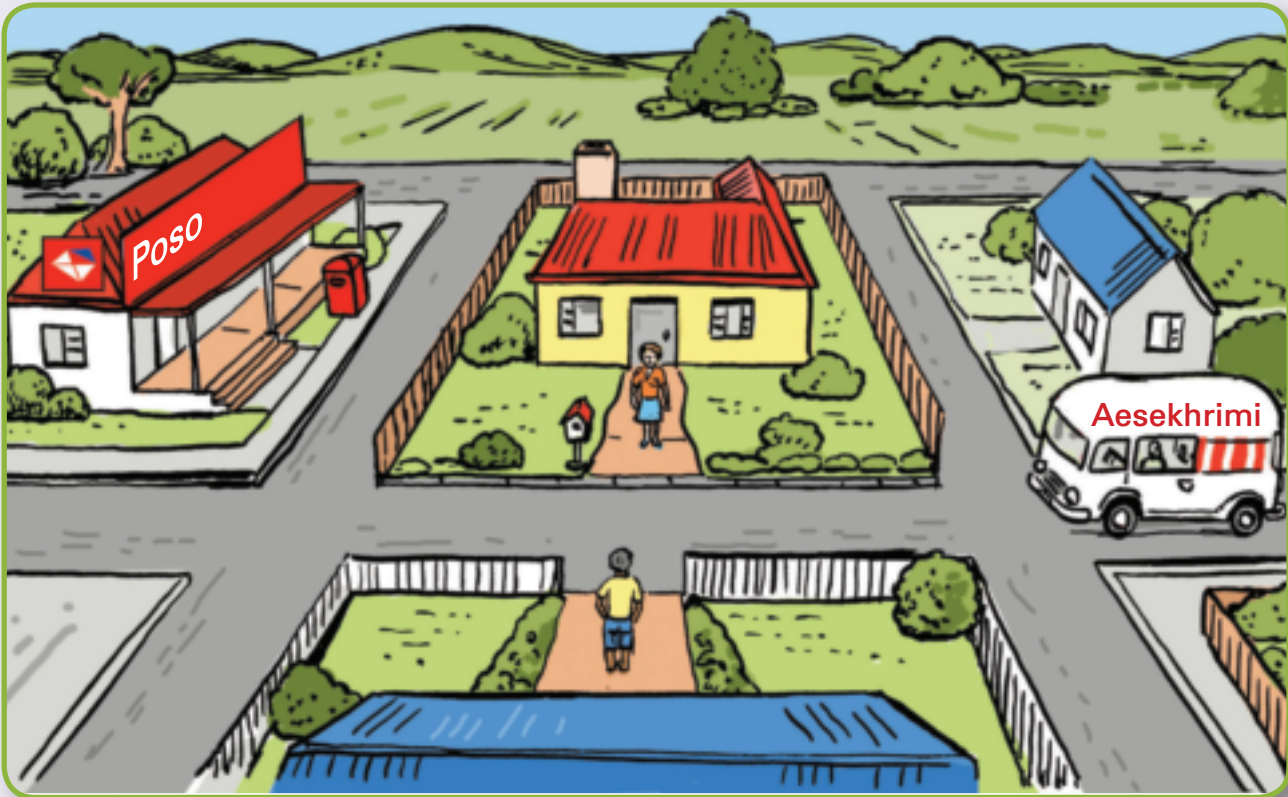
Ela hloko hore tsena ke dihlongwanthao.

mo/re/na	3	maswabi		tlhaloso		mpe	
nyahama		bonono		papiso		bobe	
rateha		sebeta		molemo		sephei	
lethabo		tshepahala		dinoko		moqoqo	
bohlaswa		ntle		botle		boiketlo	

Titjhere: Saena

Letsatsi

Moo Jabu le Themo ba dulang

Sheba setshwantsho ebe o tlatsa mantswe a siyo.

Ha re ngoleng

1. Themo o dula ntlong ya lebota le lesehla le marulelo .
2. Themo ha a thinyetsa ka letsohong le letshehadi a ka ya veneng ya .
3. Jabu o dula tlung e nang le marulelo. O shebile Themo .
4. Jabu a ka thinyetsa ka letsohong le . Ebe o a thinya, A ka reka moo. .
5. Ha Themo a batla ho reka ditempe, o tjeka keiting ya hae hobane e ka .

Papadi ya makgathe - ke mang ya tla?

- Lahlela letaese.
- Papadi ya makgathe.
- Sebedisa se bontshang nako hara didikadikwe tse tshweu mme o bope polelo.
- Fihlang qetellong pele ke mohlodi.

Qala dipolelo tsa 18 - 26 ka Hamorao bosiu ke ilo ...

Qala polelo ya 9 - 17 ka Maobane ke ...

Qala dipolelo tsa 27 - 34 ka Jwale ke ...

Qala polelo ya 1 - 6 ka Moqebelo o tlang ke tla ...

QETA

QALA

Fetolela mokgwa wa maesti a sehetsweng mola ka tlase.

Fetolela mokgwa wa maesti a sehetsweng mola ka tlase.

Tjhakela motswalle

Tsamo sesa

E ya bolong

Etsa porojeke ya ka

Kgutlela ho nngwe

Sebetsa tshimong

Thusa mme waka

Nka leeto le yang Durban ka terene

E ya toropong o reke dieta le dikausu

Baka dikuku tsa tsshomong

E ya serapeng sa diphoofolo

Eja tlung ya Sam

Bapala ho inernet

Khutlela morao ha 5

Hlatswa diphahlo

tsha ho sesa

E ya laeaborari

Ets papadi konsareteng ya ka ya sekolo

Sheba tv

Sheba papadi ya bolo

Eja dijo tsa mantsiboya Le ba lelapa la ka

E ya Ikwetlisetsa mmino

Borosela meno a ka

Kgutlela morao ha5

Hlapa pele o robala

E ya moketeng wa motswalle wa ka

Dula tlelasng ya sekgowa le motswalle wa ka

Mathela bese

Nka leeto le yang Botswana

Tjhakela motswalle wa ka Amerika

Kenela tlelase ya thuso ya pele

Kgutlela morao ha 10

E ba le mokete wa letsatsi la tswalo

Phahamisa matshwao a ka a Sesotho

Ha re bueng

- Ha o eme hodima setulo tlelaseng ya hao, ha o sheba fatshe o bonang?
- Ha o ema kamorao tlelaseng mme o tadima pele o bonang?
- Ha o eme kapela tlelase mme o sheba tlelaseng o bonang?
- E leke.

Ha re ngoleng

Etsa lenane la
dintho tse 12 ka
tlelaseng setshwanthong
sa pele

Di tshwae
haeba di hlaha
setshwantshong
sa 2

Setshwantsho 1: Bomorao ba tlelase

Setshwantsho 2: Tjhebeho ya polane ya tlelase

Ha re ngoleng

Tadima setshwantsho sena ebe o
araba dipotso.

	Setshwantsho 1	Setshwantsho 2
Motaki o ne a le hokae ha a taka setshwantsho?	Morao kapa hodimo	Morao kapa hodimo
Morao kapa hodimo?		
Ke eng e thoko ho fensetere?		
Ho na le difensetere tse kae ka tlelaseng?		
Hon a le dishelofo tse kae rakeng ena ya dibuka?		

Ha re ngoleng

O tsebile mefuta e mengata ya maetsi kotareng ena. Kgetha mme o tlatse mathusi a nepahetseng polelong ka nngwe. Jwale sehela leetsi la sehlooho mola.

Mathusi a a thusa

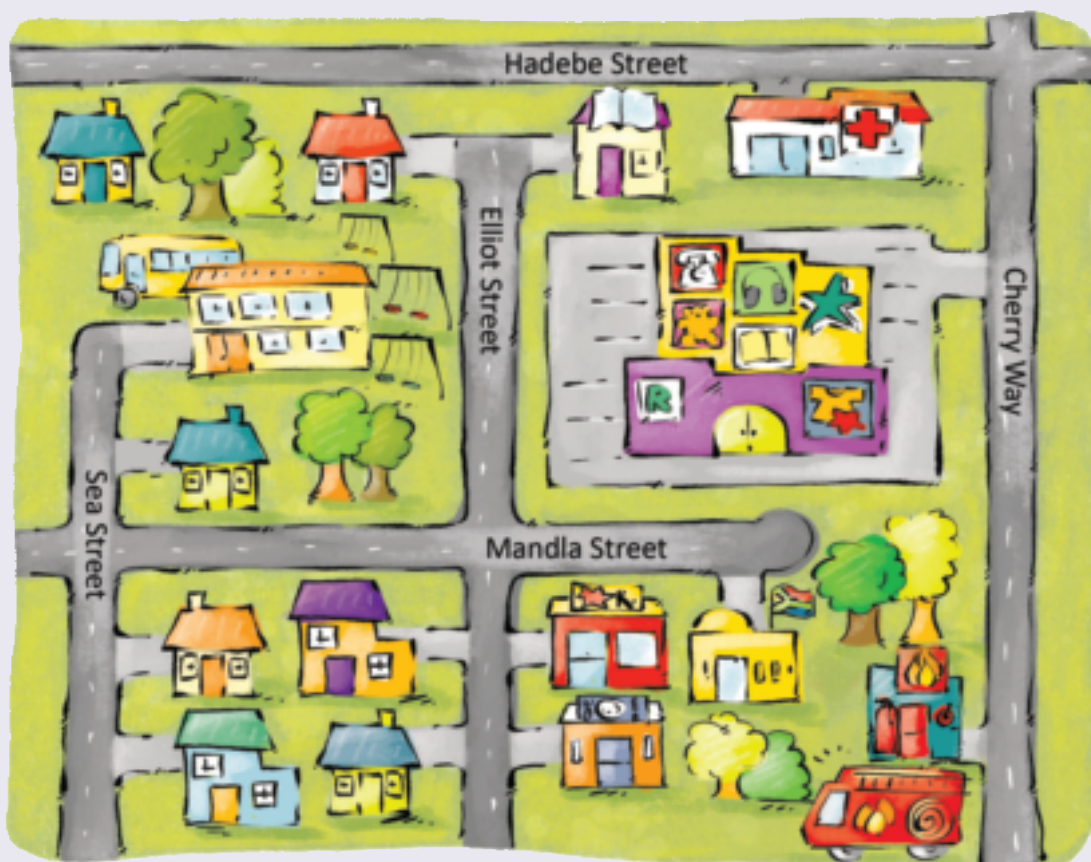
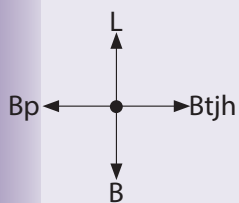
A thusa leetsi ho ba le moelelo. A tla pele ho leetsi polelong.

tla	1.	Re _____ bapala bolo.
ilo	2.	O _____ sebedisa khomputa.
Ne	3.	Ba _____ ba robetse.
Ne	4.	O _____ maketse hore ke eng.
ile	5.	Ke _____ ka bala buka.
tla	6.	O _____ ya phomolong.
o	7.	Ngwanana _____ buile.
o tla	8.	Moshemane _____ tsamaya.
ne	9.	Ke _____ ke lapile.
ne	10.	Ba _____ ba bapala.
na	11.	O _____ le tjhelete.
tla	12.	Ba _____ bina.

1 tla; 2 ilo; 3 ne; 4 ne; 5 ile;
6 o tla; 7 ne; 8 ne; 9 na; 10 tla.

Kgetha a mang a mantswe a ka mabokoseng a khalaruweng ho iketsetsa dipolelo tsa hao.

Ha re ngoleng / Etsetsa lentswe le nepahetseng sedikadikwe.

Hadebe Street **leboya/borwa** ho Mandla street.

Sekolo se **leboya/borwa** ho Mandla street.

Sepetlele se **leboya/ borwa** ho Hadebe street.

Jwale tlatsa karabo e nepahetseng.

Sepetlele se seterateng sefe?

Phaka e seterateng sefe?

Ditimamollong ke seterateng sefe?

Ngola dipolelo tse tharo kamoo dintho di leng ka teng mmapeng.

Letsatsi:

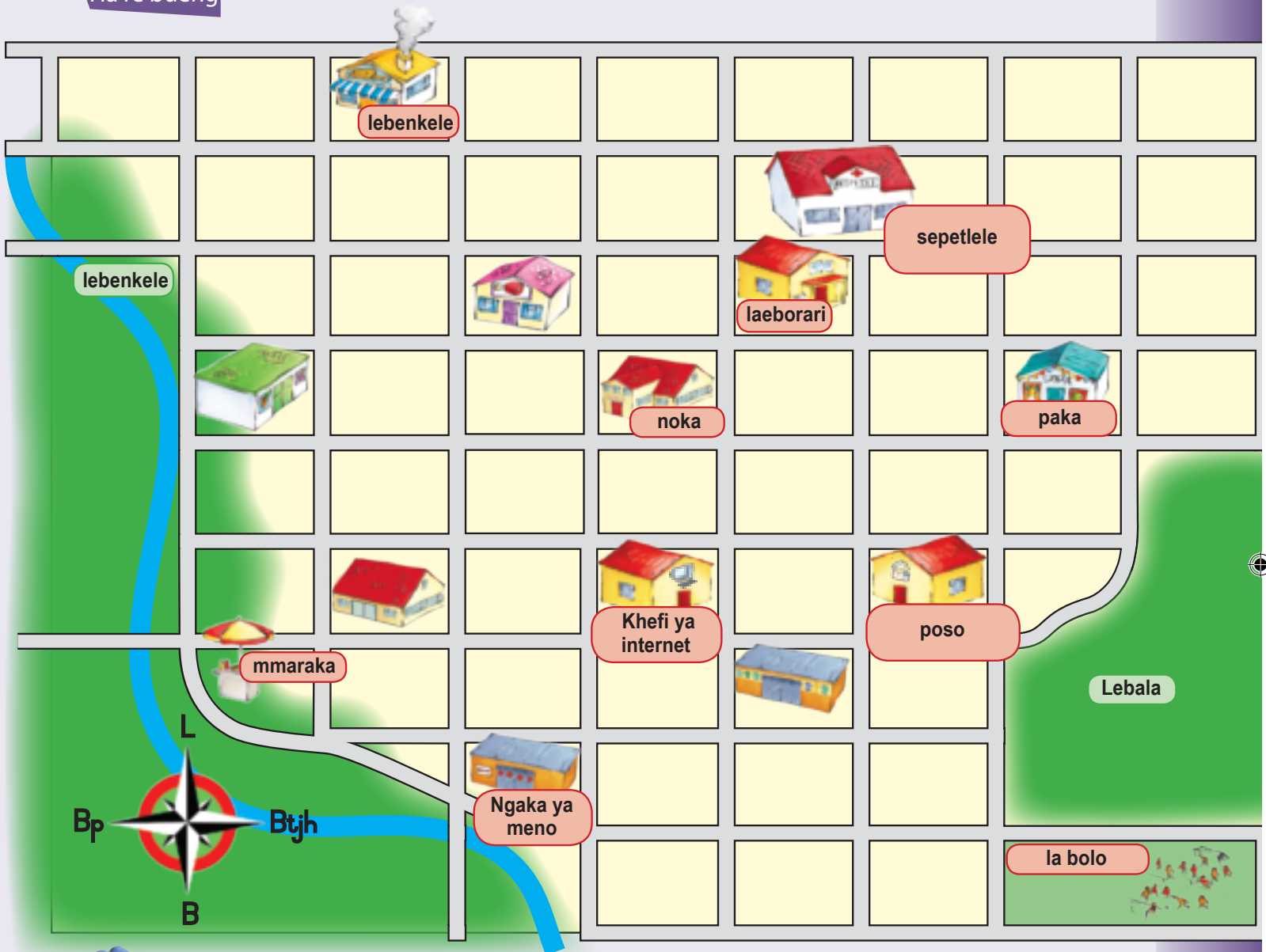
Ha re bueng

Jwale sheba mmapa leqepheng lena. Laela motswalle wa hao ho ya dibakeng tse fapaneng. Qala ditaelo tsa hao ho tloha sekolong kamehla.

Moñlala:

Potso 1: Ke ya diboloko tse 4 borwa le boloko e 1 bophirima. Key a kae?

Karabo: Ngakeng ya meno.

Ha re ngoleng

Bala ditaelo tsena. Tlatsa dibaka tseo motho a yang ho tsona kholomong e ka letsohong le letona. Sebedisa mmapa ona oo.

Ke ya diboloko tse 2 bophirima le tse 2 botjhabela.	Poso
Ke ya diboloko tse 2 borwa le tse 3 bophirima.	
Ke ya diboloko tse 3 botjhabela.	
Ke ya diboloko tse 3 leboya le tse 2 bophirima.	
Ke ya diboloko tse 2 leboya le tse e 1 bophirima.	

Titjhere: Saena

Letsatsi

131

Sebetsa resepe

Ha re etseng

Nomora ditshwantsho ka tatelano e nepahetseng ho etsa samentjhisi.

Ha re ngoleng Jwale ngola hore na o tla hlokanang.

Ho etsa samentjhisi ya pinabatha le panana

Ditlhoko

Sebedisa ditshwantsho tseo o di nomorileng ho ngola mokgwa ka tatellano e nepahetseng.

Mokgwa

1	
2	
3	
4	
5	

Etsa "thopo ya pensile"

Ha re etseng

- 1 Seha dithopo tsa dipensile ho disehwa tse kamora buka ya hao.
- 2 Seha dithopo tsa dipensile moleng o motenya o ka thoko.
- 3 Mena meleng e matheba.
- 4 Phutholla thopo mme o tshase ka kgomo.
- 5 Emela kgomo ho oma metsotso e itseng.
- 6 Nka potloloto. Phuthela botlaase bo bosweo ba pensele ho potoloha bohodimo ba pensele ka 1 cm ho tloha hodimo.
- 7 Emela kgomo e ome. Nka pensele. Phuthela botlase ba pensele.

Re a lekola feela

Nka kgona

nka sengolwa sa tlhakiso, mohlala: tjhate ya boemo ba lehodimo.		
ngola sengolwa sa tlhahiso leseding.		
fana ka tlhahiso ho tswa paleng.		
ngola pale.		
ngola tthaloso ya mophetwa.		
bala mme o utlwisise moferefere wa tshomo.		
ngola tshomo.		
sebedisa makgethi.		
ngola papiso ho tloha ho kgolo, kgolwana le kgolohadi.		
sebedisa maemedi (yena , yona).		
sebedisa marui.		
sebedisa masupi (tseo, tsane).		
qolla moetsi le moetsuwa.		
nehelana ka sebopeho se nepahetseng sa leetsi hore le dumellane le moetsi.		
sebedisa maamanyi.		
sebedisa bongata bo lekaneng.		
nehelana ka mahanyetsi a mantswe.		
sebedisa lekgathe lefetile.		
sebedisa letlang.		
sebedisa lelwale.		
bona mefuta e fapaneng ya maetsi.		
nehelana ka maetsi a tlwaelehileng le a sa tlwaelehang.		
bona maetsi.		
sebedisa maetsi ka nepo.		
sebedisa mathusi ka nepo.		
arola mantswe ka dinoko.		

Ha re bueng

Jwale tlatsa mehopolo ya hao ho mmapa wa monahano.

Iketsitse buka ya hao. Seha leqephe le hlahlamang la buka ena. Seha meleng e matheba. Mena leqephe meleng. Ngola sehlooho sa buka bokantleng ba yona. Ngola lebitso la hao tlasa sehlooho, hoba ke wena mongodi wa pale. Taka setshwantsho hodima bokantle ba buka. Jwale ngola pale kahara buka.

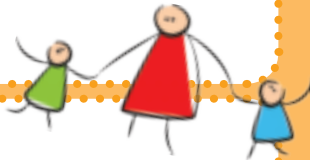

Khabara ka morao

KA MONGODI

Ngola lebitso la hao

Dilemo tsa hao.

Moo o dulang.

8

Mohato wa 4: Seha moleng o motenya kamora hoba o kenye seteipolara bukeng ya hao.

KA TSA MONGODI

Taaka setshwantsho mona.

Ngola sehlooho sa buka mona.

Tlatsa lebitso la hao (o mongodi).

1

Mohato wa 2: Mena mathebeng moleng.

5

Tswella pele ka pale ya hao mona.

Taaka setshwantsho mona.

7

Ngola bohare ba pale ya hao mona.

Taaka setshwantsho mona.

Taaka setshwantsho mona.

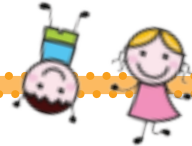

Taaka setshwantsho mona.

Qala pale ya hao mona.

2

Qetella pale ya hao mona.

7

3

Tswella pele ka pale ya hao mona.

Taaka setshwantsho mona.

9

Ngola se etsahalang qetellong ya pale ya hao.

Taaka setshwantsho mona.

Bukantswe ya ka

A

a

B

b

C

c

D

d

Bukantswe ya ka

E

e

F

f

G

g

H

h

Bukantswe ya ka

I

i

J

j

K

k

L

l

Bukantswe ya ka

M

m

N

n

O

o

P

p

Bukantswe ya ka

Q

q

R

r

S

s

T

t

Bukantswe ya ka

U
u

Y
y

V
v

Z
z

W
w

X
x

Please see page 133 for instructions on how to make these pencil toppers.

